

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

MEGJELEN HETENKÉNT KÉPEKKEL

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »BUDAPESTI SPORT CLUB«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, AZ »EGYETEMI ATHLETIKAI CLUB«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, AZ »ÉRSEKÚJVÁRI VÍVÓ- ÉS TORNA-EGYESÜLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »PÉCSI ATHLETIKAI CLUB«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADRAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S AZ »ÚJVIDÉKI KERÉKPÁR- (BICYCLE) EGYESÜLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

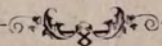
PORZSOLT KÁLMÁN.

KIADJA

AIGNER LAJOS.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

NEGYEDIK ÉVFOLYAM.

BUDAPEST, 1887.

NYOMATOTT A M. KIR. EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

TARTALOMJEGYZÉK.

<p>A reménység napján. P. J.-től . . . . . 1. szám</p> <p>Egy tornaóra a kolozsvári „Torna vívodában“. Albert Károlytól . . . . . „</p> <p>A korcsolyázás Budapesten. Barátosi Porzsolt Gyulától . . . . . „</p> <p>„Viharos élet“. Porzsolt Kálmántól . . . . . „</p> <p>A magyarországi torna-egyletek . . . . . „</p> <p>Jégvitorlás . . . . . „</p> <p>A Kolozsvári Athletikai Club becsületbirósági szabályzata . . . . . „</p> <p>A „Budapesti torna-club“ egy éve . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>A modern nők. Albert Károlytól . . . . . 2. szám</p> <p>A népiskolai és ifjúsági játékok gyűjtése. Dr. Kiss Arontól . . . . . „</p> <p>Csomagtartó a velocipéden. Kürtöstől . . . . . „</p> <p>A vívásról . . . . . „</p> <p>A „Budapesti torna-club“ egy éve. (Folytatás.) . . . . . „</p> <p>A jégpályán . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Díztornázásaink. Porzsolt Jenőtől . . . . . 3. szám</p> <p>A debreczeni torna-egylet 188⁹/₆. évi jelentése. Veres Bálinttól . . . . . „</p> <p>Műgyakorlatok a velocipéden. V. I.-től . . . . . „</p> <p>A „Budapesti torna-club“ egy éve. (Vége.) . . . . . „</p> <p>A vívásról. (Folytatás.) . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>„A reménység másodnapján“. Kutatótól . . . . . 4. szám</p> <p>Franklin a mozgásról . . . . . „</p> <p>Vajda Péter a testgyakorlatokról . . . . . „</p> <p>Tornaszer az ajtóközben . . . . . „</p> <p>A vívásról. Feleki Józseftől . . . . . „</p> <p>A „Szabadkai Torna-Egylet“ közgyűlése. Vermes Lajostól . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Modern úr. Boronkay Györgytől . . . . . 5. szám</p> <p>Franklin a mozgásról. Dr. Jóób Lajostól . . . . . „</p> <p>„A budapesti torna-club“ dísz- és verseny-tornázása. Barátosi Porzsolt Gyulától . . . . . „</p> <p>Két állás a törvívásban . . . . . „</p> <p>Korcsolya-versenyek. Rubicontól . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Élhetetlen egyletek. Porzsolt Jenőtől . . . . . 6. szám</p> <p>Vitorla-versenyek Amerikában. Schwanda Gusztávtól . . . . . „</p> <p>Velocipéd-ünnepély Újvidéken. Szabadkától . . . . . „</p> <p>Korcsolyaverseny Nagyváradon . . . . . „</p> <p>A csónakázók training-gépe. R.-től . . . . . „</p> <p>Korcsolya-verseny Budapesten. Porzsolt Benőtől . . . . . „</p> <p>A bécsi korcsolya-verseny. —t. —i.-től . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>A tánczról. Porzsolt Jenőtől . . . . . 7. szám</p> <p>Az igazi athleták. Scossa Dezsőtől . . . . . „</p> <p>Műgyakorlatok velocipéden. B.-től . . . . . „</p> <p>Az „Egyetemi Athletikai Club“ alapszabályai. Seiler Endrétől . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Osztrák-magyar velocipéd szövetség. —A.-től . . . . . 8. szám</p> <p>Az igazi athleták. (Vége.) Scossa Dezsőtől . . . . . „</p> <p>A lefegyverzés a kard- és vitor-vívásban. V.-től . . . . . „</p> <p>Svéd gymnasztika . . . . . „</p> <p>Frey Lipót. Porzsolt Benőtől . . . . . „</p> <p>Tornaóra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Az ókori és modern athleták. Porzsolt Jenőtől . . . . . 9. szám</p> <p>Az előtornázók képzése . . . . . „</p> <p>A „Nemzeti torna-egylet egy éve . . . . . „</p> <p>Téli velocipéd kirándulás. Kaszás Istvántól . . . . . „</p> <p>Észrevételek a testgyakorlat 188⁹/₆. évi középiskolai tanításához . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>A velocipéd a katonaságnál. Schwanda Gusztávtól . . . . . 10. szám</p> <p>Iskolai zászlóalj. Ardényi Dezsőtől . . . . . „</p>	<p>A tornatanításra vonatkozó utasítások. Hadik Richárdtól . . . . . 10. szám</p> <p>Műgyakorlatok velocipéden . . . . . „</p> <p>Észrevételek a testgyakorlat 188⁹/₆. évi középiskolai tanításához. (Vége.) G. Miháltz Ödöntől . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>A nemzet ereje. Porzsolt Kálmántól . . . . . 11. szám</p> <p>Iskolai zászlóalj. (Vége.) Ardényi Dezsőtől . . . . . „</p> <p>Kolozsvári athleta-élet . . . . . „</p> <p>A nemzeti torna-egylet költségelőirányzata az 1887. évre . . . . . „</p> <p>Sport-mozgalom Ipólyszágon. Spektátortól . . . . . „</p> <p>A mestersegék mint testgyakorlatok. Porzsolt Jenőtől . . . . . „</p> <p>A nemzeti torna-egylet vagyona . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Egyleti tornázásunk. Porzsolt Jenőtől . . . . . 12. szám</p> <p>A „Vészmadár“ naplójából. Nemotól . . . . . „</p> <p>A nemzeti torna-egylet díztornája . . . . . „</p> <p>A pozsonyi torna-egylet egy éve . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>A király a budai tornacsarnokban . . . . . 13. szám</p> <p>Mizeria a kolozsvári testgyakorló intézetben. Anonymustól . . . . . „</p> <p>A pozsonyi torna-egylet egy éve. (Vége.) Andrejczó Tivadar . . . . . „</p> <p>Magyar kir. honv. vívó- és torna-iskola. J.-től . . . . . „</p> <p>Velocipéd-műgyakorlatok . . . . . „</p> <p>A vívás és tornázás a magy. kir. honvédségnél . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Tanulók kirándulása. Fülöp Lajostól . . . . . 14. szám</p> <p>A Kolozsvári Athl. Club III. házi viadala. . . . . „</p> <p>A Budai torna-egylet díztornája . . . . . „</p> <p>A vívás és tornázás a m. kir. honvédségnél. Weber Gyulától . . . . . „</p> <p>Az „Achilles-Egylet“ tavaszi viadala. Matkovich Miklóstól . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Tagdíjhátralékok a sport-egyesületekben. Kuskzó Istvántól . . . . . 15. szám</p> <p>Felméri Lajos. Rill Józseftől . . . . . „</p> <p>Pár rossz szó iskolai tornázásunkhoz. Bánfy Jánostól . . . . . „</p> <p>A „Kolozsvári Athl. Club“ egy éve . . . . . „</p> <p>Kitérés a törvívásban. Vén athletától . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Az életmentés és a testgyakorlatok. P.-től . . . . . 16. szám</p> <p>Katonák tornázása. Porzsolt Lajostól . . . . . „</p> <p>Gyermekjátékok e század elején. Dr. Kerékgyártó Elektől . . . . . „</p> <p>A „Kolozsvári Athl. Club“ egy éve. (Vége.) Kuskzó Istvántól . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>A fővárosi velocipéd-egyletek füzója. Porzsolt Jenőtől . . . . . 17. szám</p> <p>Az életmentés. E.-s-től . . . . . „</p> <p>A „Kolozsvári Athletikai Club“ küzdelmei. . . . . 6-tól . . . . . „</p> <p>Az idei csónak-verseny . . . . . „</p> <p>Kolozsvári athleta-versenyek. Dr. Baintner Hugótól . . . . . „</p> <p>A Long- és Lawn-Tennis labdajátékok . . . . . „</p> <p>Pár szó a tör-vívásnál a védésekről és a szűrés-csoportokról. Gr. Vay Lajostól . . . . . „</p> <p>Torna óra-rend . . . . . „</p> <p>Különfélek . . . . . „</p> <p>Az idei csónak-verseny. Mastertől . . . . . 18. szám</p> <p>Sport és játékok a XVI. és XVII. században . . . . . „</p> <p>A kanyargó Tisza mellől. Follinus Árpádtól . . . . . „</p> <p>A „Pécsi Athl. Club“ rendkívüli közgyűlése. Dr. Egry Bélától . . . . . „</p> <p>A pécsi athletikai clubnak költségvetési előirányzata. Dr. Egry Bélától . . . . . „</p>
---	---

Az „Achilles-Egylet“ tavaszi viadala. Matkovich Miklóstól	18. szám	A tornatanítók egyletének közgyűlése	28. szám
Torna óra-rend	„	A marosvásárhelyi torna-egylet kertje. Kuskó Istvántól	„
Különfélék	„	A kolozsvári önkéntes tűzoltó-egylet és az atletak	„
Úszómestereink. Schwanda Gusztávtól	19. szám	A „Budapesti Kerékpár-Egyesület“ nemzetközi ver-	„
Kolozsvártól—Kolozsig. B. K.-tól	„	senye. (Vége.)	„
Női sport	„	A táplálkozás- és a végzendő munka közötti viszony	„
A „Kolozsvári Athl. Club“ V. nyilvános viadala.	„	ról. Dr. Tomcsányitól	„
Dr. Baintner Hugótól	„	Különfélék	„
Sport és játékok a XVI. és XVII. században. (Foly-	„	Dr. Köller Károly	29. szám
tatás.)	„	A lévai torna- és vívó-egylet beléletéből. Kriek Jenőtől	„
Különfélék	„	Karczolat gr. Vay-féle vítör-iskolából	„
A jelen és a múlt idő athletái. Felméri Lajostól	20. szám	Tanulóifjak versenye	„
A szegedi torna-egylet egy éve	„	Angol athleta versenyek. Perlaky Lászlótól	„
Az „Achilles-Egylet“ nyári viadalai Palicson. Mat-	„	Tengeri kigyó a sportéletben. Somogyi Jenőtől	„
kovich Miklóstól	„	Magyar turistika. Molnár Lajostól	„
Torna óra-rend	„	Különfélék	„
Különfélék	„	Tanulók uszodája a fővárosban. K. L.-tól	30. szám
A tűzkárosultak és a fővárosi sport-egyletek	21. szám	Egy kis szemrehányás	„
Mennyit gyalogol egy ember egy esztendőben?	„	Fürdés a tengerben	„
Egy év a „Nemzeti hajós-egylet“ életéből	„	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	„
A „Magyar Velocipéd Club“ 188 ^{6/7} -ki éve. Nagy	„	Különfélék	„
Gyulától	„	Szerelmi pósta	„
Sport és játékok a XVI. és XVII. században. (Foly-	„	Vízi-sport. Nagy Gábortól	31. szám
tatás.)	„	Vándory József velocipéd körútja. Vándory Józseftől	„
Torna óra-rend	„	Gyalog kirándulás. Wurfer Lajostól	„
Különfélék	„	Fürdés a tengerben. (Vége.) Schwanda Gusztávtól	„
A „Magyar Athletikai Club“ versenye. Vén athletától	22. szám	A labdaütökről és a „La Crosse“ labdajáték. M.-tól	„
Hamis versenyadatok. Zmertych Ivántól	„	Test és ész. Szokolay Kornéltól	„
Gyalogverseny Debreczenből B.-Újfaluba	„	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	„
Szekesfehérvári velocipédezés. Mikadótól	„	Különfélék	„
Sport és játékok a XVI. és XVII. században. (Vége.)	„	Egy elhalasztott athleta verseny. P. B.-tól	32. szám
Báró Radvánszky Bélától	„	Testgyakorló és versenyterek. Kuskó Istvántól	„
Utóréssz a tornakártyákhoz	„	A „Kolozsvári Athl. Club“ őszi versenyek	„
Különfélék	„	Testgyakorlás. Táncz	„
Úszóversenyeink. Mastertől	23. szám	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	„
A kolozsvári atleták. I. S.-tól	„	Különfélék	„
Zátkörü vívó-verseny	„	Iskolai játéktér	33. szám
A magyar atletikai club versenye	„	Gyalogkirándulás Budapestről Gödöllőre és vissza.	„
Magyar velocipédezők Ó-Becsén és Belgrádban. Ka-	„	Wurfer Lajostól	„
szás Istvántól	„	Testgyakorlás. Táncz. (Vége.) Dr. Gerecze Péterrel	„
Vívó-verseny szabályok	„	Az elhalasztott verseny. Schwanda Gusztávtól	„
A tornakártyák tartalma	„	A „Golf“ labdajáték. M.-tól	„
Különfélék	„	A horgászatról. „K. S. N.“-tól	„
Tárca: Művésznők tornája. Parlaghy Kálmántól	„	Jó tanácsok törvívók számára. Gróf Vay Lajos-tól	„
Testgyakorlatok ügye és versenyek. Kuskó Istvántól	24. szám	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	„
Vívó-verseny szabályok. (Vége.) Halász Zsigától	„	Különfélék	„
Nemzetközi velocipéd-verseny Budapesten	„	A népünnepélyekről. Kovács Lajos	34. szám
A magyar atletikai club versenye. (Vége.) P. J.-tól	„	Egy atletikai gyakorlat. P. L.-tól	„
A kolozsvári atleták V. viadala. Kuskó Istvántól	„	A „Magyar Athletikai Club“ 1887. évi őszi viadalá-	„
A testi nevelésről, kapcsolatban az egészséggtannal	„	nak propeziói	„
Novák Erzsébettől	„	Verseny-horgászat	„
Különfélék	„	Jó tanácsok törvívók számára. (Vége.) Gróf Vay La-	„
Bogdánfalvi Bogdány Ferencz	25. szám	jostól	„
Pozsonyi hajós-egylet közgyűlése és lakomája. Dvida	„	Tennis labdajáték	„
Gézától	„	Az évadsportja. Nagy Sándortól	„
A bécsi velocipéd versenyek. Brooser Mórtól	„	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	„
A Kolozsvári Athletikai Clubból. K.-tól	„	Különfélék	„
A magyar-óvári torna- és vívó-egylet versenyei. Ger-	„	A „Magyar atletikai Club“ őszi versenye. Nagy	35. szám
lóczy Gézáttól	„	Sándortól	„
A „Pozsonyi hajós-egylet“ 25 éves emlék ünnepélye.	„	A Segítség-album	„
Barátosi Porzsolt Gyulától	„	Az iskolai év elején. B—p B.-tól	„
A „Magyar Velocipéd Club“ 188 ^{6/7} -ki éve. (Vége.)	„	A pécsi atletikai club őszi viadalának műsora	„
Nagy Gyulától	„	Gyalogkirándulás Budapestről Esztergomon át Ipoly-	„
Különfélék	„	sághra s innen Vácra. Wurfer Lajostól	„
Budapest világváros. P. J.-tól	26. szám	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	„
Egy év a magyar atletikai club életéből	„	Különfélék	„
Budapesti Regatta. Barátosi Porzsolt Gyulától	„	A „Magyar Athletikai Club“ őszi versenye. Nagy	36. szám
A kolozsvári iskolák torna-vízgáiról. Anonymustól	„	Sándortól	„
A labdafogás és az ütés	„	A tornázás polgári leányiskoláikban	„
A bécsi nemzetközi regatta. Barátosi Porzsolt Gyulától.	„	A Segítség-album. (Vége.) Fülöp Szász Coburg her-	„
Különfélék	„	ceztől	„
Kihívás úszóversenyre. Schwanda Gusztávtól	27. szám	Az „Achilles Sport-Egylet“. Matkovich Miklóstól	„
Miért nem haladunk!	„	Az emberboncztan rövid kivonata	„
Párisból Bécsbe velocipéden	„	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	„
Egy év a magyar atletikai club életéből. (Vége.)	„	Különfélék	„
A „Budapesti Kerékpár-Egyesület“ nemzetközi ver-	„	A cirkuszi testgyakorlat. Kolesz Jánostól	37. szám
senye	„	A szegedi csolnakázó-egylet. Nagy Gézáttól	„
A „Nemzeti Hajós-Egylet“ skiff-versenye. Barátosi	„	Az emberboncztan rövid kivonata. (Vége.) Adorján	„
Porzsolt Gyulától	„	Bertalantól	„
Regatta. Szokolay Kornéltól	„	A tornaszat dióhéjban	„
Különfélék	„	Különfélék	„
Az úszás és fürdés terjesztése. Parlaghy Kálmántól	28. szám	Vasúti baleset	„
Miért nem haladunk! (Vége.) M. K. B.-tól	„	Egy dunai út regéje	„

A testgyakorlatok és sport Erdélyben. Porzolt Kálmántól	38. szám	A magyar atletikai club őszi viadala. P. B.-től	44. szám
A női-par-egylet és a tornatanítás	"	Különfélék	"
A „Kolozvári Athletikai Club“-ból	"	A varrónó (Vége.)	"
Athleta versenyek Erdélyben	"	A szalonkabát	"
A szabadkai „Achilles Sport-Egylet“ őszi viadalának műsora	"	Aprilis bolondja	"
A „K. A. C.“ és a „M. T. E.“ által rendezett versenyek és ünnepélyek programja	"	Athletika az egyetemen. Seiler Endretől	45. szám
Felhívás Magyarország összes testgyakorló egyleteihez	"	A korcsolyázás és a vívás Debreczenben	"
A tornászati dióhéjban. (Vége.) Kovács Sándortól	"	Szaboles vármegyéből. Follinus Árpádtól	"
Különfélék	"	A pécsi atletikai club közgyűlése. Dr. Egry Bélától	"
Egy dunai út regéje	"	New-yorki athleta versenyek. Perlaky Lászlótól	"
Egy éj a vasúti coupéban	"	Útmutatás a vívómesterek számára	"
Hetenként egy tornaóra	39. szám.	Különfélék	"
A kerékpár. Klemm-Mayer Aladártól	"	Aprilis bolondja. (Vége.)	"
Csónak-sport	"	Aurél kosztümje	"
Kolozvári élet	"	Az utolsó keringő	"
Bécsi velocipéd-verseny. Klemm-Mayer Aladártól	"	A téli program. Kis Kálmántól	46. szám
Utazás vasparipán Konstantinápolyba. Vermes Lajostól	"	Néhány szó a népiskolai tornázásról	"
Szabadkai sport élet. Deák Lajostól	"	Az ugródeszka. Nagy Sándortól	"
Sport-tárca Londonból	"	A francia katonai nevelés	"
Különfélék	"	Különfélék	"
Egy éj a vasúti coupéban	"	Az utolsó keringő	"
A táviró hivatalban	"	Első előadás	"
Pinczéből palotába	"	Ismét egy. K. Zs.-tól	47. szám
Négy év. Porzolt Kálmántól	40. szám	A testi nevelés fiteendői-ről. Dortsák Gyulától	"
A tanulók tornaruhája. L. M—s-től	"	Athleta viadal Kolozsváron. A. K.-tól	"
A zombori „Sport-Egylet“ ismertetése. Dekker Páltól	"	Sport-club Esztergomban	"
Vidéki sportélet	"	A testgyakorlati oktatás tanintézetünkben	"
Új testgyakorló egylet a fővárosban. P. H.-tól	"	Athleta versenyek Erdélyben. B—y-től	"
Athleta versenyek Erdélyben. Kuzskó Istvántól	"	Válasz. — —y-től	"
A pécsi atletikai club I. házi versenye	"	Különfélék	"
Sport-tárca Londonból. (Vége.) F. L.-tól	"	Első előadás. (Vége.)	"
Különfélék	"	A hivatalnok kisasszony	48. szám
Pinczéből palotába. (Vége.)	"	A vívómesterek mérkőzése	"
Az oceánun át	"	Egy új korcsolya. Pirovich Aladártól	"
A véres árny	"	Az ugródeszka. Follinus Árpádtól	"
Csónakászokhoz. Nagy Sándortól	41. szám	Az „Achilles Sport-Egylet“ jégünnepélye	"
A kerékpár (Folytatás.) Klemm-Mayer Aladártól	"	Washington mint sportsman	"
Adalékok a testgyakorlatok történetéből Kis Kálmántól	"	A francia katonai nevelés. (Folytatás.)	"
Nevelés táncztanulás, testgyakorlatok	"	Különfélék	"
Görög magánjátékok	"	A hivatalnok kisasszony. (Folytatás.)	49. szám
Különfélék	"	Torna-ügy. Vezekényítől	"
A véres árny. (Vége.)	"	Washington mint sportsman. (Vége.) Dr. Joób Lajos.	"
Itt a kolera	"	A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek	"
Egy szobor története	"	A „Tutti-Frutti“-hoz. Follinus Árpádtól	"
Elégtétel. Porzolt Kálmántól	42. szám	Különfélék	"
A kerékpár. (Folytatás.) Klemm-Mayer Aladártól	"	A hivatalnok kisasszony. (Vége.)	50. szám
Bajnoki versenygyaloglás	"	Korcsolya versenyek. S. A.-tól	"
Nevelés, táncztanulás, testgyakorlás. (Vége.) Páस्थ्य Károlytól	"	Sport az Orpheumban. Barátosi Porzolt Gyulától	"
Görög magánjátékok. (Folytatás.)	"	A korcsolya-egyesületek figyelmébe. Kuzskó Istvántól	"
Különfélék	"	A nyitrai torna-termet f. évben látogató leányokra vonatkozólag a tornaanyag fölosztásáról és módszeres kezeléséről	"
Itt a kolera. (Vége.)	"	A francia katonai nevelés. (Folytatás.)	"
A szegény leány sorsa	"	A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek. (Folytatás.)	"
Az apa vétke	"	Különfélék	51. szám
Testgyakorló intézet. K—l J—s-től	43. szám	A budai torna-egylet díszturnája. S. A.-tól	"
Egyetemi Athletikai Club	"	Körlevél	"
A velocipédkezés egészségügyi szempontból. P. H.-tól	"	Úszóversenyek télen. Schwanda Gusztávtól	"
Görög magánjátékok. (Vége.)	"	A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek	"
Tutti-frutti. Follinus Árpádtól	"	A magyar velocipédzők Olaszországban. Vermestől	"
A palicsi athleta versenyek. Vermes Lajostól	"	A „Kolozvári Athletikai Club“-ból. Kuzskó Istvántól	"
Velocipéd kirándulás	"	A legjobb eredmények Magyarországon. Matkovich Miklóstól	"
Különfélék	"	Különfélék	52. szám
Az apa vétke. (Vége.)	"	A „Herkules“ reformja	"
Egy szegény flótás emlékirataiból	"	A „Kolozvári Athletikai Club“-ból. — ó. — n.-tól	"
A varrónó	"	Felvilágosításul. Kuzskó Istvántól	"
Előkészületek. Parlaghy Kálmántól	44. szám	A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek. (Vége.)	"
A lovagkor bajvivásai s a mai párviadal. Dr. Horváth Odóntól	"	Bécsi úszóversenyek. Schwanda Gusztávtól	"
A kerékpár. (Vége.) Klemm-Mayer Aladártól	"	Megbízható verseny-adatok. Kuzskó Istvántól	"
Egyetemi Athletikai Club (Vége.) Szokolay Kornéltól	"	Hivatalos jegyzőkönyv	"
		Az első tourunk	"
		Különfélék	"

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . . 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sábos petitsorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ   PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: **AIGNER LAJOS.****Szerkesztőség:**

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bermentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNÁ-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNÁ-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNÁ- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNÁ- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ÉNYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI ÉVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNÁ-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNÁ-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »ZABADRAI TORNÁ-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNÁ-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S A TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A reménység napján.

Ha az év minden napja a csüggedést kelti és erősíti is bennünk, az év első napján új reménységek, új tervek és vágyak ébrednek mindenkiben. A mit a mult évek teljestületlen hagytak, a jövő évtől várjuk, és a mit talán már pár nap mulva is lehetetlennek hiszünk, azt ma még reményleni tudjuk.

És ha e reménység jogos és indokolt valahol, úgy az mindenesetre a magyar sportban.

Mi magyarok alig három tizede, hogy az élet minden ágában új és alapvető munkásságot fejtettünk ki, mely munka azonban még mindig csak inkább a szebb jövő reményével biztat, mint az elért eredménnyel elégit ki. A magyar sportban még ily idő s multú munkálkodás sem áll mögöttünk s így még inkább csak a reménység vigasztal eddigi fáradozásunkért.

Az a rövid husz év, a melytől Magyarországon az iskolai és egyleti testgyakorlatok lételét számíthatjuk, oly eredményeket mutat fel, mely jogosan szebb reményeket ébreszt. Nem terjedt el nálunk rohamosan sem a tornázás, sem a testedző sportok egyike sem, de viszont alig van valamely testgyakorlat, melyet ne űzne kisebb-nagyobb társaság hazánkban.

Azt sem mondhatnánk ugyan, hogy az iskolai kötelező testgyakorlat kielégítő eredményt tüntet fel, de viszont az egyleti tornázás emelkedett, mit épen az iskolai tornázás jobb vezetésének kell betudni. Az egyletekben ma már nem ritkaság, de megszokott dolog, hogy az új tagok közt jeles képzettségű ifjak vannak.

Különösen szép reményekkel azonban a tornázás

a közel jövőben, s épen ez évben azért nem biztat, mert még mi sem történt a régi és hazájában már fel is frissített német tornázásunknak átalakítására. Nem jól mondjuk! Mert igen is sok történt ez átalakítás előkészítésére, de e munkásság eredményét ez évben teljesülni épen nem várhatjuk. Most ott állunk — és ez, önérettel mondhatjuk, lapunk munkásságának eredménye, — hogy a mérvadó körök és szakférfiaink elfogulatlan többsége okvetlen megváltoztatni véli tornatanításunkat, mert a sikertelenséget itt találják.

Várjuk és reméljük azonban, hogy ez évben az iskolai testgyakorlat és ezzel együtt a tornatanítói képzés reformja határozott javaslatban döntésre kerül. Az ezen irányban való munkálkodás már javában folyik és a legszebb reményekkel biztat.

A fő, és mindenesetre alapvető testgyakorlat, a tornázás után, ha a sikert és elterjedést veszszük mérvadóul, úgy a korcsolyázást kell méltatnunk, mely ma már országos kedveltségnek örvend. És mégis igazán komoly sportszámba azért nem jó korcsolyázásunk, mert nincs benne a mértékvevésre alkalmas nyilvános mérkőzés, mert nem tartunk versenyeket. Hisz azt tudjuk, hogy korcsolyáznak az ország csaknem minden helységében, de azt nem tudjuk, hogy mikép.

Azt sem tudja más, csak a ki látja, hogy vannak nálunk külföldön is számot tevő műkorcsolyázóink, sőt ott kinn el sem hiszik, mert gondolják, hogy úgy volnának versenyek is. E tekintetben tehát a reménységgel kell megelégednünk, hogy mi eddig nem volt, az lesz ez évben: sok korcsolya verseny!

A legnagyobb örömmel azonban mindig a velo-

cipédeztést említhetjük fel, ezt a robamossan terjedő fiatal sportot, mely egy egész új nemzedéket nyert meg a testedzésnek abból az osztályból, honnan eddig igen kevesen hódoltak a testgyakorlatoknak.

De azért itt is van elég olyan leverő megtörtént dolog, melyet csak a jobb jövő hozhat helyre. Magyarország velocipéd bajnoka Bécsnek büszke fia s ez évben ha ismét győz, úgy örökös szégyenünkre első bajnokunk is német lesz. Azt hisszük szép ifjúságunk, lelkes velocipédzőink nem engedik e szégyent rajtunk megadni.

Eleg baj, hogy első nagy bajnoki uszó-versenyünk győztese is bécsi uszó lett. Az úszásnak különben legnagyobb baja fővárosunkban, hogy télen egy uszodánk sincs nyitva, mint más nagyobb városban. Uszóversenyeket sem rendezünk már, sőt az eddigi rendes versenyeket sem tartjuk meg. Különösen csakis a balatoni vízi élet biztat reménységgel a „Stefánia Yacht-Egylet“ munkálkodásával.

A csónak-sport meg épen csak a jövőnek él, mert tagadhatatlan, hogy vannak és növekednek jó evezőseink, de csak mindig készülöben a komoly munkára. Vártunk valami lelkesebb munkát az evező-szövetség megalakulásával, de még ez sem létesülhetett, mert az öt egylet ötfelé tartva, meghiusítá a komoly szándékot.

A vívásban a múlt év utolsó napjaiban egy kis mozgalom indult meg e sport hatalmasabb felkarolására és a vívómesteri kiképzés céljából, de e mozgalom is csak reménységgel tölt el.

A nagy közönség a magyar vívásról mostanában csak arról alkothat fogalmat, hogy a vívómesterek mint élnek és mint szaporodnak. És erről ítélve, vívásunk halad, mert a mellett, hogy a vívómesteri állás jövedelmező keresetmód, a mesterek is szaporodnak. Nyilvános versenyről szó sincs, és csak a mesterek rendeznek néha kis mérközést. Várjuk és reméljük az alakulóban levő vívóklub és akadémia munkálkodását.

Mindezen és még a többi sportban is tagadhatatlan haladás észlelhető, de a mely mégis csak a jövővel vigasztal s magában nem elégíti ki. Az év első napján tehát mit sem kívánhatunk inkább, mint a megkezdett munka folytatására az egyletek vezetőinek és az egyes sportférfiaknak kedvet s kitartást.

Mi mint eddig, úgy ezután is lankadatlan figyelemmel és lelkesítő buzdítással vagyunk hívei a magyar testi erősödésnek.

P. J.

Egy tornaóra a kolozsvári „Torna-vivodában“.

(Az iskolai előtornászok oktatása.)

Mig részletesen hozzá fognék az előtornászok oktatásának mikéntjéhez, egy pár vonással ismertetni kívánom a helyi viszonyokat az előtornászás szempontjából.

Intézetünket ez időszert 3 főtanoda, egy polgári fiúiskola és egy tanítóképezde növendékei látogatják, hetenként 2¹/₂ órán. A tanodák tornára járó csapatjai a következőleg osztattak be 3 csapatra, ú. m. I. és II. oszt. együtt, III., IV. és V. oszt., VI., VII. és VIII. oszt. A

polgári fiúiskola és a tanítóképezde I—IV. osztálya 1—1 csapatot képez.

Az átlagos létszám egy tornaórán 80—100-ig.

Minden egyes tornára járó csapat, a létszámhoz mérten fel van osztva 8—10 kisebb tornászó csapatra, melyet a szertornázásnál 1—1 előtornász vezet. Az összes előtornászok létszáma 84.

Ezen csapatvezetők vagyis előtornászoknak hetenként egyszer két egymásutáni óra van adva, melyen oktatásukat nyerik s gyakorlati ügyességüket gyakorolják.

Egy ily gyakorlati órának igyekszem hű képét adni. Tananyag:

1. Táv- és magas-ugrás.
2. Mászás függélyes rúdon.

* * *

A növendékek az órára pontosan megjelennek s a rövid átöltözködés után, a terem közepén egy sorba nagyság szerint sorakoznak. Egyenruhájok: kék-fehér csikú trikót ing kék övvel.

A szokásos tisztelgés után 2-ös számlálással két részre oszlanak, olyformán, hogy az 1-sek 3 lépést előre, a 2-ösök 6 lépést hátra lépnek. Az 1-sek hátra arczot tesznek, s így a két sor egymással szemközt áll.

Mindkét sor 4 első egyéne szerek után indulj!

Előhozatik 2 ugródeszka, 2 kókuszhejmatracz.

A távugrás szemléltetésénél megmutatom a helyből és rohammal való ugrást. A leugrási ponton a test helyzetét. Figyelmeztetve a térdek meghajlására és a lábhegyre való leugrásra.

Az elugrási pont és a leugrási pont közti távolság az I—II. osztálynak 1¹/₂ méter. III., IV., V. osztálynak 2 m. és a VI., VII., VIII. osztálynak 3 m., mely kezdőtávolság minden átugrásakor növekszik 5 cméterrel.

A segélykezéskor az előtornász az ugróval szemközt áll a leugrási pontnál.

Ezen előre boesátott általános oktatás után, mindkét sor a kivitelhez fog s gyakorolja magát az előre jelzett ugrásokban.

1. Ugrás páros lábbal helyből.
2. Elugrás páros lábbal, leugrás 1 lábbal.
3. Elugrás bal lábbal, leugrás jobbal.
4. Ugrás rohammal jobb lábbal, leugrás bal lábbal.
6. Elugrás bal lábbal ugrás közben 1/2 fordulat balra.
7. Elugrás bal lábbal, ugrás közben taps főfelett.
8. Elugrás 1 lábbal, leugrás páros lábbal.
9. Ugyanez, s ugrás közben 1/4 fordulat balra.

Ezen gyakorlatok megtétele után az ugródeszka 5 cméterrel távolítottatik el a leugrási ponttól s a fenti gyakorlatok ismételtetnek. Az ugró növendék ugrás után azonnal segítő szerepét veszi át.

Pihenj!

4 első ugrómércék után indulj!

Az ugrómércék fölállításánál figyelmeztetem a leugrási és elugrási pont közti középvonalra, hová az ugrómércék állíttatnak föl. Az elugrási pont s az ugróspárga távolságát az előtornászok olyformán határozzák meg, hogy az ugródeszkára álva láblendítést tesznek előre, mely alkalomkor a lendített lábfő az ugróspárgához kell hogy érjen. A spárga magassága mérczén I—II. oszt. térdmagasság (alulról 5. fok), III., IV., V. oszt. felső láb-szár közepéig (9 fok), VI., VII., VIII. oszt. derék magasság (13 fok).

Ezen ugrásnál is figyelmeztetnek az elugrási és leugrási helyzetre, s a szép tetszős testtartásra.

A következő ugrások gyakoroltatnak:

1. Átugrás helyből páros lábbal, leugrás páros lábbal.

2. Átugrás helyből jobb (bal) lábbal, leugrás jobb (bal) lábbal.

3. Átugrás jobb (bal) lábbal, leugrás páros lábbal, helyből.

4. Átugrás rohammal, elugrás bal, leugrás jobb lábbal.

5. Átugrás bal (jobb) lábbal $\frac{1}{4}$ fordulat jobbra (balra).

6. Rohammal, mint a 2., 3., 4., 5. alattiak.

A spárpa a mérceken 1 fokkal följebb tevődik s a gyakorlatok ismételtetnek.

A segítő az ugróval szemközt áll. Itt is minden ugrónövendékből segítő lesz az ugrása után.

8 első, az 1-esek sorából, szereket helyre tenni indulj!

A szerek rendes helyre vitetnek.

Pihenj!

Mindkét sor vigyázz! 1-esek sort zárni előre indulj! előre arcz! sor három lépést előre indulj!

8-as számlálás (a jobb szárnyvezető önmagát is beleszámítva) a sort 8-as számlálással végig járja s a sor háta megett helyére futva vissza áll helyére.

Jobbra át! 1-esek kivételével fél bal! 8-as sorokba balra fejlődni indulj!

Mászó rudakhoz 8 első indulj!

A függélyes mászó rudaknál a következő gyakorlatok tétetnek.

1. Ugrás függésbe egy rúdon páros lábvesztés előre.

2. Ugrás függésbe két rúdon páros térdemelés.

3. Ugrás függésbe egy rúdon és fölhuzódás.

4. Ugyan ez két rúdon.

5. Lendülés két rúd közt hátra leugrás.

6. Mászó állás egy rúdon.

7. Ugyan ez két rúdon.

8. Mászás lábsegélyvel kézzel utánfogással.

9. Ugyan ez túl fogással.

10. Ugyanez páros kézzel együtt fogással.

11. Mászás középig, s jobbra átszállás.

12. Vándor mászás.

Ezen gyakorlatok mindenikénél figyelmeztetnek a növendékek a szép és jó testtartásra s a legkönnyebb segély nyújtására.

Az I—II. oszt. félrúd magasságig. III., IV., V., VI., VII., VIII. egészrúd magasságig mászhatnak.

Végül versenymászás.

Az előtornászok a leggyorsabb mászót tisztelgéssel tüntetik ki.

Ez lenne egy gyakorlati-óra az előtornászoknak oktatásából, mely minden héten különböző tornaszereknél ismétlődik.

Megkivánom jegyezni, hogy a gyakorlatok bevezetésével $\frac{1}{2}$ óra szabad tornázásra fordítatik, mely alkalomkor saját testi ügyességüket fejlesztik. Figyelmeztetve az egymás iránti ildomos magaviseletre s mindenkinél segélynyújtásra.

A rendes heti két órán való csapatvezetés torna-kártyákkal történik olyformán, hogy általam összeállított fokozatos „tornaszerek beosztásáról” megnevezem

az egyes előtornászoknak, hogy az első félórán mely tornaszerhez vezető csapatját. Az előtornászok a sorból kilépve a szekrényből előkeresik a torna-kártyákat, melyeknek egyik oldalán a gyakorlatok vannak fokozatos egymásutánnal megnevezve, a másik oldalán azoknak kiviteli módja és a legkönnyebb segélynyújtás.

Ilyformán mégis csak ellenőrizhetők némileg a szerkeni tornázás közbeni balesetek és a minden fokozat nélküli csatangolás, melynek minden esetre káros visszahatása van a testi szervezetre s az ügy felvirágzására. Kolozsvárt, 1886 december 15.

ALBERT KÁROLY.
tornatanár.

A korcsolyázás Budapesten.

Az I-ső ker. kör jégpályája.

A korcsolya-sportban denique megint a derék budaiak járnak elől! s mig mi a távolból csak sohajtva szemléljük a városligeti mély tó jégmezét, addig az I-ső kerületi kör sportkedvelő fiatalsága már 4 napja vígan áldoz a korcsolyázás istennőjének, sőt már legközelebb közze-teendi a január folyamában rendezendő korcsolya-versenynek és jelmezes jégünnepélynek részletes propozícióját is.

E hó 28-án katonazenével a főváros mindkét-parti legszebb női társasága adott egymásnak légyottot s a mi még ingerlőbbé és rendkívülbbé tette a mulatást, az a tengerként hullámzó jégmezének recsegése volt; látni kellett volna azt a festői képet a halk sikongás között tova síkló párok százait.

Felejthetetlen fog maradni az a csiklandós érzés, melyet a jégtalajnak folytonos emelkedése és süllyedése alatt átérezünk; s még hozzá kedves olvasóm, ha kardra egy kedves alak aggódva támaszkodhatott.

A jelen volt szépek közül térhiánya miatt ezúttal csak a következőket említem fel:

Bénárd Clariss, báró Liptay Sarolta, báró Nyáry Adolfné, báró Nyáry Olga, báró Nyáry Karola és báró Nyáry Livia, Mocsonyi Georgin, Mocsonyi Ilona, báró Liptay Béláné, Sehlésingerné, Vörös Luiza, Simonits Józsefné, báró Tunkel Aranka, Bolberitz Leona, Tanárky Eliz és Tanárky Hilda, Ferdinándy Béláné.

A partról megelégedve szemlélte az ősz altábornagy báró Nyáry Albert ez élő caleidoscopot.

A rendezés körül Beiwinkler igazgató és Beckers gróf különös szorgalmat és állandó udvarias figyelmet fejtettek ki, csak egy kívánni valót hagytak még fenn, hogy t. i. a jobbról balra való haladás betartásánál — a gyakori összeütközések elkerülésének érdekében — nem mutattak kellő szigort.

A kezdők legszorgalmasabb tanítója Petzke uszó-mester, kinek kis lánya Klára, viszont a legfiatalabb női generációt vezetője.

Végül a pályára nézve örömmel regisztrálhatom, hogy az a városmajor felső részének rendezése által csak tisztább és kedvezőbb fekvést nyert, s úgy a közúti, mint a lóvonatú vasúti közlekedéshez még inkább hozzáférhetőbbé tétetett.

Összintén a legszebb anyagi sikert kivánom a derék egyletnek.

Budapest, december 28-án.

BARÁTOSI PORZSOLT GYULA.

„Viharos élet“.

(Elbeszélések. Irta: Porzolt Kálmán. Ára 1 frt. Kapható a „Herkules“ szerkesztőségében.)

A „Herkules“ olvasói bizonyára megfogják bocsátani a „Herkules“ szerkesztőjének azt az önzését, hogy egy kis helyet kér a saját munkájának bemutatására, habár ez a munka e szaklap körén kívül kereste tárgyát.

A karácsonyi könyvpiacra jelent meg Porzolt Kálmánnak „Viharos élet“ című kötete, mely három elbeszélést tartalmaz; ezeknek címei: „Az út lefelé“, „Az apáca“ és „Egy krajczárt adott“.

Porzolt Kálmánnak ez nem első szépirodalmi munkája; már 1881-ben adta elő a nemzeti színház „Párbaj“ című dramoletteljét, 1883-ban „Szerencsétlen furulyások“ cím alatt adott ki egy kötet elbeszélést. 1884 óta kifejtett irodalmi munkássága s megjelent munkái a „Herkules“

olvasói előtt ismeretek

lehetnek. Most megjelent kötetét a sajtó rokonszenvesen fogadta, sőt egynémelyik lap talán érdemén is felül, mert a „Viharos élet“ még semmi esetre sem az a mű, a melylyel szerzője az — irodalomtörténetbe be fog jutni; de a kik elég áldozatkészek egy félig kész író munkáját is végig olvasni, azok talán elismerik a szerző igyekezetét, melylyel az életet és az embereket úgy törekedett festeni, a mint azokat látta.

A kötet igen ízléses kiállításban jelent meg a „Franklin-társulat“ nyomdájából. Címképét — melyet itt közlünk is — Széchy Gyula rajzolta. A kötet ára 1 forint.

A magyarországi torna-egyletek.

A fővárosi egyletek:

1. Nemzeti Torna-egylet. Alapított 1863 szept. 27. dr. Bakody Tivadar és dr. Szontagh Ábris vezetése alatt. Tagjainak száma 639.
2. Budapesi Torna-egylet. Megalakult 1869 ápr. 3. Tagjainak száma 387.
3. Budapesti Torna-club. Alakult 1885-ben. 96 tagja van.
4. Ó-budai Torna-egylet. Alapította Gergelyi Jakab 1872 jun. 8. Tagjainak száma 79.
5. Ganz és Társa-gyári Tornakör. Alapított Gulden Gyula által 1884 ápr. 1. 30 tagot számlál.

Vidékiek:

1. Aradi Torna-egyesület. 1881 júliusában, illetőleg aug. 21-én alakult meg. Tagjai 142-en vannak.
2. Debreczeni Torna-egylet. Simonffy Sámuel, Csánády István és Örvényi Vilmos 1867-ben alapították. 196 tagja van.
3. Fiumei Torna-egyesület. Alakult 1885 máj. 18. illetőleg szept. 8-án, a Torna-club és Teketársaság egyesülése után, Mezőg István kezdeményezésére. 96 tagból áll.
4. Fogarasi Torna-egyesület. 1884 febr. 23-án ifj. Horváth Mihály alapította. Tagjainak száma 44.
5. Kolozsvári Tornavívó-egyesület. A telek adományozásával Kolozsvár városa, 37,300 frtnyi tőke befizetésével pedig 216 részvényes alapította, a kik egyébiránt nem tornáznak.
6. Lévai Torna- és Vívó-egyesület. 1879 okt. 3-án alakult meg. 31 taggal rendelkezik.
7. Losonczyi Torna- és Vívó-egyesület. Alapította Zelenka Károly 1885 szept. 21-én. Van 46 tagja.
8. Magyar-Óvári Torna- és Vívó-egyesület. A tornát nem gyakorolja rendszeresen. Alapítói: gr. Eszterházy Miklós és Bánó Iván. 106 tagja van.
9. Maros-Vásárhelyi Torna-egyesület. Ifj. b. Szentkereszty Zsigmond alapította 1884 jul. 27-én. 116 tagot számlál. Nyáron a tornázást tekézéssel cseréli fel.
10. Nagy-Kanizsai Torna-egyesület. Alapította Walbach Mór 1865 áprilisban.
11. Nyitrai Torna- és Vívó-egyesület. (Nyitrán). Egyike a legfiatalabb egyesületeknek, 1886 szept. 28-án alapították hg. Odescalchi Arthur, Sándor Géza, dr. Szulyovszky Dezső, 68 taggal.
12. Pancsovai Torna-egyesület. Alakult 1883 márcz. 28-án. Van 131 tagja.
13. Pozsonyi Torna-egyesület. Alapította 1880 szept. végén tizenkét pozsonyi polgár: Beck A., dr. Bugély Ö., dr. Dobrovics M., Frank J., Gottl A., Hetényi B., Januschke, Keresztessy D., Mossóczy J., Reisz M., Voit Gy., dr. Zsigárdy A. 79 tagból áll.
14. Rimaszombati Torna-egyesület. Benkő János alapította 1886 május 16-án. Van 42 tagja.
15. Sárospataki Akadémiai Torna-egyesület. Alapította Takács Ferencz 1882-ben. Áll 32 tagból.
16. Szabadkai Torna-egyesület. A Vermes-testvérek alapították 1880 jun. 1-én. 212 tagot számlál.
17. Szatmár-németi Torna-egyesület. Bartha Endre, Hérmán Mihály és Grabovieczki Leo alapították 1874 július 14-én. A tagok száma megközelíti a 40-et.

18. Szombathelyi Torna-egyesület. Alapították többben 1868 ápr. 18-án. 127 tagból áll.

19. A Temesvári Torna-egyesület mintegy 12 év óta áll fenn. Van 66 tagja.

20. Újpesti Torna-egyesület. Alapította Goll János 1885 aug. 22-én. 79 taggal rendelkezik.

Jégvitorlás.

(Képpel.)

Repülni mint a szélvész, és e mellett irányt tudni adni az örületes gyorsaságnak, ez a jégvitorlásnak előnye minden jármű felett. Nincs is olyan sport, mely inkább megfelelné az amerikai nyughatatlan szellemnek, mint ép a jégen való vitorlázás.

Képünk egy észak-amerikai jégvitorlás versenyt

A Kolozsvári Athletikai Club becsületbirósági szabályzata.*)

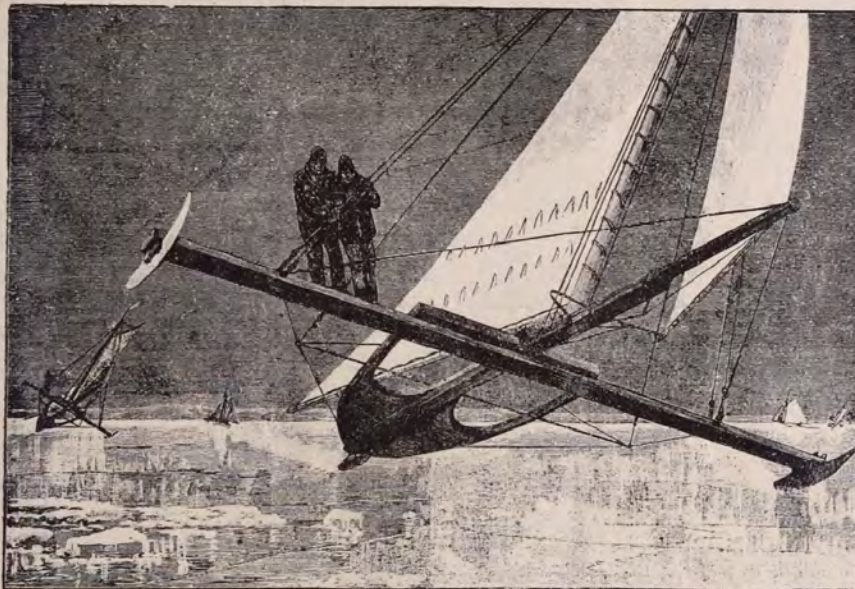
(Jóváhagyatott az 1886 decz. 11-én tartott évi közgyűlésen.)

1. §. A Kolozsvári Athletikai Club alapszabályai 19. és 20. §-ából kifolyólag a lovagias szellemnek a maga körében való fentartása, ápolása és testületi tekintélyének megőrzése végett becsületbiróságot állít föl azzal a hivatással, hogy oly becsületbeli ügyekben, a melyekben a Club tagjai érdekelve vannak, különösen a becsület-sértés és elégtétel kérdése iránt is ítéljen.

Hatáskör.

2. §. A bíróság hivatalosan csakis a Club igazgató-választmányának megbízásából jár el a következő esetekben:

a) mikor a Club valamely tagja feddhetlen jellemmel össze nem férő magaviselettel vagy becsületlen tett elkövetésével van vádolva;

tüntet fel a versenyre használt könnyű vitorlásokkal. Az egész alkotmány nem áll egyébből, mint a vitorla-rudak tartására és a talpakra való pár deszkából.

A vitorlásnak csak a hátulsó acél talpa van állandóan a jégen, míg a jobb és bal talp közül egyik mindig a levegőben van. Képzeltető, hogy e két vékony acéltalp a kevés súlylyal mily csekély surlódást okoz, és e miatt a leggyorsabban is repülhet a vitorlás.

A kormányzás e vitorlásokon csak a vitorlálkkal lehetséges, nem mint a lapunk utolsó oldalán bemutatott kezdetleges jégvitorlásnál, hol rendes kormányrúd van. (A kép lapunk mult évi folyamából van közölve.) E jégvitorlás az egyszerű halászcsonakból van átalakítva, s így van használatban Németalföld csatornáin. Míg a most közlött vitorlást Észak-Amerika tavain tisztán versenyekkor használják.

b) ha az eljárást a Club valamely tagja oly czélből, hogy magát becsületének bármely gyanúsítása ellen tisztázhassa, önmaga kérte, a mennyiben erre állásához illő egyéb eszköz rendelkezésére nem áll:

c) akár a Club tagjainak egymás közötti, akár pedig a Club tagjai és más egyének közötti becsületbeli ügyekben az érdekelt felek bármelyikének kérelme alapján, ha ekként való elintézésük rendkívüli természetük-nél fogva szükségesnek mutatkozik.

A Clubhoz nem tartozó egyének, ha a c) pont esetében a bíróságot igénybe venni óhajtják, hatóságának magokat becsületszó alatt adott írásbeli nyilatkozattal tartoznak előzetesen alávetni.

3. §. A bíróság határozata a Club tagjaira és azokra az egyénekre vonatkozhatik, a kik a hatóságot elismerték.

4. §. Ha az igazgató-választmány megbízásából jár

*) A becsületbiróság a clubban már a mult évben is működött s az akkori szabályzatot is közöltük. E mostani szabályzat sokban bővítve és tökéletesítve igen méltó, hogy olvasóinkkal megismertessük.
Szerk.

el a bíróság, a Club mint testület a határozatban foglalt álláspontot magáénak tekinti.

5. §. A választott bírósági jelleggel a felek közös kérelmére a bíróság úgy a Club tagjai, mint a Club tagjai és más egyének közötti becsületbeli ügyekben járhat el.

Szervezet

6. §. A bíróság tagjai az elnök, két alelnök, 16 bíró és a jegyző, a kiket az igazgató-választmány titkos szavazattal általános szótöbbséggel egy-egy egyesületi év tartamára választ, működésük sorrendjét is megállapítván.

A jegyző kivételével a bíróságba csak 27-ik életévüket meghaladott egyesületi tagok választhatók, illetőleg nem tagok is fölkérhetők.

7. §. A bíróság az elnök akadályoztatása esetén egyik alelnök vezetése alatt 4 bíróból és a jegyzőből alakult tanácsban működik, melyben a jegyző szavazat nélkül csak tanácskozási joggal bír.

8. §. A 2. §. a) és b) eseteiben az elnök a sorrend szerinti 4 bírót hívja a tanácsba; a c) esetben pedig a sorrend szerint 8 bírót jelöl ki, a kik közül a két fél kettőt-kettőt indokai nyilvánítása nélkül visszautasíthat. Ha a felek eme jogukkal nem élnek, a tanács ebben az esetben is a sorrend szerinti 4 bíróból alakul meg.

9. §. A bíróságnak, mint választottnak a megalakulás végett a két fél a bíraskodásra közvetlenül fölkér két-két bírót, a mit, ha elfogadtak, a bíróság elnökének ügyök előterjesztés mellett bejelentenek.

Előkészítő intézkedések.

10. §. A 2. §. a) pontja alapján indítandó ügyekben az igazgató-választmány a körülményekhez képest vagy vizsgálatot rendel el, vagy az ügyet közvetlenül átteszi a bírósághoz.

A vizsgálatot a bíróság azon tagjait, a kik a bírók sorrendje szerint hivatva lesznek az ügy fölött itélni, megbizni nem lehet.

11. §. A vizsgálat befejezése után a terheltnek joga van az ellene elbírálás alapjául használandó vizsgálati iratokat megtekinteni és lemásolni.

12. §. A Club igazgató-választmánya a vizsgálat eredménye, valamint a vizsgálatot megbízottak meghallgatása után a bírósági eljárás megindítása vagy az ügy megszüntetése iránt határoz, vagy a szükséghez képest a vizsgálat kiegészítését rendeli el.

13. §. A Club igazgató-választmánya, ha a 2. §. értelmében a bíróságot az eljárás megindítására szólítja fel, egyúttal megnevezi a Club képviselőjét, a ki a tárgyaláson részt fog venni és megjelöli a felek tartózkodási helyét.

14. §. A tárgyalást kitüzni és a feleket megidézni az elnök hatáskörébe tartozik.

Az idézés akként teljesítendő, hogy megtörténté igazolható legyen. A feleket a meg nem jelenés következményeire is kell figyelmeztetni.

A 2. §. a) pontja esetében a vádlott akként idézendő meg, hogy a kézbesítés és a tárgyalás között legalább 3 napi időköz legyen, ha pedig távol eső helyen tartózkodnék, ezenfelül még a megjelenéshez szükséges időre is kell tekintettel lenni.

A tárgyalás.

15. §. A magánfelek rendszerint személyesen tartoznak a tárgyaláson megjelenni; de védelmőkre más egyént is fölkérhetnek.

A segédek a tárgyaláson részt vehetnek.

16. §. A tárgyalást az elnök vezeti.

Az eljárás rendszerint szóbeli, azonban a bíróság a körülményekhez képest a felek és tanúk írásbeli nyilatkozatait is tekintetbe veheti és ha ezélszerűnek mutatkozik, a tényálladék földerítése, különösen a bizonyítékok fölvétele végett kebeléből egy vagy több tagot kiküldhet.

A 2. §. eseteiben a bíróság ez ügyben netalán érdekelt oly egyéneket, a kik sem hatóságát el nem ismerték, sem a Club szabályainak alávetve nincsenek, megjelenésre fölkéri és a tárgyra tartozó előadásait meghallgatja.

17. §. A Club tagjai a bíróságnak a kívánt fölvilágosításokat, ha egyéb kötelességek nem tiltja, megadni tartoznak.

18. §. Valamely kellően megidézett fél meg nem jelenése esetében a bíróság az ügyet a megjelentek előadásai és bizonyítékai alapján bírálja el, a körülmények szerint azonban a tárgyalást el is halasztja, a mikor is a felek az újonnan kitüzött tárgyalási napról értesítendőek.

19. §. A kit a megjelenésben legyőzhetlen akadálygátolt, ez iránti jelentését, ha azzal élni kíván, az akadály megszüntése után azonnal a bíróság elnökénél tartozik bejelenteni.

Elkésztet igazolás figyelembe nem vétetik. A bíróság, ha az igazolásnak helyet ad, az előbbi határozat hatályon kívül helyezése mellett újabb tárgyalás után az ügy érdemében újlag határoz.

20. §. Ha a bíróság az 5. §. alapján tárgyalta a 2. §. a) pontja esetét is fenforogni látja, a tárgyalást felfüggeszti s az igazgató-választmánynak jelentést tesz.

21. §. Ha a tárgyalás alkalmával az tűnik ki, hogy a fenforgó ügy a szorosán vett becsületbeli kérdés keretében nem illeszthető, a bíróság a további eljárást megszünteti és a Club választmányát értesíti.

22. §. A tárgyalásról a lényeges mozzanatokat magába foglaló jegyzőkönyv vétetik föl, a melyet az elnök és jegyző írnak alá.

23. §. A bíróság titkosan tanácskozik és meggyőződése szerint itél; határozatát pedig 24 óra alatt tartozik meghozni, kihirdetni és írásba foglalni.

24. §. A határozat, ha a bíróság a Club igazgató-választmánya megbízásából járt el, az ügyiratok áttétele mellett ezzel, egyéb esetekben pedig a Club elnökével közlendő.

26. §. Az eljárásból felmerülő rendes költséget a Club pénztára fedezi.

A „Budapesti torna-club“ egy éve.

(Választmányi jelentése 1885/6. évről.)

Tisztelt közgyűlés! Az első rendes közgyűlés óta lefolyt időszakban kifejtett működésünkről jelentésünket beterjesztvén, megjegyezzük, miszerint szükségesnek tartottuk azon időközt is érinteni, mely clubunk alakulásának érdekében történt első lépésektől kezdve az első rendes közgyűlés megtartásáig letűnt.

Budapest főváros területén 3 egyesület volt, mely a tornászok terén működött: A „Nemzeti torna-egylet“, a „Budapest (budai) torna-egylet“ és az „Ó-budai torna-egylet“.

Hogy e három egyesület tekintve a főváros rohamos kiterjedését s a tornászok számának szaporodását, a szükségnek eleget nem tehetett, köztudomású lett. Mert végre hazánkban is a mérvadó körök s a fiatalság a tornászot

kiváló fontosságát belátni kezdték, a kormány a tornaszatot az elemi s a középiskolákban mint köteles tantárgyat behozta, az ifjabb nemzedékkel azt megismertette és megkedvelte.

Fenti rendszabály következménye lett, hogy mai nap érett férfiak, kik a közéletben különféle hivatással és társadalmi állással bírnak, a tornaszatot gyakorolni kívánják, keresik az alkalmat s helyet, hol ezen kívánságaiknak eleget tehessenek.

E célra szolgál a fent említett 3 egyesület.

De ezek részint fekvésüknél fogva soknak a látogatást igen megnehezítették, részint pedig már helyszűkében kezdtek szenvedni.

Ezen körülmények szülték mostani egyesületünk néhány tagjában az eszmét, a főváros területén egy új egyesületet alakítani, mely hivatva leend a létező hiányt pótolni, illetve megszüntetni.

Ezek 1885. február hóban több tornászt és torna-barátot egy értekezletre meghívtak, ezen szándékukat előadták és kérték a jelenlevők támogatását és hozzájárulását.

Miután a jelenlevők egy új torna-egyesület alakítását czélszerűnek és előnyösnek találták s annak alakítása elhatározottatott, egy 3 tagú bizottság lett megválasztva, mely felhatalmaztatott a szükséges lépések megtevéseére.

A bizottság Zsinger Mihály úrral, e kiváló szakférfival lépett érintkezésbe, annak tudomására hozta az eszmét, tanácsát kérte s együtt az irányadó elveket meghatározták.

Legelső teendő vala megfelelő helyiséget keresni, illetőleg találni.

A hely tekintetében elfogadtatott, hogy annak az V. vagy VI. kerületben kell feködnie, tekintve, hogy e városrészek a fennálló egyesületektől legtávolabb esnek.

Mint igen alkalmas a nagymező-utczában fekövő fővárosi VI. kerületi polgáriskola torna-terme szemeltesített ki egyesületi helyiségül. (Folyt. köv.)

K ü l ö n f é l é k.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatioja a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet.) intézendő.

A „Budapesti torna-club“ 1887 január hó 6-án este, tornacsarnokában (V. ker. főreáltanoda, Markó-utca) dísz- és versenytornázást rendez, a következő műsor mellett:

I. Ütemes felvonulás és szabadgyakorlatok, vezényelve Ruh Géza művezető által.

II. Csapatornázás. 1. Csapat: „Ló széltiben“; előtornász Brooser M. 2. Csapat: „Magas korlát“; előtornász Pozdech Gy. 3. Csapat: „Bakugrás“; előtornász Goll J. alelnök.

III. Mintacsapatornázás a magas korláton, vezetési Ruh. G. művezető.

IV. Versenytornázás:

Magas korlát, magas ugrás és magas nyújtó összekötvé.

2 szoren két-két előirt és egy választott gyakorlat a magas ugrásnál 1 ugrás.

A feltételek a verseny előtt hirdettetnek.

V. Iskolatornázás magas nyújtón, összekötvé bakugrással.

VI. Díjak kiosztása. Kezdet pont 7 óraker.

A „Budapesti torna-club“ a következő köriratot intézi tagjaihoz:

Tisztelt tagtárs úr! Van szerencsénk értesíteni, hogy a „Budapesti torna-club“ f. hó 19-ére tervezett közgyűlése, a méltóságos elnök úr távolléte miatt, 1887 január 6-ra napoltatott el, és délután pont 1/26 óraker az V. ker. főreáltanoda dísztermében fog megtartani. A közgyűlésen való részvétel a tagsági jegy előmutatása mellett gyakorolható. Tagok által a közgyűlés elé hozott indítványok az alapszabályaink értelmében 14 nappal előbb, írásban, a választmány elé terjesztendők.

A közgyűlés után este 7 óraker csarnokunkban dísz- és versenytornázás fog tartatni; a meghívók e dísztornára, nem clubtagok számára, a jegyzőnél a rendes tornaóraker alkalmával átvehetők.

A dísztorna után este 9 óraker a Frohner- (Holzwarth-) féle szálloda nagy termében társas-vacsora lesz, melyhez a részvételi jegyek (egy teríték ára zenedíjjal együtt 2 frt 50 kr.) szintén a rendes tornaórakerban a tornahelyen kaphatók.

Végül felkéretnek a t. cz. tagok, kik a clubtagok valamelyikét óhajtsák választmányi jelöltnek a közgyűlés elé terjeszteni, ebbeli szándékukat legkésőbb 1887 jan. 2-ig a választmánynyal közölni.

Reméljük, hogy a t. cz. tagok a közgyűlésen, dísztornán és társas-vacsorán minél számosabban fognak résztvenni, hogy annak eredménye és sikere közreműködésük által biztosíttassék.

A választmány nevében
Budapest, 1886 deczember 19-én.

BROOSER MÓR,
jegyző.

GOLL JÁNOS,
elnök-h.

A közelgő ünnepek alkalmából

ajánlják

LOBMAYER JÁNOS FERENCZ és társa

Budapest, IV., Károly-körút 18.

az országos kiállításon

kivétel nélkül kitüntetett boraikat,

továbbá:

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

Gráczban

francia módon készült pezsgőiket

specziálítások	} pezsgők	„Athleta“	palaczkonként ft. 2.—
		„Bicycle“	„ „ 2.—
		„Turner“	„ „ 1:80
3—10			

Anglia jelenlegi leghíresebb csónakázó egylete a Thames Rowing Club a mult napokban igen sikerült sculler handicap versenyt tartott, husz nevezés után tizenhét jelent meg a startnál, érdekfeszítő küzdelmek után S. Fairbairn lett a győztes.

W. Beach a sculler bajnok és **Hanlan** az exbajnok ismételve össze mérik erejüket. Amatch jövő évben Ausztráliában a Paramatta folyón fog megtartatni circa 12,000 forint téttel.

A velociped-sport Chinában is nagyon el van terjedve, sőt legközelebb egy chinézer bicyclist, névszerint Ah Fong, Angliába szándékozik kis mérkőzésre átrándulni.

Paulsen Axel a világ ez ideig legkitűnőbb gyors korecsolyázó bajnokát legközelebb Koppenhágában a világ korecsolya bajnokságáért tartott versenyben Harald Hagen norvégiai 21 éves fiatal ember gyönyörűen legyőzte. A távolság 25,000 meter volt s teljes 800 méterrel ért be előbb Harald Hagen ellenfele előtt.

Párisban a mult év nov. 20-án egy érdekes match volt egy amerikai M. Luis és egy üető-verseny jokey William közt; szépen győzött az ezer méter távolságon M. Luis 2 perc és $5\frac{1}{3}$ másodperc alatt.

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

(Budapest, váci-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES“
testgyakorlati képes hetilapra.
Negyedévre 2 frt.

A „Herkules“ testgyakorlati közlöny az egyetlen magyar képes hetilap mely a testgyakorlatok és test-edző sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulattató cikkeket és képeket közöl a tornázás, athletika, csónakázás, úszás, velocipedezés, vívás, korecsolyázás, vitorlázás, kerékkorecsolyázás, ökölvívás, gyalogolás, birkózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sportversenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra, kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sportegyletek működéséről.

Negyvennyolcz egyletnek hivatalos közlönye.

A közoktatásügyi miniszter rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézeteinek.

GREIL FERENCZ Innsbruckban,
FRANZ BAUER SÖHNE

daróczszövetgyár és udvari szállító cég raktára, szállít:

Uri daróczkelmét (Loden), nehezét és könnyűt, Vadászruhakelmét, Tourista-daróczot, Vizhatlan esőköpenyeket,	Erlinger-kelmét, Gyapju ágytakarót, tiszta gyapjuból, Női ruhakelmét,
---	--

és megrendelés szerint készít ruhakelméket.

Minták bérmentve és díjtalanul küldetnek; a szállítás pontosan történik utánvét mellett.

3-6

Czím: **FRANZ GREIL,**
Lodenfabriks-Niederlage. Innsbruck.

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules“ 1884-iki egész évfolyama	bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki „ „	„	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama	„	4 „

Tartalom: A reménység napján. P. J.-tól. — Egy tornaóra a kolozsvári „Torna vívodában“. Albert Károlytól. — A korecsolyázás Budapesten. Barátosi Porzolt Gyulától. — „Viharos élet“. Porzolt Kálmántól. — A magyarországi torna-egyletek. — Jégvitorlás. — A Kolozsvári Athletikai Club becsületbirósági szabályzata. — A „Budapesti torna-club“ egy éve. — Különfélék.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 ft.
Félévre . . . 4 ft.
Egész évre . . . 8 ft.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petisorsort 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKÉSZTIK

PORZSOLT JENŐ   PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bermentetlen leveleket
nem fogadunk el.

az »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, az »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »BALATON-EGYLET«, a »BEREGSZÁSI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, a »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, a »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, a »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, a »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, a »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, a »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, a »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, a »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, a »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, a »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, a »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, a »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, a »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, a »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, a »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, az »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, a »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, a »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, a »POZSONYI TORNA-EGYLET«, a »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »SATORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »SÁLGÓ-TARJANI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, a »SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, a »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »ZABADKAI TORNA-EGYLET«, a »SZARVÁSI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, a »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, a »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, a »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« s a TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézteinek.

A modern nők.

A nőnevelés terén történt újítások, a nők emancipálása, felvilágosodottságuk s a gonosz nyelvek mendedmondájától sem rettenek vissza akkor, midőn czikkem homlokára oly címet írok, midőn köteteket lehetne írni, s mely czikknek elolvasása után még kegyvesztett is lehetek. De még rosszabbra is számíthatok — mitől Isten óvjon, — olvasatlanul dobják felre e czikket s talán e lapot is. S így azon t. urak is bünhődni fognak bűnömért, kik e részben ártatlanok. De mind egy, nem rettenek vissza sem a kegyvesztéstől, sem a baragtartástól, megkísértem esetelni a mai nőket, a modern nőket. Tisztelet a kivételeknek. Én a nők zöméről írok s nem egyesekről. Fájdalom, de a többség hibás s így talán azokat is éri a gyanúsítás, kik e részben a kivételek közé számítják magukat. Legnagyobb léleknyugalommal várom büntetésemet, mert megvagyok győződve arról, hogy úgy fogok járni, mint a bibliai bűnös, kinek elleneihez Üdvöztőnk így szólt: „az dobja reá az első követ, ki közületek nem bűnös“.

Jó előre is rossz hangulatot keltemmel fél a nők iránt s talán e sorokat olvasó szép nemhez tartozóban, de a némileg is jónak nevezhető bevezetésnek épen az lenne egyik főkélléke, hogy a tárgyalás hangulatához kellő temperatúrát, kedélyhangulatot adjon.

Kezdem tehát én is, mint sok más, a „régiboldog időkön“ s egy rövidke összehasonlítást teszek az antik és a modern nők között.

Lykurgus szigorú törvényei alatt Spártában Gorgo, Leonidas neje azon mondása, hogy csak a spártai nők tudnak férfiakat szülni, szép világitásba helyezi ama kor nőnevelési állapotát. Mert csakis „ép és egészséges anyá szülhet ép és egészséges gyermekeket“.

Más nevelési rendszer, mely a természetszerűséggel karöltve járt, más felfogás s más gondolkodás az illemről, erényről és hivatásról. A spártai nők gyermekei-

ket saját maguk nevelték mindaddig, míg az állam, mint jogos tulajdonát át nem vette. De ezután is fennmaradt a szülők és gyermekek között a kölesönös vonalom és szeretet.

Az anyák maguk szegénylették, ha gyenge gyermekeket a Taygetosra juttatták. Szóval a régi kor női ügy a nevelésben, mint minden részben fenntebb állottak s még maig is állanak modern nőink fölött.

Szükséges-e összehasonlítást tenni e két kor női között? Lehet-e szokásaikat, cselekedeteiket, gondolkozásaikat, életrendjüket s rendeltetésüket párhuzamba tenni e kor modern nőivel? Legyen, de úgy gondolom, hogy ama kor hölgyei büszkén kiállják e javukra dülő párhuzamot.

A reánk maradt jelesebb munkák, a szebbnél szebb remek szobrok beszélnek a régi „szebb időről“. A jelesebb művek leírják a római s görög nők házi s társadalmi életét, az állam és családi kör szokásait és törvényeit. A szobrok némán tanuszkodnak a plastikai szépségről s e nemzetek egészségi állapotáról.

A görög és római nők nem voltak a folytonos otthonülésre kárhóztatva, megvolt nekik engedve látogathatni a versenytereket, hol testi s ezzel kapcsolatban lelki erejüket edzették s gyakorolták. Nekik nem volt megtiltva a bor és erősebb ételek élvezése, tánczoltak, birkoztak, versenyt futottak s egy perczig sem felejtkeztek meg a lélek lakhelyéről, a testről.

Családi körükben a lélek és szív művelésére a zene és költészet által hatottak. Jellemök szilárd, akaraterejük a jóra, szépre és nemesre nagy volt. Az anyák leányaikat mindvégig maguk nevelték s oktatták.

A testi nevelésre nagy súlyt fektettek, mert tudták, hogy satnya, beteges, nyomorék leány a családi körben marad, senki el nem veszi. De meggondolták azt is, hogy gyenge fának gyenge gyümölcse is lesz. A testi szépséget az egészségessé tevésben lelték föl. A családi élet boldogságára maguk a szülők adtak példát gyermekeik-

nek, a családtagok egymás iránt kölcsönös gyöngédségével, szeretetével s egyetértésével. Egymásról csak jót hallott tőlük a gyermek s bámulta, imádta szüleit.

Testvéröket önfeláldozóan, rokonaikat egyformán s minden érdektől menten, barátaitak bizalommal s igazán szerették.

Mindenek előtt szeretetök főtárgya a haza volt. A haza szeretet volt szívök vallása. Minden szülő a nevelésével akkor ért csak czélt, ha gyermekeiből jó hazafit vagy honleányt nevelt, kik hasonlólag tudni fogják a jövő nemzedéket a hazának hasznos polgáraivá nevelni. Köztük nem volt embergyűlölő, mert tudták mi a szeretet. Szerettek, s e szeretet boldogította s kísérte a gyermekeket a sírig. Ép oly szükséges volt nekik e szeretet a lelki élethez, mint a testihez a lélekzés.

A családi élet, mely összhangzatos volt, összefűzte a szeretet, ragaszkodás örökös kötelékével a szülőket és gyermekeket s így köztük a legszebb legboldogítóbb erkölcsi élet fejlődött ki. Megértették egymást, együtt éreztek s gondolatuk egy volt. A legnagyobb örömük volt, minden perczen fejlődni látni testben és lélekben gyermeköket. S ezen örömük teljes volt, mert az anya maga nevelte gyermekét.

Épen ez volt azon pont, melyen a testi nevelés mikéntje sarkallott. A spartai nő büszke volt testben és lélekben erős gyermekére, nagának tulajdonította az érdemet, az ő fáradságának látta a gyümölcsét gyermekeiben.

Szóval, igen sok utánzásra méltó példát hagytak hátra, melyeket követve, bizonyosan nem neveznek e korjónan gondolkozó egyénei ferde felfogásúaknak, czélra nem vezetőknek, ha nem lebegne társadalmi életük felett a — szokás — Damokles kardja.

Ha egy növekedő leányecsemő életpályáját figyelemmel kísérjük s megfigyeljük környezetét, neveltetését s végre az eredményt, valóban megdöbbenünk s önkénytelenül az jut eszünkbe, hogy így kiáltunk fel: spartai nők nézzétek, mivé fajulhat a nemes női teremtmény!!

A csecsemő, már első óráiban idegen kézre kerül, mert az anya gyöngé s táplálni nem tudja szíve magzatát. Idegen kezek, idegen szívek s környezet veszi körül a csecsemőt első percztől fogva s a modern nő nem szégyenli gyermekének nevezni azon kis lányt, kit más nevel, táplál s oktat.

Avagy talán hölgyeink nem tudnának nevelni?

Nem tudnák saját maguk figyelemmel kísérni gyermekök nevelését a bölcsőtől az élet szinpadáig? De igen, csak hogy jelen viszonyaink közt nem szokás, nem divat. Drága mestereket, vagy idegen nevelőket fogadnak s azokra bizzák egyetlen kincsöket, gyermeköket, csupán azért, mert ez így szokás, így divat.

Hiszen tapasztalatból tudjuk, hogy az idegen dajka mily kevéssé törődik a reá bízott drága kincsesel. Ha sír avagy csak nyugtalanodik a kicsike, azonnal betömi száját s kelletlenül is gyurja bele a tejet, s ha ez sem használ, — mert nem mindig az éhség sírhatja — még reá is ver, avagy gyors ide-oda lóbálással elkábítja a kisedet, míg belefáradva az elhallgatásba, hagyja sírni míg az is belefárad. Nem törődik e kelletlen eseléd a kised kivánságával, mit egyedüli eszközével, a sírással akar tudtára adni. Befászlizva jól, czifra takaróba bonyálva, arannyal-azüsttel díszített böle öbe fekteti s addig ringatja s addig énekel mellette sületlenebbnél sületlenebb dalokat, míg végre a kised elkábulva az egyhangú danától, elalszik.

A „mama“ díszes otthoni csipkés ruhában pávaskodik elő-hátra s vendégei előtt „migrain“-jéről s szen-

vedéseiről beszél. S el is lehet hinni, mert olyan az a szegény anya, mint a legfihérb szűrt viasz. S ő szereti ezen „úri“ színt, mert „érdekes“ s szájalomra gerjesztő; kisedéről csak akkor beszél, ha kérdezik s büszkén mutat a kis mennyezetes, arannyal-díszített bölesőre, m'nt ha mondaná: ezen díszes bölesőben alszik a gyermekem. De eszébe soha sem jut, hogy a nevelésnek már a bölesőnél kell kezdődnie.

Néha — unalmas óráiban — az aranyos böleső előtt ült és olvas a gondos mama. Ugyan mit olvashat? Tekintsünk csak bele. Bizonyosan az „anyák“ könyvét avagy valamely jelesebb nevelési munkát? Nem. Montepin Xaver-féle hajmeresztő s érdekesítő fordítást. S ha ilyenkor „szíve magzatja“ sírni kezd, felugrik gyorsan s beszólija a dajkát s újra kezdődik a modern nevelés.

Igy növekszik a csecsemő a dajka kezében, míg elkövetkezik azon időszak, midőn már járni tud s egyes szavakat gyűgyög. Még ekkor sem hiányzik a felügyelő szereppel megbízott „bonne“ avagy nevelő, ki minden lépten nyomon figyelmezteti, dorgálja a kisedet, ezért vagy azért.

E korban már a „kis mamának“ is jut némi szerep a nevelési körből, az öltöztetés, cziczomázás.

Divatosan felöltöztetve, csipkekkel, fodrokkal, szalagokkal cziczomázva, áldozatot tesz hiúságból a „kis mama“ és sétára viszi „angyalkáját“. De nem gondol arra, hogy e sétának miért kellene minél többször ismétlődnie, bár nem ily alkalmatlan czifra ruhában. De megteszi azért, mert hiúsága ezt megkívánja.

Majd előkerülnek a nevelők, zongora-, női munka-, német-, francia-, angol-, rajz- stb. tanárok és mesterek s kezök alá veszik e darab formátlan viaszdarabot, s addig formálják s addig alakítják, míg elő áll a modern nő.

Mily megelégedéssel nézi a mama, midőn leánya zongora mellett ül valamelyik klasszikus zeneszerzőnek művét játszva, avagy francia vagy német nyelvmesterével idegen nyelven beszél.

Büszke e lényre, ki halvány s csenevész. Termének minden porcikája a modern testi nevelésnek szülője. Vállfűző, egyenes tartó, kis cipők s szűk ruhák, mint spanyol inkuiziczió kinzó eszközei jelennek meg álmában, midőn e szintelen, gyöngé, vérszegény, elkinzított teremtés piheni a nap fátalmait.

A jó mama mindenről gondoskodik, mi a testi szépséget s eleganciát főtartja: Illatos kéz- és arczolajok, krémek, rószaszin és fehér pouderek, pomádék, szemöld- és hajbarnító vagy lágyító kenőcsök stb. stb.

S ezzel eleget vélt tenni leánya testi nevelésének. De egy perczig sem gondol arra, hogy e tettével s kötelessége mulasztásával bünt követ el a társadalommal s önmagával szemben.

A modern mamák a szépségben eszközt látnak nagyra-vágyó álmaik teljesítésére s kik azért aunk mesterséges úton való előidézésére mindent feláldoznak, mintha egyetlen életfeladatuk lenne e földön leányuknak szépségük által gazdag és előkelő férjet keríteni.

A modern nők a szépségnek annyit áldoznak — az egészség rovására, — hogy az végre is megboszulja magát. Mert lehet-e testi szépséget egészség nélkül gondolni? Ha nem, úgy elképzelhetjük, hogy milyen mulandó az ily modern szépség. Az ily nőknek — avagy nevezük szépségeknak — minden mozdulatuk erőltetett és keresett, mert untalanul arra gondolnak, hogy minő benyomást tesznek szépségükkal másokra s ez által főkellemöktől megfosztják önmagukat.

Lehet-e csodálkozni a férfiakon, kik az ily nőkben

csupán a szépséget bámulják, mi a legnagyobb megvetés jele s nem tisztelik a nőket úgy, a hogy művelt néphez illenék, a női erényt, a magasztos női tulajdonokat esodálván bennök.

A milyen a külső, ép olyan a belső is. Gyenge elsatnyult testben lehet-e ép egészséges lelket képzelni?

Nem ecsetelem tovább e szomorú képet, mert tudom, hogy már is felismerhetők róla a modern nevelés káros következményei úgy az egyénre, mint társadalmunkra.

Csupán még csak azon kegyet kérem tőled kedves olvasóm, ki a szép nemhez tartozol, ne sértsen téged ez igazság, hiszen minden szabály alul van kivétel. Gondold magad is annak magadat, de add meg nekem is jutalmamat s mondd: bizony vannak ilyenek is, s nevék a — modern nők.

Kolozsvártt, 1886 decz. 20.

ALBERT KÁROLY,
tornatanár.

A népiskolai és ifjúsági játékok gyűjtése.*)

A II. orsz. tanítói képviselői közgyűlés megbízása folytán a képviselői közgyűlés Budapesten lakó tagjai felhívták a magyarországi tanítókat, hogy gyűjtsék össze a népiskolai és ifjúsági játékokat, úgy, a mint azokat a falusi gyermekek játszik s küldjék be alulírotthoz.

E felhívás csak fele sikerrel járt. A hosszú időhatár alatt igen kevés helyről kaptunk játékokat. A beküldők nevei a következők: Bándy Imre (Tényő), Bory Imre (Lelle), Gürtler Károly (Tornaaia), Lázár Imre tanuló (Budapest), Mozgay Mihály (F.-Görcsöny), Nagy Márton (Oldalfalva), Szentajtai Ince Emanuel (Szent-Angyalos), Szutter Dániel (Potyond), Tóth Kálmán (Tapolczafő), Vass Ferencz (M. Süllye). Mondjunk itt a tiszt. beküldőknek buzgalmukért előre is szives köszönetet.

A beküldött játékok egy része hangjegyezve van.

• A játékok felsorolása:

1. Labrás (némelyik tekével és csürökkel is): kapó, disznódi, hármas, kifutó, beállós, kótyázás, kótyanyolezas, kukkütés, várasdi, beadó, futó-beadó, kikapó, csürös, bundás, csürkészkedő, betüzés.

Bigézés: lyukra, grézre, mérésre.

Pityézés.

Csirigulyázás.

Ördögmotóla (Cserkabala).

Kapókövezés (mótuzás): kotlós, (egyed, kettes hármas, négyes, felhajító, felszedő, platyogtató, bundás).

2. Ölyv és kakas. (Ölyü és kotló. — Mit ássz ölyü?)

Kánya és csirkék.

Zsibás játék. (A gazdasszony és ludjai. — Anyám, anyám ehetném...)

Jöjj által te szép arany buza.

A gazdasszony és a kecske.

A gazda és Jakab.

Anyá és farkas.

Sugó, angyal és ördög. (Szarka, angyal és ördög.)

Gyűrűs és bába.

Száll az ökör.

3. Bakkfitty.

Medvezés.

4. Kertészjáték.

Kutba estem.

Gyűrűsdi.

Komámasszony, hogy a turó?

Némajátékok.

Egy szege, két szege, hat szelemenje... (Háromszögjáték. Ördögtáncz.)

Elvesztettem páromat, páromat.

5. Körjátékok.

Ég a gyertya. (Érik a meggyfa, hajlik az ága...)

Kim a farkas, benn a bárány.

Csuporkázás.

Tüzet viszek.

Mit mos, mit mos kis menyecske?

Elvesztettem zsebkendőmet, megver anyám érte...

Megy a gyűrű vándorlóra.

Járom az úr várát. (Járom az urnak várátját. Járom az urnak várnak hazáját.)

Hejh szénája, szénája, széna szakadékja...

Ispilángi rózsza.

Mi lesz holnap lányok? Áldozó esütörtök.

Fehér liliomszál! Ugorj a Dunába...

Aá Béla, kisbakonyi Béla...

Kék karasia, zöld selyem rostja...

Kerülöm, fordulom szent Ilona házat...

Ég a gyertya, ég, el ne aludjék...

Czicza-játékok. (Sok mondókákkal.)

Tök, tök, dinnye.

Zálogosdi.

6. Láncjátékok.

Szeder inda, babi fevel, buj, buj,...

Láncz, láncz, láncz... Eszterláncz...

Kis kaesa fürdik fekete tóban...

Lánczszakítás.

7. Gergely-járás.

8. Szent Erzsébet játék.

Kié ez a hid? Szent Erzsébeté.

9. Lengyel László, vagy hidasjátékok.

Nyiss kaput új hold...

Itthon vagy-e hidaszember?

Ereszszetek át a Jordán vizén!

Buj, buj, zöld ág...

Költözködés, hideosinálás.

Ácsok vagyunk...

Tiz, tiz, ki népei vagytok?

Kis kaesa fürdik, fekete tóban...

Körtáncz. (Kis kaesa fürdik...)

Egyelőre tehát ennyi s még néhány idegen játék az eredmény. Kevés arra, hogy a magyar tanítószáz cezéje alatt meginduljunk vele; de elég ahhoz, hogy a cél érdekében még egyszer sürgős kérelemmel forduljunk tanítótársainkhoz s a felhívást megújítva, szívükre kössük, tegyék magukévá az ügyet, gyűjtsék a játékokat s ha tehetik, hangjegyezzenek a dalokat s mondókákat s küldjék be azokat alulírotthoz.

Ma játékokért is a külföldre megyünk s a német játék roszabbnál roszabb fordításai terjednek a magyar családok közt veszélyeztetve a gyermek magyar karakterét, rontva a tősgyökeres magyar nyelvérzékét, s nótáikkal tönkre téve a gyermek magyar rythmus-érzékét. E szegényletes állapot nem tarthat tovább. A nevelésnek épen ott, hol a játék a fő nevelő eszköz, meg kell tartani magyar nemzeties jellegét. Van nekünk játékunk elég, gyűjtsük össze azokat s teremtsünk ekképen is egy újabb eszközt a nemzeti nevelés szolgálatára. A más ajkú magyar gyermekek a játszó korban s a magyar játékok által sajátítják el legjobban a magyar érzületet s a ma-

*) A Gyertyánffy István által jelesen szerkesztett „Néptanítók Lapja”-ból veszszük át e sorokat s felhívjuk rájuk olvasóink figyelmét. A cél, a magyar játékok egybegyűjtése, nekünk is feladatunk s e sorok közzétételével is szolgálatot vélnék teljesíteni az ügynek. Szerk.

gyarul beszélő gyermekek az idegen játékok hatása alatt korcsosodnak el. A tanítógyűlés bizott a tanítói karban, hogy a gyűjtés nehéz és fáradságos munkáját magára vállalja. Feleljünk meg e bizalomnak s folytassuk s végezzük be e feladatot hozzánk illő módon.

A gyűjtési idő határát 1887 márczius hó első napjáig meghosszabbítjuk. Egyesek úgy, mint egyesületek írják össze addig mindazokat a játékokat, melyek vidékükön honosak. Az nem baj, sőt nagy haszon, mentül több vidékről küldik be ugyanazokat a játékokat, a variánsok alapul fognak szolgálni, hogy a szerkesztésnél a játékdarab kikerekedjék s a különböző beküldésekből a legszebb részletek helyükre illesztessenek.

Mi ez időhatár alatt hasonlókép el fogunk követni mindent, hogy a gyűjteményes munkákban közlött játékokat is átvizsgálhassuk.

A tanítóságon áll tehát a „Magyar Játékkönyv“ megalkotása. Legyen serény mindenki a gyűjtésben s munkánk eredménye nemzetünknek s a gyermekvilágnak hasznos leend.

DR. KISS ÁRON.

Csomagtartó a velocipéden.

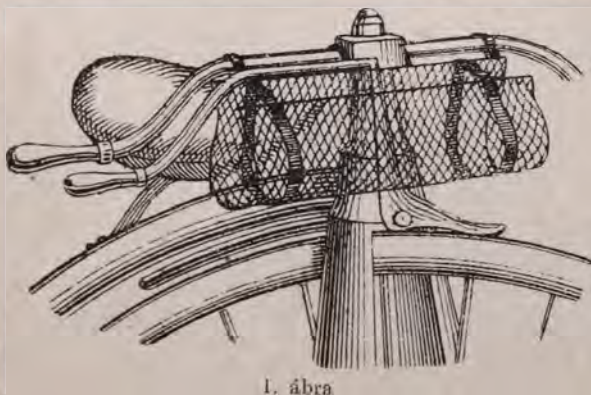
(Képekkel.)

A gyalogló, a lovagló s velocipédező, a csónakász mind különös gonddal készíti el csomagját, ha nagyobb útra megy.

Az első kelléke természetesen e csomagnak az, hogy lehető kis helyet foglaljon el és lehető könnyű legyen. Úgy de ezt elérni nem könnyű, különösen nálunk, hol a messzeföldre néptelen utakon alig lehet kényelmes vendéglőket találni. Nemcsak ruhát, de sokszor élelmet is kell nálunk a turistának magával czipelni.

A turisták közt legnehezebb dolga van persze a gyaloglónak, ki minden gépi segítség nélkül hordja csomagját, melyet leghelyesebben katona módra a hátra helyez el.

A gyalogló után a velocipédezőnek kerül legtöbb gondjába az úti csomag összeállítása és elhelyezése. A háromkerekű gépeknél még könnyebben lehet a csomagot vinni, de a kétkerekűeknél az elhelyezés felett hosszas szakszerű viták folynak még ma is.

1. ábra

Az a kérdés, hogy erőműtanilag a gerinczen hátul, vagy két oldalon a tengelyen, vagy elől a kormányrúdon előnyösebb-e a csomag hordása. Mi e tekintetben is, és

még inkább egyéb czélszerűségi szempontból a kormányrúdat tartjuk a csomagtartásra a legalkalmasabbnak.

A gerinczen és kivált oldalt a tengelyen igen keveset rakhatunk el a legtömöttebb csomagolás mellett is. Míg a kormányrúdon a legszélesebb és legmagasabb csomag is kényelmesen elfér. Csak épen az a baj e pakolási módnál, mi különben az oldalra csomagolásnál is megvan, hogy az eséseknél a hordott tárgyak könnyen összezuzódnak.

Az egyes velocipédgyárak nagy versenyt fejtenek ki az ily csomagtartók készítésében. E verseny két legjelesebb termékét mutatjuk be képekben. Az első ábrán látható hálós csomagtartónak minden e féle találmány felett való előnye a könnyűség, mi pedig igen fontos dolog. De viszont hátránya e tartónak, hogy épen nem szolgál egyszersmind a vitt tárgyaknak takaróul is. Kiválóan tehát csak kisebb kirándulásoknál használható; főleg a melegben levetett kabát elhelyezésére.

2. ábra.

A nagyobb tourokra és több tárgy elhelyezésére igen ajánlatos a második ábrán feltüntetett csomagtartó, mely könnyű kauesuk kelméből, vagy viaszos vászonból készül, hogy az eső ne érje a pakolt tárgyakat. E csomagtartó tetszésszerű nagyságra köthető egybe és külső részén egy kis zseb is van a zsebkendő számára.

Mindkét csomagtartó a kormányrúdra két szíjjal erősített fel, s bár a kerékkötőre fekszik, azért ennek működését nem gátolja.

A téli velocipéd-kirándulóknak is ajánljuk a beszerzésre a csomagtartót, mert ilyenkor okvetlen két kabát viendő az útra és hegyre fel való taszításkor igen ajánlatos a felső kabátot felvenni.

KÜRTÖS.

A vivásról.

(Irta: Legouvé Ernő.)

I.

Minden embernek háromféle dologra van szüksége, ha azt akarja, hogy élete teljes legyen: hivatalos elfoglaltatásra, gyöngéd vonzalmakra és magánkedvtelésekre. A hivatalos elfoglaltatás természetünk tevékenységi és érzelmi szükségzeit elégíti ki; a vonzalmak a szív szükségzeinek felelnek meg; a magánkedvtelések a szórakozás szükséges eszközei. Nem dolgozhatunk, nem gondolkodhatunk mindig, a szívnek is meg vannak néha a maga szünetei. Az üres perczekeket a magánkedvtelések töltik be. Ezek képezik a közvetítőt, a szórakozást, az élvezetet és nem egy esetben ezek a mi támogatóink. A magánkedvtelések felváltva üdítik a testet és a lelket. A munkás ember, a ki kedvtelését az olvasásban találja, olvasás közben megpihen testi fáradsalmaitól; a művész, a ki kedvtelve végzi a testi gyakorlatot, ez által szerez üdü-

lést a szellemi munkában elfaradt tagjainak. Az efféle magánkedvtelésnek ezer és ezer különböző tárgya van; ilyen például: a vadászat, a lovaglás, az úzás, a vívás, a halászat, a játék, a virágok szeretete, a rajongás a művészetért; sőt ilyen maga a kézimunka gyakorlata is. Hugo Viktor magánkedvtelésből kárpitos volt; ha költésze e elfárasztotta, üdülését a kárpitos munkában kereste. Felváltva majd egy faragványon dolgozott; majd pedig egy baldaquinon. Sőt azt is mondják róla, hogy miután leányának halála képtelenné tette a szellemi munkára, és a minden oldalról nyilvánult részvét és vigasztalás elfogadására: fájdalmának enyhítését egyedül a kézimunkában találta; lakását sajátkezűleg újra butorozta be. Saint-Mark Girardin asztalos volt; ha elfáradt könyvtára buvárlásában, rekeszeket, fiókokat, állványokat készített számára, midőn az olvasás kimerítette szellemi erejét, a könyvei érdekében és javára végzett testi munka felüdítette.

A magán-kedvtelésnek meg van ez a nagy előnye a különböző életkorra épen úgy, mint a különböző társadalmi állásra. Talleyrand azt mondta egy ízben Villemainnak, az ő szokásos komoly kedélyességével:

— Villemain úr, ön nem szereti a whistet! Ön szerencsétlennek fogja magát érezni öregkorában és ezt megérdemli, ön maga lesz az oka!

E tréfás megjegyzésnek mely jelentősége van. Az öreg korban kialszik a szenvedély, megszűnik a munkálkodás, szárnya van szegve a nagyravágyásnak, és ama rettenetes ellenségnek hatalma alá jutunk, melyet általában nyugalomnak neveznek, de a melynek unalom az igazi neve. És ez ellen sem küzdhetünk sikeresebben, mint a megszokott próbból kedvtelésekkel. Sőt többet mondok: valóságos vigasztaló erő rejlik bennök. Hihetetlennek látszik, pedig bebizonyított tény, hogy századunk egyik legjelesebb embere, egyik hírneves vegytudósa, szérelmi csalódásból eredt elkeseredésből a leggyermekesebb és talán a legnevetésesebb időtöltésre: a horgászatra adta magát. Úgy van! Általánosan tudvalévő dolog, hogy Davy Humphry, a bányalámpák feltalálója az örülésig beleszeretett egy leányba és miután a család visszautasította, két évig bolyongott Európán keresztül, egyetlen egy eszközzel: a halászhorgonyal kezében. Bejárta a legkülönbözőbb szélességi fokokat, a legszebb helyeket, a legvadabb és legenyhébb partvidékeket és mindenütt a lazacokat kereste, kutatta. S mindennek az lett az eredménye, hogy két év elteltével nemcsak megvigasztalódva tért haza, hanem egy remekművel: a Salmoniával lepte meg a tudós világot. A Salmonia nemcsak tudományos mű a halak szokásairól, hanem e mellett a legbájosabb vidékek kedves leírása is, és ragyogó festése ama költői ábrándoknak, melyeket a derült folyamvidékek hosszas állomásai felköltének a lélekben.

A mi engem illet, rajongok a kedvtelésekért, melyek életemet fűszerezték és őszintén sajnálom, hogy lelkem többet nem sajátított el. Gyermekkoromban a játék volt legkedvesebb időtöltésem. Nem túlzok, ha állítom, hogy Páris összes lyceumainak tanulói között én voltam a legszenvedélyesebb játszó. A tanulók kaszárnyai együtt-lakása mai napig heves megtámadásoknak van kitéve; talán senkisek nyilatkozhatik róla nagyobb utóféltalommal, mint én: hiszen tizennégy évig voltam benlakó. És mégis mindent megbocsájtok neki, mert a játék szenvedélyét egyedül neki köszönhetem! A régi lyceumoknak meg volt az a nagy előnyük, hogy tágas terekkel rendelkeztek. Ma a tanulók nem tudnak játszani, mert nincs térségük hozzá. Ellenben mi, a tágas nagy kertben,

mely fákkal volt körülültetve, és a közepén sík mezőt képezett, a szünóra alatt, mint vad csikók szabad folyást engedünk fékezhetetlen szaladgáló természetünknek. Még most is édesdeden emlékezem buvódi-játékainkra, melyek csütörtök délutánoként késő estelig eltartottak. Hogy kimulattuk, hogy kiszaladgáltuk magunkat e hat óra alatt! Fejem csupa tűz volt, testemről csurgott az izzadság; nyitott inggel, líhegve-pihelve, fáradtan, de végtelenül boldogan, örömtől sugárzó arczczal döltem le este a refektórium padjára. Későbbben a játék szenvedélye a testgyakorlat szenvedélyét költötte fel bennem. Egészen az örülésig szerettem az úzást, és valóságos vívásidüh hatalma alatt álltam. Nem egyszer gyalogoltam fiatal koromban huszonöt mértföldet, oly vidéken, hol vasuti közlekedés nem volt, csakhogy kardomat egy méltó társal összemerjsem és emlékezem rá... de engedelmet kérek szíves olvasóimtól, hogy ezen emlékem hatása alatt a vívásról, mint egyik testedző nemes kedvtelésről elmondjak egyet s mást.

(Folyt. köv.)

A „Budapesti torna-club“ egy éve.

(Választmányi jelentése 1885/6. évről.)

— Folytatás. —

A tek. fővárosi tanácsnál a szükséges lépések megtétek, de daczára a féligéretnek, a tek. tanács hihetőleg engedve oly oldalról befolyásnak, mely a keletkező egyletet egészen tévesen versenytársnak tekintette, a kérelemmel, azon indokolással, hogy a kérdéses helyiség csakis növendékek számára van felszerelve, tekintetbe nem vévén azon ajánlatunkat, hogy saját szereinken fogunk működni, elutasított.

A bizottság ismét kénytelen volt keresésre indulni s hosszas fáradozás után az V. kerületi állami főreáliskola tornahelyiségét találta a kitűzött czélnek megfelelőnek, s azon reménnyel kecsegtethette magát, hogy az át fog engedtetni.

A bizottság ezen állami intézet igazgatójával Hoffer Károly úrral lépett érintkezésbe s felkérte, miszerint a magas kormányhoz benyújtandó kérvényt pártolólág terjessze fel.

Felejtetlen érdemeket szerzett nevezett igazgató úr a budapesti torna-club körül és ez mely hálával van irányában lékötelezve. Ő szóval és tettel mozdította elő ügyünket s fáradhatatlan buzgalommal küzdötte le az akadályokat.

Az igazgató úr tanácsára a bizottság méltóságos Klamarik J. osztálytanácsos és nagyságos Lutter Nándor főigazgató uraknál tevő tiszteletét, felkérvén őket miszerint ügyünket hathatós pártfogásukkal kegyesen támogatni méltóztatassanak.

Hogy a magas kormány végre kérelmünknek helyt adott s gyakorlataink megtartását a jelenlegi helyiségben megengedé, a nagyméltóságú Miniszter úr után fennevezett három úrnak köszönhetjük s ha a volt bizottság forró köszönetet mond, csakis oly kedves kötelességet teljesít, melyet leróni el nem mulaszthat.

Miután a bizottság azon értesítést nyerte, hogy a magas kormány tekintve a felhozott indokokat, hajlandó lesz ugyan a kérdésben forgó helyiséget használatra átengedni, de csakis egy törvényszerűen megalakult egyletnek, ennél fogva 1885. május 29-ére alakuló közgyűlést hívott össze.

Ezen alakuló közgyűlésen 29 tag jelenlétében a bizottság jelentését eddigi működéséről és az alapszabályok fogalmazványát beterjesztvén, az alakulást javasolta.

Együttal azon örvendetes hírt hozta a jelenlevők tudomására, hogy egyleti elnökül egy kiváló férfiút sikerült megnyerni, ki hajlandó az elnökséget elfogadni, s ideiglenes elnökül ajánlotta Hieronim Károly ő méltóságát a szab. osztr.-magy. államvasut-társ. igazgató-bizottságának elnökét s országos képviselőt.

A bizottság e jelentése általános örömet és kiváló meglepetést szült, mert minden tag érzi, hogy ő méltóságának vezetése alatt az egylet léte, jövője és virágzása biztosítva van.

Ő méltósága általános lelkesedéssel közfelkiáltással az egylet elnökéül választatott meg.

Alelnökül Goll János tanár úr, ki már hosszabb idő óta az egylet alakításán fáradozott, választatott meg.

Továbbá választás alá került 10 válaszmányi és 5 póttag.

Az összes választottak ideiglenes minőségben választattak meg.

Művezetőül Zsingor Mihály úr nyeretett meg.

Az egylet „Budapesti torna-club” címet vett fel.

Továbbá a bizottság által beterjesztett alapszabályok pontonként megvitattak és némi módosítás után elfogadtattak.

Igy a bizottság működése befejezve lévén, a további teendőket a megválasztott ideiglenes válaszmányra bízta.

Az újonnan alakult club a bizottságnak fáradhatatlan buzgalmaért és sikeres működéseért köszönetet szavazván, befejezé 1-ső ideiglenes közgyűlését.

Az ideigl. válaszmány 1885 július havában

nyújtotta be a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz a kiszemelt tornacsarnok átengedése iránti kérvényt, mely Müller J. helyettes igazgató úr, ki Hoffer igazgató úr betegsége alatt fáradhatatlanul mozdította elő a club érdekeit, 1885 november 4-én kelt átirata szerint kedvező elintézészt nyert.

A magas miniszterium 80 frt évi díj mellett, világitást be nem számítva, a tornatermet a clubnak hetenként 4-szeri használatra átengedte.

Az alapszabályok 1885 augusztus hó 22-én terjesztettek fel a nagymélt. magy. kir. belügyminiszteriumhoz jóváhagyás végett.

Az ideigl. válaszmány 1885 október hó 26-án tartotta első, illetve alakuló gyűlését, melyen: jegyzőnek: Brooser Mór; pénztárnoknak: Köberl József; ellenőrnek: Ebeczky Jenő; szertárnoknak: Pozdech Gyula (valamennyien ideiglenes minőségben) választattak meg.

A rendes tornagyakorlatok megtartása kedd, csütörtök és szombati napokra határozatott.

Ezen gyűlésen vétettek fel először tagok rendes módon.

1885 november hó 7-e a clubnak emlékeztető napja marad. E napon nyitotta meg Goll János alelnök úr lelkesítő és magvas szavakkal a club helyiségeit, buzdítván és kérvén a tagokat, hogy az egylet érdekeit mindig szem előtt tartván, annak felvirágzását minél jobban előmozdítani törekedjenek. Az alelnök beszéde után Zsingor Mihály művezető vezénylete alatt 24 tag közreműködése mellett lőn az első gyakorlat megtartva.

December hó 8-án az alapszabályok a nagymélt. belügyminiszteriumtól azon felhívással érkeztek vissza, miszerint azokon némi változtatások eszközöltessenek s módosítás után ismét felterjesztendők.

A módosított alapszabályok felterjesztése 1885 december 19-én foganatosított. (Folyt köv.)

A jégpályán.

— Ah, nagysád, ha tudná, hogy mily boldoggá tesz azzal, hogy megengedi a koresolyáját felkötni.

— Igazán? —
no akkor ebben a boldogságban mindennap részesülhet, mert a szolgának mindig — tiz krajczárt kell adni.

Különfélék.

A „Herkules” és a „Kolozsvar”. Petelei István hírneves írónk szerkesztése alatt jelenik meg a „Magyar Polgár” és „Kolozsvari Közlöny” egybeolvadásával keletkezett „Kolozsvar”. A jelesen szerkesztett lap már eddigi számaival is bebizonyította, hogy e fúzió csak előnyére vált mind a királyhágotúli érdekeknek, mind az olvasóknak. — Az erdélyi részek e kiváló organuma oly elismerőleg nyilatkozik lapunkról, hogy sorait olvasóinkkal érdemesnek tartjuk az alábbiakban megismertetni:

„Negyedik évfolyamára hirdet előfizetést a Budapesti Aigner kiadásában megjelenő „Herkules” című testgyakorlati képes heti-közlöny. E lap, mely a hazai sport-egyletek közül 48-nak hivatalos közlönye, három évi pályafutása alatt szép misszióját dicséretes eredménnyel teljesítette.

A testgyakorlatoknak gyakorlatiabbá, mulatságosabbá és nemzetiebbé tételére sikeresen folyt be. Mig egyrészt folyton támogatta és tájékoztatta azokat a testgyakorló egyesületeket, melyek komoly czélok felé törekednek. kérésseltenül ostromozta a sportban való szélhámos-ságot és visszaéléseket. A Herkules által időnként közölt s eddig kevésbé ismert, vagy már feledésbe ment nemzeti testgyakorlati játékokat a tanítók a legnagyobb kedvvel és közönyösséggel terjesztik a növendékek között. Az athleták pedig a testgyakorlat minden mulatságos és komoly nemeihez találhatnak ebben alapos tájékoztatást és utbaigazítást. Szerkesztői P o r z s o l t J e n ő és K á l m á n erdélyi fiúk s a Porzsolt család ama hét férfi tagja közül valók, kik valamennyien athleták, bajnokok s hazánkban az athletika terjesztésének úttörői voltak. A Herkules-könyvtárral a hazai testgyakorlati irodalmat is úgyszólván megteremtették.

A Herkules munkatársai között testgyakorlati ügyünk előbbrevitelén törekvő férfiak közül Albert K., Baintner Hugó dr., Felméri Lajos dr. és Kuskó Istvánt találjuk az erdélyi részekből magvas czikkeikkel az eddigi évfolyamok lapján. A királyhágóntúli részekből pedig egy szép csoportja a testgyakorlati irodalom munkásainak teszi változatossá és gazdaggá a lap tartalmát.

Az egészséges irányban haladó lapra, melyet a hazai tanintézeteknek a vallás- és közoktatási miniszter ajánlott, felhívjuk sport-egyleteink és olvasóink figyelmét. Előfizetési ára, negyed évre 2 frt.

George a híres futó jelenleg New-Yorkban tartozkodik, honnan a karácsonyi ünnepek után Ausztráliába megy, hol a világ legjelesebb professionátus futóival, mint Myers, Hutchen és Maloneal, fog megmérközni.

Új athletikai clubot alapított Vingán ifj. S o m g y i Gyula, szolgabíró s jeles athletánk. A clubnak már 20 tagja van s a vívómesteri tisztet K l e i n Sándor földbirtokos volt szíves elvállalni.

A „**Herkules**“ **Brüsszelben**. A brüsseli német torna-egylet a mult héten érdekes ünnepélyt rendezett, melynek egyik pontja volt egy kis tornász-vígjáték „Herkules“ czímmel. A darab igen tetszett, valamint az egyleti tagok többi mutatványai is. Az egylet 200 tagot számlál s köztük sok kitünő tornász van.

A **magyarországi torna-egyletek szövetségének** Hegedüs Sándor alelnöklete alatt legutóbb tartott igazgatósági ülésén titkárnak Krenedies Gyula törvényszéki jegyzőt választották meg.

A **tornászok titkai**. A világ minden nagy városában szerepelnek koronként rendkívüli erejű tornászok, kik az akrobata-férfiakkal vetekednek mutatványaikban. Most ép ilyen híres akrobata-nőről, ki Páris, London, Madrid s más városok czirkusait diadallal bejárta és nemcsak tornagyakorlataival, de szépségével is feltűnt, — kitűnt, hogy nem is nő, hanem egy — cseh orvosnövendék. Ehhez hasonló eset fordult elő a Chiesi-féle tornásztársaságnál Berlinben. Signorina Chiesi után bomlott a fél Berlin. csodálták erejét és bájait, udvaroltak

neki, szerelmes leveleket s virágbokrétákat küldözgettek hozzá; és végül kitűnt, hogy Signorina Chiesi — férfi!

Az **első korcsolyaversenyt** a fővárosban az idén az I-ső kerületi polgári kör rendezi Kriszten-féle pályáján. A mult évben egyedül állott e körnek versenye, de hiszszük, hogy ez idén a többi fővárosi egylet is rendezni fog versenyt.

Tourista velocipéd club alakult Grenoble-ban, melynek főczélja a nagyobb kirándulások tartása. A touristák rendezésében inkább a mulatságos szórakozást, mint a komoly versenyzést tűzte ki czélul. Mindenesetre helyes és utánzandó példa, mely a velocipédezésnek talán még több hívet fog szerezni, mint a versenyzés.

Az **első professionatus csónak-verseny Berlinben** ez év jun. 26. fog rendeztetni párevezős hajókban. A rendező berlini egylet e versenynyel módot akar nyújtani az angol szakembereknek, hogy a német trainerekkel megmérközhessenek. E mellett azonban az amateur csónakázókra is nagy nyereség lesz a legjelesebb evezősök munkájának szemlélésén.

Athletabál. A magyar athletikai club február 16-án tartandó báljára az előkészületek már megtétettek. A rendező bizottság a következőleg alakult meg. Elnök: Eszterházy Andor gr., első alelnök: Gerenday György dr., másodalelnök: Asbóth Jenő bajnok; bizottsági tagok: Aichner Albert (pénztáros), Bajkay József, Balázs Iván, Bánó József, Bartal Pál dr., Bartay Oszkár, Blaskovich Elemér, Bogdány Ferencz, Bolits István, Boney Ödön dr., Chernel György, Csávolszky Lajos, Cseley József, Dáni Vilmos dr. bajnok, Dusóczky Károly dr., Fogarassy Mihály, Gajáry Béla, Geist Gáspár, Gerenday Béla, Grum Iván, Hadik Endre gr., Hirsch Sándor (ellenőr), Horváth Károly, Horváth M. Károly, Jamniczky Jándor, Kacskovics Mihály dr. (jegyző), Károlyi László gr., Kinszky Nusi gr., Kiticsán Zsiga, Koller Károly dr. bajnok, Kovács László Kp., Kubik Bandi, Kun Béla dr., Lejtényi László, Lisznyay D. Elemér dr., Lisznyay D. Tihamér, Magyary Kossa József, Margittay Tihamér, Meszlényi Lajos, Münich Aurél dr., Natter Andor, Natter Vilmos, Nyíry István, Odesealchi Géza herczeg, Orczy Dezső, Otlik Géza, Pálffy Viktor, ifj. Pap János, Pap Mór dr., Pekár Gyula, ifj. Pekár Imre, Pirovics Aladár, Plauer Gyula, Polgár Zsigmond dr., Rohonczy Gida, Rohrer Aladár dr., Roskovics Ignác, Samassa Tivadar dr., Sándor Ákos, Székely Ádám, Székely György, Szontagh Árpád, Török Aladár, Tóth Kálmán, Vasdényey Géza dr., Vermes Béla, Vermes Lajos, Vojnits Sándor, Zala György, Zichy Béla gr.

Érdekes birkozás folyt le Clevelandban mult hó 3-án Amerika és Japan két leghíresebb professionatus birkozója Ross és Sorahisi közt. A francia módu kétszeri birkozásban 19 és egy perc alatt a japáni lett a győztes, míg a görög-római birkozásban az amerikai ütötte földhöz 36 és 13 percznyi küzdelem után a japánit. De ezután az amerikai annyira kifáradt, hogy a döntő küzdelemre már ki sem állva, Japan fia rakta zsebre az 500 dollárnyi díjat.

Amerika futóbajnoka a rövidtávolságra ez idejűleg Harry Johnson, kit azonban a 123 yardos versenyben Pittsburgban az idevaló G. Smith 12 p. 4 mp.-nyi idővel megvert, a bajnok előtt két lábbal előbb érve a czélhoz. A nagy közönség a győztest nem nagy örömmel fogadta, mert a fogadások mind a híres bajnokra történtek. A díj 500 dollár volt.

Német velociped-egylet alakult Londonban a mult hóban Germania név alatt. A tagok száma még eddig igen csekély.

Amerikai velocipedisták Európában. Négy híres amerikai professionista velocipedező jön át még e hóban Angliába, hogy itt a sportvilág igazi hazájában matcheket rendezzenek, s dicsőséget és pénzt szerezzenek; ha tudjuk, hogy e négy velocipedista Woodside, Rowe, Morgan és Eck, úgy valószínűnek is mondhatjuk terveik kivitelét, bár igen erős küzdelmek elé néznek az angol vetélytársakkal szemben, köztük Anglia egyik leggyorsabb velocipedistáját Hawell-t tartják a legerősebb el-lenfélnek.

23,000 tagja van a „Cyclist's Touring Club“ nevű angol velociped-szövetségnek, köztük már eddig is sok magyar; magyarországi konzulja a budapesti kerékpár egylet elnöke Kosztovits László; délmagyarországi konzulja pedig Igali Szvetozár.

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

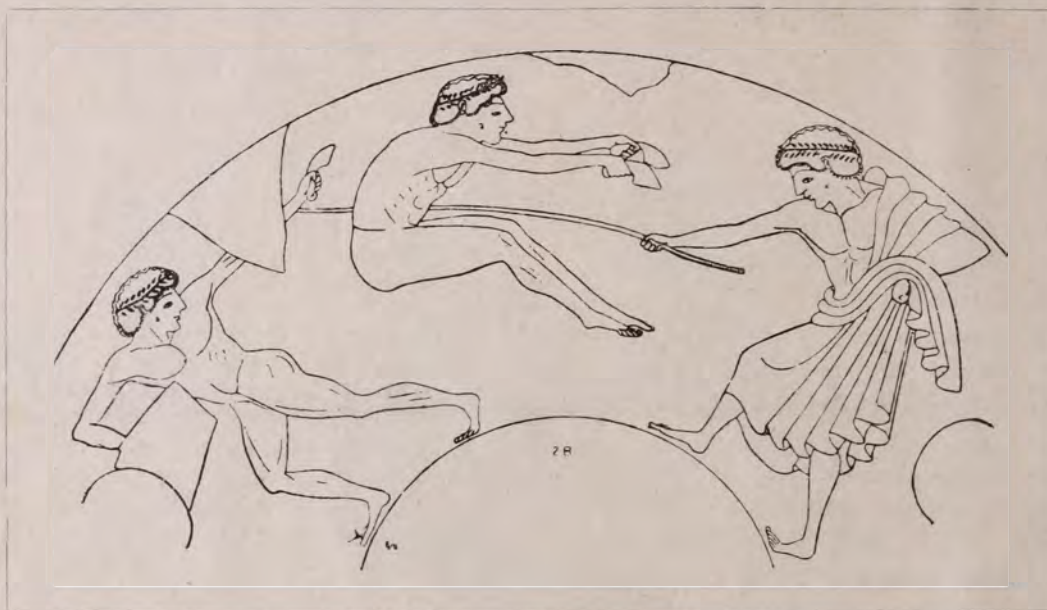
(Budapest, váczi-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES“

testgyakorlati képes hetilapra.

Negyedévre 2 frt.

A „Herkules“ testgyakorlati közlöny az egyetlen magyar képes hetilap, mely a testgyakorlatok és testedző sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulatató cikkekkel és képekkel közöl a tornázás, atletikai csónakázás, úszás, velocipedezés, vívás, korcsolyázás, vitorlázás, kerékkorcsolyázás, ökölvívás, gyaloglás, birkózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sportversenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra,

A közelgő ünnepek alkalmából

ajánlják

LOBMAYER JÁNOS FERENCZ és társa

Budapest, IV., Károly-körút 18.

az országos kiállításon

kivétel nélkül kitüntetett boraikat,

továbbá:

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

Gráciban

francia módon készült pezsgőiket

specziálítások 4—10	„Athleta“ „Bicycle“ „Turner“	pezsgők	palaczkonként ft. 2.—
			„ „ „ „ 2.—
			„ „ „ „ 1'80

kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sport-egyletek működéséről.

Negyvennyolcz egyletnek hivatalos közlönye.

A közoktatásügyi miniszter rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézeteinek.

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules“ 1884-iki egész évfolyama bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki „ „ „	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama	4 „

Tartalom: A modern nők. Albert Károlytól. — A népiskolai és ifjúsági játékok gyűjtése. Dr. Kiss Árontól. — Csomagtartó a velocipedén. (Képekkel.) Kürtöstől. — A vívásról. — A „Budapesti torna-club“ egy éve. (Folytatás.) — A jégpályán. — Különlélek.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . . 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petitorsórt 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ   PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: **AIGNER LAJOS.****Szerkesztőség:**

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BERECSZÁSI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI ÉVÉZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJANI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFÉHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S A TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Disztornázásaink.

A fővárosi tornászoknak várva várt ünnepei, a dísz-tornázások, nemcsak az egyletek mulatságos napjai, hanem a testgyakorlati ügyeknek egy-egy vizsgálói is. A közönség és a szakértő itt alkothat magának legkönnyebben véleményt tornázásunk állapotáról, és egyszersmind ez alkalmakkor győződnék meg a tornászok is a közönségnek ügyük iránt való érdeklődéséről.

A dísz-tornázásoknak most van évadja és tanulságos lesz e szempontokból ép most vizsgálni tornaünnepeinket.

Első sorban azt kell megállapítanunk, hogy a közönség a dísz-tornázások iránt érdeklődik, bár az érdeklődők nagy része épen a résztvevő tornászok ismerőseiből telik ki. Mert a közönség, mely a tornázást mint sportmulatságot tisztán kedvtelésből, minden közösség nélkül is megnézné, még nálunk igen ritka.

Annak pedig, hogy az egészen laikus közönség még mindeddig nem keresi fel a tornacsarnokot, nagyrésztben a dísz-tornázások rendezése az oka. Ne hozzák fel ezzel szemben ismét mentségül, hogy hisz Németországban is így rendezik a dísz-tornát, mert ott, azt mondhatnánk, hogy nincs ember, ki a tornával szemben laikus volna.

A mi egyleti dísz-tornáink rendezésénél ma a következő elvek az irányadók: A dísz-tornázásnak fel kell tüntetni mindjárt a kezdettől fogva a rendes gyakorlati óramenetet. És így lesz rendgyakorlat, szabadgyakorlat, csapattornázás, iskolatornázás és végül verseny a dísz-tornázáson. Továbbá mind a gyakorlatok vezetésében,

mind a verseny rendezésében érvényesülni kell a tornász-elnöknek, az egyenletes testképzésnek. Tehát a verseny úgy irandó ki, hogy több szerezhetőleg minden izma kipróbáltassék a versenyzőknek.

Mindez elvek helyesek, de csak abban az esetben, ha az egyleti dísz-tornázást úgy fogjuk fel mint a tanulók tornavizsgáját, melyen az elnöklő a tanárt és a tanulókat egyaránt osztályozni akarja. De az egyleteknek ünnepei nem szereléstani ünnepek és vizsgák, vagy nemcsak ezek. Tehát a szigorú elvszerűségből engedni kell magának az ügynek érdekében.

Első sorban a dísz-tornázás nevével fogva is ünnepp és így nem lehet a köznapi renddel végezni dolgainkat, hanem bizonyos elevenebb, hatást keresőbb módon tüntetjük fel, mit a hétköznapi sokszor egyhangú munkájával sajátítottunk el. Például nem okvetlen szükséges, hogy a szabadgyakorlatok, különösen ha kétféle is vezényeltetik, a szergyakorlatok előtt végeztessenek, hanem a nehezebb és mutatósabb, eszközzel végzendő szabadgyakorlatok a csapattornázás után tétessenek. Ép így a rendgyakorlatok is végezhetőek a verseny- és csapattornázás közt. Így a dísz-tornázás benyomása jobb lesz, mert a különféle gyakorlatok felváltják egymást.

A különféle, sokszor három szerez rendezett versenyek pedig, bár a legigazságosabbak lehetnek, nem a dísz-tornákra való, mert a közönség, ha csak maga is nem jegyez, mint a bírák, épen nem úgy nézi mint versenyt. Elvész az ily sokszor óráig tartó versenynek minden érdeke a közönség előtt, mert nem látja magát a küzdelmet. Még a közönséges szabad-szertornázásnál is unalmasabb az ilyen tudományos ver-

seny, mert 10—15-ször ugyanegy gyakorlatot néz végig a közönség.

Miután továbbá a rendes tornaóráinkban alig fordul elő valamely testedző játék, így a díszturnáról is ki-szorul. Pedig sok versenykép is játszható mulattató játé-kunk volna, mely a közönséget legalább mosolyra derí-tené. Most úgy ül a közönség a díszturnáinkon, mint egy szomorújátékon, vagy egy iskolai vizsgán; hallgatag, komoly, sokszor únott arczzal. Csak akkor hangzik fel a kacaj, ha valaki egy szerencsés eséssel vagy bukfencz-czel lep meg.

Kedélyt, frissiséget a különben kedélytelen és isko-lai díszturnázásunkba! Ne legyünk a tornában mindig olyan nagyképűek, mintha csakugyan úgy állna a dolog, hogy életünkkel játszunk, ha tornázunk. Felejtsük el a közönséggel azt a betanulást, azt a munkát, mibe nekünk gyönyörködtetése került. Nem kell a tornázás tekintélyét félteni, ha egyik másik díszturnázáson komikus darabok-kal mulattatjuk a közönséget, hisz már baj is annyira komoly tornaoktatásunk.

Most e helyes mulattató elv helyett a díszturnázás-ban azon törekvés is érvényesül, mely a czirkuszi erő-művészeket akarja felül mulni. Az egyletek ma abban versenyeznek egymással, hogy melyiknek van vakmerőbb első csapatja, mely a nyujtón excelláljon. Látunk is re-mek gyakorlatokat, de azért e cél is eléretlen marad, mert maga a közönség látja, hogy azért olyat nem mu-tathatunk, mint milyet az erőművészek végeznek.

Még azt az elzárkozottságot kell kiemelnünk a dísz-turnázásoknál is, melyet a tornászok általában minden más testgyakorlattal szemben mindenkor kitüntetnek. Pedig az „egyedül üdvözítő“ torna elfelejti, hogy maga is mily sok különböző gyakorlatból állítottatott egybe, s hogy lassan-lassan még ma is beölel új gyakorlatokat. A mi német (mert magyarnak nem nevezhetjük) torná-zásunk is féltékeny minden más testgyakorlatra és he-lyet sem ad óráin számunkra. Pedig maga a tornázás lesz ezáltal erősebb.

Különösen be kell pedig a tornázásnak venni gya-korlatai közé a futást, járást, ugrást, dobást, szóval az angol athletikát. És ennek helyet kell adni a díszturná-záson is. A magyarhoni athleta-versenyek e gyakorlato-kat oly közkedveltségüvé tették, hogy a díszturnázások csak nyernek általa. Az iskolai tornázásban az athletikai szabadtéri gyakorlatok rövid időn uralomra jutnak s az egyletekben is kezdenek tért hódítani, úgy hogy ezáltal tornázásunk hamarabb válik a közönség előtt is érthe-tőbb, kedveltebb testgyakorlattá.

E gyakorlatokon kívül a díszturnázáskor be kellene mutatni a vívást, czéldobást, nyilazást és több más test-gyakorlatot, hogy ezek által elevenebb képet nyerjen a díszturnázás.

Díszturnázásainknál nagy baj az is, hogy torna-termeink úgy épültek fel, hogy a nézőközönségnek vajmi kevés hely jut. E bajon karzatok emelésével kell segí-

teni. Most olyan rendetlen dolgok fordulnak elő, hogy a tornászoknak igazán neveltséges kis hely marad a kö-zönség közt a gyakorlatok végzésére. Ezenkívül e ros-z berendezés anyagi kárral is jár, mert a belépti díjjal rendezett díszturnákra csak kis közönség járhat.

Mindezen óhajtaudó dolgok, hiszszük, nem sokára teljesülni fognak és velük díszturnázásunk kellemesebb és látogatottabb mulatsággá válik melyen nemcsak a tornászok s ezek családtagjai, de a nagy közönség is örömmel részt vesz évenként többször is.

POZSOLT JENŐ.

A debreczeni torna-egylet 188⁵/₆. évi jelentése.

Tekintetes közgyűlés! Egyesületünk ez évének tör-ténétét a következőkben van szerencsém vázolni:

1. Veres Bálint előtornász azon indítványa, hogy a tornaegyleti működő tagok, a tisztviselők és a választ-mány számára egy Név- és Emlékkönyv készítették, melybe az említettek közül mindenki sajátkezűleg írja be nevét, állását, torna-egyleti tisztét, korát, születési helyét, a megye megnevezésével, helyesléssel fogadtatott a választmányi ülésben, s kivitelét a választmány Pon-grác Géza papirkereskedő által eszközölte és esi-náltatta 30 frtéért. Ugyanekkor Szabó Soma választmá-nyi tag javaslata, mely szerint a név- és emlékkönyvbe való beíráskor mindenki 10 krajczárt fizessen, helyes-léssel fogadtatott.

2. A több éven keresztül oly sok vitatkozásra anyagot nyujtott tornaruha ügyét sem hagyhatjuk emlí-tés nélkül. Ennek megbeszélésére s egy véleményes ja-vaslat beterjesztésére egy 5 tagból álló bizottság, nev-szerint: Szutor Ferencz, Takács János, Kiss István, Rá-zsó Gyula és Csányk Benjamin küldetett ki. A kikül-dött bizottság, mivel a megalakult országos torna-szövet-ség hihetőleg a szövetségbe belépett egyletek számára egyöntetű ruhát állapít meg, de meg a mi egyletünk által használt egyenruha nem alkalmas, nem czélszerű: az eddigi eltörlését s az egyenruha kérdésének függő-ben maradását ajánlja s ez a választmány által el is fo-gadtatott.

3. Az egyletünknel szokásos, az előtornázásra ké-pesítő vizsgálat az idén is megtartott február hó 20-án a tornateremben, Nagy Ferencz elnök, Örvényi Vilmos művezető, Veres Bálint titkár, — Domokos Kálmán, Szutor Ferencz, Kiss István vizsgáló bizottsági tagok s Ma'olesi István, Czeglédy György, Csáky Béla, Csányk Benjamin, Nagy Kálmán, Csányk Jenő és Rázsó Gyula előtornászok előtt. — Jelentkeztek heten, névszerint: Török Imre 1. é. theol., Hollóssy Jenő, Hunyady János, Muraközy Endre, Jánossy Zoltán és Takács Gyula VII. oszt. tanulók, kik is a kiállott vizsga után előtornász-jelöltekül vétettek fel, továbbá Péchy Gábor 1. é. jh., ki az 1885. évi előtornázási vizsgán előtornász jelöltté lett, a most tett vizsga után, előtornászszá léptettetett elő. — Tóth István 2. é. th., ki ezen vizsgától visszalépett — előtornász jelöltté maradt.

4. És most szólnunk kell tekintetes közgyűlés egy-letünk azon mozzanatáról, mely évről-évre a torna-egy-letnek ismeretsége szélesebb körben való pártolását nagy mértékben segíti elő. Ha egyletünknel szólhatunk siker-ről, mihez fennakadás nélkül van jogunk, akkor a táv-gyaloglási verseny az, mely nekünk ezt minden évben leginkább biztosítja. Ezen évben Hajdú-Nánásra ren-

dezte egyletünk a távgyaloglási versenyt. A torna-egylet elnöke átiratot intézett H.-Nánás polgármesteréhez, hogy a versenyzők minél fényesebb fogadtatása iránt lenne szives intézkedni. A polgármester úr válaszában a legszívélyesebb fogadtatást ígérve, örömmel hívta meg a torna-egyletet Nánás város közönsége nevében s valóban a versenyzők s versenybírák örömmel emlékezhetnek vissza a nánási fényes bankettre s estve a városháza nagy tanácstermében tartott táncmulatságra, hol Nánás intelligens közönsége megjelent s a legjobb kedvvel mulatott a fiatal edzett tornászokkal hajnali 2 óráig.

Versenyeztek: Nagy Kálmán, Bod Ferencz, Sólyom Antal, Hollóssy Jenő, Jánossy Zoltán, Tóth István, Draveczky Béla, Tóth Benedek, Jónás Emil, Kövér Dezső, Balogh Péter, Mészáros Mihály. A Debreczen alatti Nyulas csárdától $\frac{3}{4}$ 5 órakor történt az indulás. Elsőnek 9 óra 24 perczre Sólyom Antal érkezett meg, ki tehát a 35 klméternyi utat 4 óra 39 percz alatt tette meg és pedig szép testtartással, könnyű lépésekkel. Második Tóth István, ki 4 óra 46 és harmadik Draveczky Béla lett, ki 4 óra 51 percz alatt tette meg a fent kitett utat. Beérkeztek még: Mészáros Mihály, Tóth Benedek, Nagy Kálmán, Bod Ferencz. A legutolsó is jóval előbb beérkezett a kitűzött 6 órai határidőnél, a mennyiben ezen utat 5 óra és 5 percz alatt tette meg.

Versenybírák voltak: Nagy Ferencz, Géresy Kálmán, Holvai Gyula, Torday Gábor, Simonffy István és Veres Bálint.

5. A vívás tanítását az eltávozott Ballon József főhadnagy helyett Jeney Miklós r. kapitányi fogalmazó úr volt szives elvállalni, ki tisztének, mint azt az eredmény megmutatta, lelkiismeretes pontossággal, kitartással felelt meg.

6. A helybeli csónakázó egylet, a működő tornászok számára kedvezményezett jegyeket, — illetve jelvényeket bocsátott ki. — Egy jelvény ára 1 frt volt, s ezen jelvényre az illetők egész napra szóló jegyet válthattak 10 krajezáért s tetszés szerint ilhettek egyik járműből a másikba át. Verseny és ünnepélyeken pedig 10 kr. belépti díjat fizettek a 40 kr. rendes belépti díj helyett. Ezért e helyen is kifejezzük köszönetünket. Itt is megmutatták tornászaink mire képesek, a mennyiben a csónakázó egylet által rendezett versenyen jóformán tornászaink nyerték el a díjakat.

7. Az 1885. év június hó 29-én megalakult magyarországi torna-egyletek szövetségébe belépett egyletünk, s a tagsági díjat (10 frtot) el is küldötte.

8. A minden évben tartatni szokott nyári torna-ünnepélyt, mely rendszeren táncmulatsággal is egybe van kötve, egyletünk ez évben is megtartotta. Noha a választmány mindent elkövetett, hogy az ünnepélyt minél fényesebbé, látogatottabbá tegye; a közönség nem méltányolta a törekvést, majálisunk nem sikerült úgy, mint jogsosan várhattuk volna.

Jó lélekkel minden öndicséret nélkül mondhatjuk pedig el tornászainkról, hogy megállják helyöket, mert hiszen azt a fővárosban is elismerték, de meg versenyünk oly eredménnyel végződnek, mely egy nagyobb pártolásban részesült egyletnek sem válnék szégyenévé. E tekintetben a siker az idén megfelelt a hozzáötött reményeknek, sőt a versenysorozatban a közelebbi években nem gyakorolt vagy talán elhanyagolt két új versenyanyagot találunk, nevezetesen a vívást és a rúdugrást. Az előbbit Jeney Miklós úr felszólítására vette fel a választmány, ki valódi szorgalommal, buzgó utánlátással, kitartással, alig rövid 3 hónapi idő alatt a vívókkal anynyira vitte, hogy kiállhattak a közönség elé.

Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy egyletünk szakított azon régi szokással, hogy a díjak kéregetés útján szereztessenek be. Az idén saját pénztárából fedezte az érmek és díjak értékét. Halálával említjük Géressy Kálmánné ő nagyságának azon nemes áldozatkészességét, hogy a díjak gyarapítására 1 drb cs. kir. aranyat kegyeskedett adományozni.

A torna-verseny délután $\frac{1}{2}$ 6 órakor vette kezdetét: eredménye a következő: I. Sulyemelés. Első díj 1 drb ezüst-érem; 1 drb 10 frkos arany, nyerte: Kiss István. Második díj 3 drb ezüst frt, nyerte: Tóth István. II. Nyújtón. Az első díjat egy ezüst-érem, 2 drb 10 frkos aranyat, 2 ezüst frtot, nyerte: Hollóssy Jenő. A második díjat 1 bronz-érem, 1 drb 10 frkos aranyat s ezüst forintot nyerte: Nagy Kálmán. A harmadik díjat 4 drb ezüst frtot, nyerte Péchy Gábor. III. Korlátón. Az első díjat 1 drb ezüst-érem, 2 drb 10 frkos aranyat, 2 ezüst frtot, nyerte: Kiss István. A második díjat 1 bronz-érem, 1 drb 10 frkos aranyat, 1 ezüst frtot, nyerte: Jánossy Zoltán. A harmadik díjat, 4 drb ezüst frtot, nyerte: Török Imre.

IV. Vívás. Első díj volt egy 10 frkos arany, nyerte: Hollóssy Jenő. Második díj volt egy 5 frtos arany, nyerte: Jónás Emil. V. Ló és bak. Az első díj volt 1 ezüst-érem, 1 drb 10 frkos arany, nyerte: Matolcsy István. Második díj volt 4 drb ezüst frt, nyerte: Takács János. Harmadik díj volt 2 drb ezüst frt, nyerte: Muraközy Endre. VI. Karika. Első díj volt 1 ezüst-érem, 1 drb 10 frkos arany, nyerte: Csánky Benjamin. Második díj volt 1 bronz-érem, 3 drb ezüst frt, nyerte: Debreczeni Endre. Harmadik díj (Tikos Gyula rögtönzött díja) 2 frt, nyerte: Takács Gyula. VII. Magasugrás. Első díj volt 1 ezüst-érem, 1 drb 10 frkos arany, nyerte Takács János. Második díj volt 4 drb ezüst frt, nyerte: Matolcsy István. Harmadik díj 2 drb ezüst frt, nyerte: Péchy Gábor. VIII. Távugrás. Az első díj volt 1 ezüst-érem, 1 drb cs. és kir. arany, nyerte: Matolcsy István. Második díj 3 drb ezüst frt, nyerte: Csánky Jenő. Harmadik díj 1 emlékpénz, nyerte: Hunyady János. IX. Rúdugrás. Az 1 drb 10 frkos aranyat nyerte: Hollóssy Jenő. Általános ügyességért szalaggal ellátott arany-éremt nyert: Kiss István.

Versenybírákul működtek ez alatt Nagy Ferencz elnök, Domokos Kálmán, Simonffy István, Torday Gábor, Örvényi Vilmos, dr. Varga Géza, K. Tóth Sándor, Veres Bálint titkár, Bod Ferencz köztornász.

A versenyt táncmulatság követte.

Az ünnepély mérlege ime: bevétel jegyekből 366 forint 20 kr., felülfizetés 28 frt és 1 drb. cs. kir. arany = 6 frt, összesen a bevétel 400 frt 20 kr. Kiadás 383 frt 12 kr., tehát a tiszta jövedelem, ha a versenydíjakra kiadott összeget nem számítjuk 17 frt 08 kr.

9. Pénztári állás. Az 188 $\frac{3}{4}$ évben a pénztár állása a következő: A vagyoni állás volt 1885 nov. 5-én 5963 frt 75 kr., 1886 nov. 5-én 5846 frt 94 kr. és így az egyleti vagyon értéke csökkent az előző évekhez képest 116 forint 81 krral, a mi igen nagy hiány, de reméljük, hogy ez a jövőben nem fog megtörténni.

És most, midőn egy évi működésünkről számot adtunk s a reánk ruházott tisztet a tek. közgyűlés kezeibe visszahelyezzük: a legőszintébb szívvel kívánjuk, hogy adjon Isten ezen torna-egyletnek oadaó lelkiismeretes vezetőket, kik buzgó igyekezettel arra törekedjenek, hogy ezen nemes czélú egylet emelkedjék azon niveaura, a mely nagy Debreczen városának becsületére váljék, hogy ennek működése hazánk nagyobb egyleteinél méltólag emlegettessék; adja a mindenható hogy virágozzék a jövőben még

inkább s rázza fel Debreczen nagy közönségét a tornászat iránt tanusított hideg közönyösségéből hatalmas jelszavának ereje, hogy az erő, erély, egyetértés széles körben tegye meg hódítását.

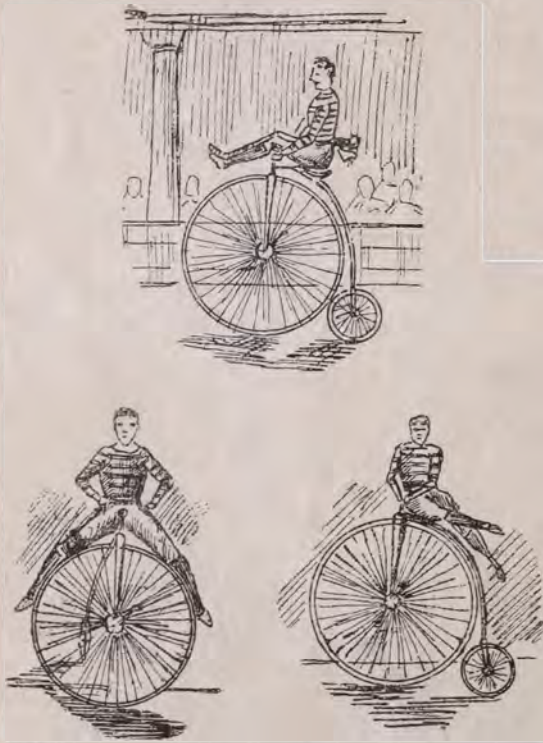
VERES BALINT,
egyl. titkár

Műgyakorlatok a velocipéden.

(Képekkel.)

A téli zord idő nem rontja el a velocipédezők mulatságát egészen, ha módjukban van nagyobb termekben gyakorolni magukat. Még sokan vannak a velocipédezők közt, kik az úgynevezett salonfigurákat jobb kedvvel végezik, mint a fárasztó tourokat.

A velocipédezők e mégis csak kisebb része örömmel fogja szemlélni mai számunk képeit, melyeket Bockelberg Ede jeles velocipédező rajzolt. E most bemutatott három gyakorlatot rövid időn szebbek és nehezebbek fogják követni szintén Bockelberg úr tollából.

A velocipédműgyakorlatok végzésénél az első kelék a nyugalom el nem vesztése s csak ezután jó az erő és ügyesség. Miután azonban a legtöbb műgyakorlat a kétkerekű gépeken főleg az egyensúlyozás többféle módjában áll, ezért a hidegvérűség mellé finom izomérzék és gyors cselekvő képesség is kell.

Kiben ez említett tulajdonságok megvannak, hamar válik jeles művelocipédezővé. A nagy nyers erő a velocipédezésnél, miután sohasem jár együtt a könnyű testtel, nem kívánatos. A műgyakorlatoknál is igen ritkán kerül a sor az izmok hatalmas munkájára.

Hogy alaposan kezdjünk a bemutatott figurák magyarázatához, röviden a következőkben véljük meghatározhatni a művelocipédeést: A művelocipédezés ott kez-

dődik, hol a közönséges legcélszerűbb fel- és leszállás és a rendes hajtás végződik. Ez volna a velocipédezés mestersége és ezen túl a velocipéden végzett gyakorlat mind műgyakorlat.

Igy hát, kezdve a felszálláson, már itt is több mint 10 műgyakorlat van. Az első (még úgynevezhető mesteremberi) a rugdalással a hágsóról való felszállás, a második menetközben a hágsóról, a harmadik a pedálról való, a negyedik futva ugrással a nyeregbe, az ötödik ugrással női ülésbe ülni, a hatodik helyből felugorni, hetedik a gerinczről hajtva a gépet s így felülni, nyolezadik a kiüllökön felszállni stb.

A leszállást is lehet ugyancsak több mint tízféleképp csinálni. Ezt most elhagyva, azon gyakorlatok közül mutatunk be kettőt, melyek menetközben végezhetők. Ugyanis a fel- és leszállás után a hajtásban végezhetőek különböző gyakorlatok, továbbá menetközben és végül helyben.

Képeink közül a felső az igen könnyű ülést mutatja. Kivitele a következőleg történik: jól meghajtva a gépet, először a jobb lábunkat emeljük át a kormányrudon, majd a balt. A lábátemelést nem kell sietve végezni, mert így a gép könnyebben elveszti egyensúlyát. A leszállás e helyzetből úgy történik, hogy a kerékkötőt a gyengült hajtásban megszorítjuk és talpra ugrunk, jobban mondva a gép előre dob.

A jobb oldalon levő kép ugyancsak menetközben végeztetik úgy, hogy a kormányrudat erősen fogva egyik kézzel, jobb lábunkat átemeljük mindkét kormányrudon és női ülésbe jövünk, és ebből ki- és hátrafelé nyújtjuk lábainkat.

A baloldali képen bemutatott gyakorlat egyike a legnehezebb műgyakorlatoknak és csak oly gépen végezhető, melynél a nagy kerék egészen keresztbe állítható a gerinczhez. Ebben a helyzetben csak úgy tartható a gép, ha a nagy kerék mozgását lábunkkal gátoljuk. De legnehezebb ily keresztbe tett helyzetben a gépre felmenni, jobban mondva felugorni.

V. I.

A „Budapesti torna-club“ egy éve.

(Választmányi jelentése 1885/6. évről.)

— Vége. —

Zsingor Mihály művezető, ki daczára nagymérvű elfoglaltságának mégis szíves volt a művezetést ideiglenesen elfogadni és mindeddig buzgó szorgalommal és kitartással végzé tiszttét, mely szívességeért a club mély hálával tartozik, művezetőnek Ruh Géza urat ajánlá, ki a választmány január hó 14-én tartott ülésében művezetőnek megválasztatván, e naptól fogva vezeté a club gyakorlatait.

1886 február hó 18-án érkeztek vissza alapszabályaink a nagymélt. magy. kir. belügyminiszterium jóváhagyási záradékával ellátva, s ennek folytán az ideigl. választmány február hó 25-ére összehivatott.

E napon tartotta az ideiglenes választmány utolsó ülését, melyben elhatároztatott, miszerint a tagok márczius hó 21-én tartandó 1-ső rendes közgyűlésre meg-

hivatnak, a tartott közgyűlés után díszturna s befejezésül a Frohner-szálloda termében banquette tartassék.

A fővárosi torna-egyletek a jóváhagyott alapszabályok egy példányának átküldése mellett a club engedélyezéséről értesítették s egyúttal a díszturnára s banquetterre mint vendégek meghivattak.

A díszturna az országos tornaszövetség elnöke, a társjegyletek elnökei és nagyszámú díszes közönség jelenlétében Ruh Géza művezetése és 30 tag közreműködése mellett tartatott meg s sikere által a torna-clubnak a hason egyletek között előkelő helyet vívott ki, bizonyosságot tevén arról, hogy a clubban komoly törekvés s helyes vezérlés uralkodik.

A jelenlevő közönség, valamint a fővárosi sajtó elismerését fejezte ki s alapos remény van, miszerint clubunk a tornatérien idővel mérvadó szerepet fog játszani.

A kezdők magasugrására tűzött tiszteletdíjat Nelibá Ágost tagtárs úr 147 cm. magas ugrásával nyerte el.

A közgyűlés napján a tagok száma volt:

Alapító tag 3.

Működő tag 91.

Pártoló tag 3.

A fentebbiekben az I. rendes közgyűlésig előfordult eseményeket ecsetelvén, áttérünk sajtó működésünkre.

Az első rendes választmány működése alatt lefolyt időszak fontosabb mozzanatait a következőkben adjuk:

1886 márczius hó 26-án tartá a választmány alakuló gyűlését s választá meg tisztviselőit, és pedig:

Jegyzőnek: Brooser Mór urat.

Pénztárnoknak: Ebeczky Jenő urat.

Ellenőrnek: Feley Imre urat.

Szertárnoknak: Pozdech Gyula urat.

Ügyésznek: dr. Dohman Ferencz urat.

A választmány törekvése és iparkodása legelső sorban odairányult, miszerint az alapszabályok 2. §-ában kitűzött czélt, az egyleti tornázás és testgyakorlatok emelését, valamint ifjabb tanerők kiképzését elérje.

A club benső életében a megszerzett tornaszerek jó minősége és helyes szerkezete, valamint a gyakorlatok szakszerű vezetése s fokozatos haladás által, kifelé pedig a rendezett kirándulások és a tornaünnepélyeken való részvétel által törekedett a fenti czélt elérni.

A vasár- és ünnepnapokon a főváros közelébe a rendezett kirándulásokon kívül, melyek mindig távgyaloglással voltak összekötve, a következő nagyobb kirándulások rendezettek, melyeken a tagok elég szép számban voltak szívesek résztvenni.

Április 24., 25., 26., 27-én Salgó-Tarjánban, június 13., 14. és 15-én Rimaszombatban, az ottani egylet által rendezett versenyen résztvettünk s tagjaink több díjat nyertek el.

Az „Erste Wiener Turn-Verein“ június hó 27., 28. és 29-én tartotta 25 éves fennállásának jubileumát s ezen ünnepélyre clubunkat is meghívta. Ezen kiránduláson a művezető vezetése alatt 16 clubtag vett részt s a nyert fogadtatással, mely igen szívélyes és kitüntető volt. megelégedve tért vissza.

Midőn a bécsi egyletnek szíves meghívásáért és fogadtatásáért köszönetet mondunk, felemlítjük, hogy az ott nyert tapasztalatokat clubunkban értékesíteni fogjuk.

Megjegyeztetik, hogy hazánkból csakis a soproni torna-egylet jelent még meg hivatalosan e bécsi ünnepélyen.

Végre augusztus hó 1-én Ajnácskő fürdőhelyen rendeztetett díszturna, mely sikerültsége által általános tetszést és elismerést aratott s ezenfelül még 41 firt 35

krajczár tiszta hasznot hozott, mely összeg a club pénztárába beszállítatott.

1886 augusztus hó 1-én leköszönt Ebeczky Jenő úr a pénztárnokságról s helyette Pozdech Gyula úr volt szíves e tisztet elfogadni.

A club-tagok létszáma 1886 december hó 1-ével:

Alapító tag 3.

Működő tag 107.

Pártoló tag 3.

Összehasonlítva az 1886 márczius hó 21-iki állománnyal, 17 taggal szaporodás tűnik ki.

A választmány azonban kötelességének tartja jelenteni, miszerint az 1886 márczius 21-ki létszámból 19 tag a clubból kilépett.

A nagyszámú kilépésnek oka részint, különösen a magy. kir. államvasutak igazgatósága által elrendelt át-helyezések, mely több club-tagot is ért, részint pedig azon körülmény is idézte elő, hogy az egylet újonnan alakult.

A tapasztalat azt mutatja, hogy majdnem minden újonnan alakult egyletnél azon tagok, kik sokszor csakis a rábeszélésnek s azon kényszernek, melyet az alakítók akarva nem akarva gyakorolnak, engedve, az új egyletbe belépnek s azok, kik a reájuk háramló kötelezettségeket talán belépéskor nem eléggé jól ismerték, az első év lefolyása után kilépnek. Így történt clubunknál is s ennél fogva ezen kilépések annyival is inkább nem bírnak aggasztó jelleggel, mivel új belépések által pótolva lettek és a létszám még nagyobbodott.

A hetenként 3-szor, kedd, csütörtök és szombaton tartott rendes gyakorlatokon 1886. év

április	havában	13 órában	208 tag
május	"	13	182 "
június	"	10	105 "
július	"	14	255 "
augusztus	"	13	158 "
szeptember	"	13	185 "
október	"	13	299 "
november	"	13	488 "

összesen 7 hónapon át 102 órában 1880 tag vett részt és így óránként átlag 18 tag tornászott.

A club kebelében az alapszabályok III. szakaszában érintett előtornászok szövetsége megalakult s minden kedden a művezető vezetése alatt tartja gyakorlatait s így képzett előtornászokban hiányt szenvedni nem fogunk.

Megjegyeztetik, hogy az előtornászok díjazásban nem részesülnek, hogy az előtornászság kitüntetés és tiszteletbeli állás.

A választmány ez álláspontot továbbra is megtartandónak véli s e tekintetben változást életbe léptetni nem javasol.

A budapesti torna-club a „magyarországi torna-egyletek szövetségébe“ belépését mind rendes tag bejelentette.

Megemlítjük, hogy vívási tanfolyamot is léptettünk életbe, hogy a testi edzés e fontos nemét gyakorolni a t. tagoknak alkalom nyujtassék. Szerencsénk volt e tekintetében Borotha Péter és Spanner Emil tagtárs uraktól azon előzékeny ajánlatot nyerni, hogy nevezett urak a jelentkező tagokat szívesen fogják mind a kard- mind a tör-vívásban oktatni. Ez által vált lehetségessé az egyleti tagoknak 5 havi vívási tanfolyamot csakis 5 firt külön díj (szerkoptatás- és világitásért) lefizetése mellett nyujthatni.

Ezen vívási tanfolyamra 20 tag jelentkezett. 1886

november hó 17-én lett megnyitva s hetenként kétszer, szerdán és szombaton, tartatnak a rendes órák.

Az elért eredményről jövő évben leendő szerencsénk jelentést tenni.

A tornaterem a megjelent tagok részére eddig elég nagyoknak és kényelmesnek mutatkozott. A volt padozat ez évben eltávolított és cser által lett pótolva. Lehetőséges volt 67 kis ruhaszekerényt beszerezni, mi által a tagok kényelme nagy mérvben előmozdított.

A felszerelés befejeztetett s mind a szerek mennyisége mind azok minősége az igényeknek megfelel s e tekintetben egyelőre további kiadások felmerülni hihe-tőleg nem fognak.

Vívási szerek kellő mennyiségben szerezettek be.

A költségvetés felállításánál azon elvből indulunk ki: vérmes reményeknek helyt nem adni. Azért a bevételek közé csakis oly tételek s csakis azon magasságban vétettek fel, melyeknek befolyására biztosan számítani lehet.

A kiadások a bevételekhez mérten állapították meg.

Ha a bevételek az előirányzatot túlhaladni fogják, az esetben a legelső sorban a kölesön vett, alapító tagoktól befolyt 175.00 frt és az ajnácskői kirándulás 41 35 frt tiszta jövedelme, az esedékes kamatokkal együtt volna visszatérítendő, illetőleg kamatozó papirokban elhelyezendő, mely tőke a netán bekövetkezendő szükség esete-re tartalékban fentartandó volna.

Ezen célját el is érte, mert daczára az első időszakban szükséges volt nagymérvű beruházásoknak, az egyensúlyt a bevételek és kiadások között fentartotta s így biztos kilátás van, hogy clubunk jövőre is esetleg csakis saját erejére támaszkodva minden segély nélkül fennállani fog.

Az előterjesztettek által iparkodtunk a bennünk helyezett bizalmat igazolni.

Midőn a pénztári kimutatást és vagyón-mérleget bemutatjuk, kérjük a t. közgyűlést, miszerint jelentésünket jóváhagyólag tudomásul venni és nekünk a szokásos fölmentvényt megadni méltóztassanak.

Kelt Budapesten, 1886 deczember hó 1-én.

A választmány nevében:

HIERONYMI KÁROLY,
elnök.

BROOSER MÓR,
jegyző.

A vívásról.

(Irtá: Legouvé Ernő.)

— Folytatás. —

II.

Szeretem a vívást, mert sok nemzeti, francia vonás van benne, épen úgy mint a társalgásban. Hiszen voltaképen vívni annyi, mint társalogni. Mi képezi a társalgás alkatrészeit? Nemde a parirozás, a visszavágás, a támadás, és ha ok és alkalom van rá: a sértés és tudja isten, hogy ebben a tekintetben nem élesebb-e az emberi nyelv, mint a kard? A németnek szablyája van, a spanyolnak kése, az angolnak pisztolya, az amerikainak revolvere: nekünk és velünk sok más nemzetnek bizonyos lovagias jellem kifejezésére — kardunk van. A kardviselés és a kardrántás oly szavak, melyek csakis a lovagias nemzetek szótárában találhatók; az előbbeni a nemes, az utóbbi a lovagias embert illeti meg, és a kettő együttvéve előkelő, nemes jelleget kölcsönöz, mely oly szépen összeillik — a többek között — a mi társadalmi hagyományainkkal is. Demokracziánk csak akkor felel meg magasztos hivatásának, ha modorában és érzelmében

megőrtja az ősi arisztokratikus vonást, a mit semmi sem biztosíthat jobban mint a kard ügyes kezelése. Avagy a karddal való bánás nem a legszebb előjogok forrása-e? Hiszen karddal a kezünkben, a legkisebb vérontás nélkül is megboszulhatjuk magunkat. Nem képelek szebb jelenetet, mintha egy lovagias és ügyes férfi, ellenfelét, a ki őt megsértette és a kit megölhetne, büntetésül lefegyverezi és életét meghagyja.

De mint drámaíró is kiválóan szeretem a kardot.

Ugyan mi is lenne belőlünk, szegény vígjátékírókból, a kard-párbaj ötlete nélkül? A pisztoly használata mindig durva és erőszakos és csakis a rémdrámák végkifejlődését mozdítja elő. Mig a kard, mint valami jótékony tündér, mindenütt ott lebeg majdnem minden jelenetünkben; használhatjuk az expozícióban, a nyilatkozatoknál, a szereplő egyén újabb megjelenésénél. A vígjátékban a pisztolyokkal megsebzett hős semmire sem használható fel többé; de a kardsebbel, néhány percz múlva a párbaj után, ismét színtrehozhatjuk felkötött kézzel és mosolygó arczezal. A fiatal lány, vagy a fiatal nő így szólhat hozzá:

— Ön halvány, uram!

— Én? Ah, dehogyt!

És midőn a véletlen láttatni engedi az angol tapaszt végét:

— Oh nagy ég! Henrik, ön verekedett!

Oh minő csodás szó ez: verekedni! Minden időben pompásan alkalmazható, és főképen kitünően szavalható. Valóban színdarabot írni és a színművészt e két hatalmas munkatársával: a karddal és a szerelemmel számot nem vetni . . . szinte lehetetlenség.

De továbbá azért is szeretem még a vívást, mert leginkább kedves látványban gyönyörködtet. Egy vívóterem sokban hasonlít egy színpadi látványossághoz, és ott is csakúgy hemzseg a sok eredeti alak, mint emitt a mulatságos jelenetekben. Láthatunk ott egy nagy csapat vívót, a kik mindennap vívnak és verekszenek, de párbajt nem vívnak és sohasem is fognak vívni. Láthatunk ott sok elpotrohosodott kövérét, a kik orvosok rendeltére, vagy vejük tanácsára „soványkodási czélból” vívnak; két álló óra hosszáig hadonásznak kezükben a karddal, izzadnak, mint valami vadállatok, lihegnek, pihegnek mint a fókák, gőzölnek, mint a jól elkészült forró pudding és végre dicsekedve így szólnak: „Na, ma kiveszekedtem magamat!” Láthatunk ott vívómestereket . . . nem, rosszat mondtam . . . vívótanárokat is.

(Vége köv.)

Különfélek.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet.) intézendő.

A népiskolai tornatanítókat illetőleg a következő sorokat olvassuk a Népevelők Lapjában: „Az elemi iskoláknál alkalmazandó vagy alkalmazást kérő tanítóktól a főváros a rendes tanítói oklevél felül még külön tornatanítói oklevelet is követel, és csak oly tanítókat alkalmaz, kiknek ily oklevelük is van. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanácsnak emez eljárásáról

értesítvén, a fővároshoz leiratot intézett, melyben kijelenti, hogy a jelzett eljárás ellen semmiféle észrevételt nem tenne, ha az csak azokra a tanítókra alkalmaztatnék, kik némely tanítóképző intézet szervezetének fogyatékos volta következtében a tornatanításhoz szükséges képesítéssel nem bírnak, kikkel szemben tehát a tanácsnak az említett hiányt orvosló eme rendelkezése helyén van. Az állami tanítóképző intézetekkel szemben azonban, melyekben a testgyakorlat a tanításnak és képesítésnek a többi tantárgyakkal egyenlő jogú tárgya s melyekben a tanítójelöltek 4 éven át a testgyakorlat taníthatására bizonyára alaposabban képeztetnek, mint bármely póttanfolyamon, a tanács eljárása megokolatlan és sérelmes. A miniszter felhívja tehát a tanácsot, hogy az 1868. XXXVIII. t. cz. 133. §-ával ellenkező emez eljárását akép módosítsa, hogy a népiskolai tanítói állomásokra pályázóktól a népiskolai tanítói oklevelen felül külön tornatanítói oklevelet csak az esetben követeljen, ha az illető a tanítóképző tanfolyam alatt rendszeres tornatanításban, és a tanítói képesítő vizsgálat alkalmával a tornából képesítésben nem részesült."

A Kárpát-egylet Besztercze-Naszód-Radna fiókja folyó hó 2-án tartotta közgyűlését. Az évi jelentésből azon örvendetes tény tűnik ki, hogy a tagok száma folyton növekszik, 1885-ben 80 tag volt, jelenleg 128. A tervezett kirándulások és hegymászások meglehetősen részvét mellett történtek meg és ezekben gyakran hölgyek is részt vettek. A fiók bevétele 487 frt 83 kr., a kiadások 19 frt 63 krral többre terjednek. A folyó évre néhány nagyobb hegymászás is tervbe van véve, így a Marmarosan a Pietronra (2305 m.), valamint a Klemen-hegység hasonnevű csúcsára (2022 m.). A központi igazgatóság által a Henulra szánt 300 frtra nézve azt határozta a közgyűlés, hogy első sorban szükséges jól járható út készítésére az első és innen a Henul harmadik magaslataira. E célból szakértői véleményt fognak kikérni és egyúttal néhány, a borgói völgyben fekvő községet felfognak szólítani, hogy járuljon az útkészítés költségeihez.

A medgyesi torna-egylet Sylveszter estéjén sikerült torna-ünnepélyt rendezett. A fiatal egylet által rendezett ünnepély mindenestre szokatlan volt még Medgyesén, de mindazonáltal bizonyítékát adta az egylet életrevalóságának és buzgó igyekezetének. A különböző tornagyakorlatok igen jól sikerültek, különösen pedig a bakon és nyujtón való mutatványok és az erőmutatványok. Az ünnepély második része kizárólag csak a közönség mulattatására és nevető izmainak működésbe hozatalára volt rendezve. Ünnepi díszújságot, humorisztikus tartalommal is olvastak fel. Az ünnepélyen szép számú közönség jelent meg, és teljesen meg volt elégedve annak minden egyes pontjával.

Korcsolyázás és időjárás. Székelyudvarhelyi levelezőnk írja: A sz.-udvarhelyi korcsolyázó-egyesület csinos pavillonja, mely 550 frtba került, már készen áll. Most már minden van, csak jég nincs, nem kis bosszúságára a korcsolyázóknak. Oly lanyha idők járnak, hogy a város környékén foly a szántás.

A nagy nemzetközi korcsolya-verseny Hamburgban folyó hó 17-én és 18-án fog megtartatni; ha ugyan a szeszélyes idő a most igen kitünő jeget el nem olvasztja.

A Balaton befagyott. Örömmel üdvözölték a korcsolyázás barátjai a Balaton befagyását, örülhetnek is, ily ritka s kedves sportesemény nem fordul elő minden évben, s vigan síkklanak végig a tükörsima Balaton jegén szélteben és hosszában a korcsolyák. Mit nem tenne egy vállalkozó és életre való korcsolya-egylet ily alkalommal.

Korcsolya-verseny, külön vonat, nagy közönség s dús jövedelem!!

Prágából is vettünk már korcsolya-verseny programot; f. hó 23-án lesz, áll 1. a megnyitó versenyből 700 m., 2. ifjúsági versenyből 200 m., 3. nyílt verseny 700 m., 4. figura verseny tetszésszerinti választással 5 p. idő alatt, 5. hátrafelé versenyből 400 m., 6. akadály versenyből 460 m. 2 magas és két távol akadálylyal, 7. páros verseny (egy hölgy és egy férfi) öt percznyi időben, végre 8. a bajnoki korcsolya-versenyből 1100 m., valamennyi versenynél tiszteletdíj és érem van kitűzve; s csakis amatőrök vehetnek részt.

Országúti bajnokok Angliában. Vannak már Angliában is országúti bajnokok. Newcastleól 60 angol mértföldig (96.5 kil.) volt legközelebb a verseny tartva, melynél győzött hat ellenféllel szemben Pots Sunderlandből, a propozíciók szerint azonban az angol országúti bajnokoknak, hogy a címet és díjat megtarthassák, kissé erősebb küzdelmeknek kell alávetni magukat, mint a miénknek, ugyanis a küzdelemből háromszor egymásután kell mint győztesnek távozni, még pedig ugyanazon távolságra kétszer nyáron s egyszer télen; ez évbenei küzdelemmel a legkeményebb hidegben és hóban győzte le Pots az eddigi bajnokjelöltet.

A legjobb velocipéd (kétkerekű) eredmények Németországban. A mult évben több igen szép rekordot tudtak elérni a németországi amateur velocipedisták, melyek folytonos haladásról tesznek tanúságot, bár még az angol, francia és amerikaikat így sem érik el, alább közöljük az eddigi legszebb hajtási időt:

Klm.	Név	Idő	Hely
1	Hale	0:01:41 ² / ₃ aug.	8. 1886 Nürnberg.
1'609	Pundt	0:02:55 ² / ₃ spt.	13. 1885 Berlin
2	Eggersmann	0:03:33 ¹ / ₃ jun.	20. 1886 Halle
3	Aichele	0:05:28 spt.	5. 1886 Frkf.a.M.
4	Spitzig	0:07:11 ¹ / ₃ jun.	20. 1886 Halle
5	Webber	0:09:14 máj.	16. 1886 München
6	"	0:11:11 ² / ₃ "	16. 1886 "
7	"	0:13:08 ² / ₃ "	16. 1886 "
8	"	0:15:02 ² / ₃ "	16. 1886 "
9	"	0:17:00 ² / ₃ "	16. 1886 "
10	Haage	0:18:47 ¹ / ₃ spt.	12. 1886 Erfurt
15	Emberg	0:32:44 aug.	17. 1885 Nürnberg.
20	Pundt	0:43:42 "	17. 1885 "
25	"	0:53:35 "	17. 1885 "
30	"	1:05:44 "	17. 1885 "
35	"	1:16:47 "	17. 1885 "
40	Emberg	1:28:47 "	17. 1885 "
45	"	1:42:47 "	17. 1885 "
50	Jahl	1:51:51 jun.	29. 1885 München
60	"	2:13:36 "	29. 1885 "
70	"	2:36:06 "	29. 1885 "
80	"	2:59:38 "	29. 1885 "
90	"	3:24:40 "	29. 1885 "
100	"	3:50:55 "	29. 1885 "

Korcsolya-pálya Hamburgban. A legközelebb Hamburgban tartandó nemzetközi korcsolya-pálya leírását adjuk, netaláni használat végett: az egész jégpálya egy háromszög alakú térség, melynek egész külső szélén van készítve a síkversenyzők tere, körülbelül 750 m., még pedig úgy, hogy a majdnem egyenoldalú háromszög sarkait elhagyva, igen szép egyenes pálya van a futók előtt; van ezen belül egy kisebb pálya 400 m. nagyságban az akadály versenyzők számára, az egyenes pálya egyik oldalán egy két méteres távolsági és a másik hosszabb oldalán egy ugyancsak két méteres távol és egy

75 cm. magas akadály; a háromszög közepén elkerített körben van a műkorcsolyázók helye.

Hanlan a világ ex bajnoka a párevezős csónakversenyben 1886. év végeig 150 versenyben vett részt s csak kétszer győzték le.

Axel Paulsen győzelme. Legközelebb közöltük, hogy Axel Paulsent, a világ korcsolya-bajnokát, Harald Hagen Norvegiában legyőzte; újabb értesítés szerint sikerült neki a hírnevén ejtett csorbát némileg helyre hozni; némileg mondjuk, mert csakis sokkal kisebb távolságra s nehéz küzdelmek után győzött. Az első mérkőzés, melyben Harald győzött volt, 25,000 m., míg most 5000 m. volt, az indítástól kezdve folyton egészen a célig a legerősebb küzdelem közt haladtak egymás mellett s végre is csak egy ötöd másodpercczel érkezett be előbb Paulsen, az idő 10 p. 55²/₃ mp. volt; a következő egy angol mértföldes versenyben ugyancsak erős küzdelem után tudott csak győzni Paulsen nem egész egy percczel; az idő 3 percz és 18²/₃ mp. volt; az eddigi rekordját, mely 3:26 volt, megjavította. Kisebb távolságra úgy látszik Paulsen jobb erő, de végleges ítéletet majd csak a Hamburgi versenyek után mondhatunk, hol valószínűleg nem csak ők ketten, de még az angol professzionista bajnok George Smart is meg fog jelenni.

A közelgő ünnepek alkalmából

ajánlják

LOBMAYER JÁNOS FERENCZ és társa

Budapest, IV., Károly-körút 18.

az országos kiállításon

kivétel nélkül kitüntetett boraikat,

továbbá:

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

Grácban

francia módon készült pezsgőiket

speziálítások 5-10	„Athleta“ „Bicycle“ „Turner“	} pezsgők	palaczkonként ft. 2.-
			„ „ „ 2.-
			„ „ „ 1.80

GREIL FERENCZ Innsbruckban,

FRANZ BAUER SÖHNE

daróczszövetgyár és udvari szállító cég raktára, szállít:

Uri daróczkalmét (Loden), nehezet és könnyűt, Vadászruhakalmét, Tourista-daróczot, Vizhatlan esőköpenyeket,	Erlinger-kalmét, Gyapju ágytakarót, tiszta gyapjuból, Női ruhakalmét,
---	--

és megrendelés szerint készít ruhakalméket.

Minták bérmentve és díjtalanul küldetnek; a szállítás pontosan történik utánvét mellett.

4-6

Czím: **FRANZ GREIL,**
Lodenfabriks-Niederlage. Innsbruck.

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

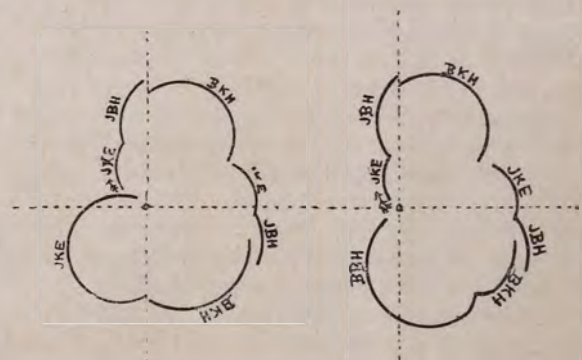
(Budapest, váci-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES“

testgyakorlati képes hetilapra.

Negyedévre 2 frt.

A „Herkules“ testgyakorlati közlöny az egyetlen magyar képes hetilap, mely a testgyakorlatok és testedző sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulattató cikkeket és képeket közöl a tornázás, atletikai csónakázás, úszás, velocipédezés, vívás, korcsolyázás, vitorlázás, kerékkorcsolyázás, ökölvívás, gyalogolás, birkózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sportversenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra,

kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sport-egyletek működéséről.

Negyvennyolcz egyletnek hivatalos közlönye.

A közoktatásügyi miniszter rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézetének.

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules“ 1884-iki egész évfolyama bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama	4 „

Tartalom: Dísztornázásaink. Porzolt Jenőtől. — A debreczeni torna-egylet 188⁶/₆ évi jelentése. Veres Bálintól. — Műgyakorlatok a velocipéden. V. I. tól. — A „Budapesti torna-club“ egy éve. (Vége.) — A vívásról. (Folytatás.) — Különfélek.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . . 4 frt.
Égész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petisorsért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTTK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmmentlen leveleket
nem fogadunk el.

az »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, az »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »BALATON-EGYLET«, a »BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, a »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, a »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, a »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, a »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, a »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, a »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »KALOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, a »KALOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, a »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, a »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, a »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, a »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, a »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, a »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, a »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, a »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, az »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, a »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, a »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, a »POZSONYI TORNA-EGYLET«, a »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, a »SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, a »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, a »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, a »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, a »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, a »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, a »SZÉRESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« s a TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

„A reménység másodnapján.“

1887 január 2-án.

Szomorú tudatra jöttem az újév első napjaiban! Eddigél reméltem, hogy sportunk az 1887-iki évben tovább fog fejlődni és még szebb gyümölcsöket érlelni, mint eddig, és és ime a „Herkules“ 1. száma arról győz meg, hogy még nincs és nem is volt sportéletünk! „A mit a mult évek teljesületlenül hagytak, a jövő évtől várjuk“ mondja P. J. barátom és néhány sorral lejjebb „inkább csak a reménység vigasztal eddigi fáradozásunkért“ . . . .

Ez furesa; én bátran azt merném állítani, hogy az összes osztrák tartományokban nincs annyi- és ennyi-féle egyesület, mint hazánkban, és mégis az osztrák egyesületek működése fényesebb, nagyobb szerű és messzebbható! Vajjon nem a versenyek helytelen rendezésében gyökeredik-e baj? Azt hiszem, hogy csakis itt keresendő az a csekély mérvű érdeklődés, melyet a nagy közönség nálunk tanusít. Nézzünk egy bécsi evező-versenyt: száz- ezrekre megy a nézők száma, kik ily módon nemcsak anyagilag, de főleg erkölcsileg támogatják és helyben hagyják e sportot. Nézzünk egy gráci velcipéd- versenyt: az egész környék, sőt mi több: az egész kis tartomány figyelme oda irányul e napon! És nálunk? Ha evezőversenyünkre (melyet egy egyesület rendez) 50 telivér sportsman eljő „közönségnek“ szabadjegygyel, azt halljuk mormogni: ejnye, beh sokan vannak! „Úszó- versenyeinkről nem is szólok, mert volt alkalmam tapasztalni, hogy a versenyzők és bírákon kívül csak 2 úr volt „közönség“. És hogy mily erkölcsi befolyást képes gyakorolni a versenyzőre a számos és lelkesült közönség,

arról örömmel volt alkalmam négy ízben meggyőződést szerezni; s hogy nem egy szépen tervezett verseny füstbe ment, mert nem volt egyetlen biztató hang sem, — — — arról is volt alkalmam háromszor személyesen meggyőződnöm.

Ki látott valaha vidéki sportversenyeket? A ki lelkesedést és annak befolyását a versenyzőkre akar látni, menjen vidéki versenyekre! Mily óriási végküzdelmeknek volt színhelye pl. Eger, Szabadka, Salgó-Tarján, B.-Gyarmath, Rimaszombat stb.! Honnét van az! Talán azt az ellenvetést akarja valaki felhozni, hogy nevezett helyeken még újak e versenyek és így még érdeklődik iránta mindenki? Hát Anglia félszázados sportja még mindig nem unalmas? A hol a közönség jól rendezett versenyeket láthat, nem fogja azokat megünni soha! De ha „regatta-versenyt“ rendezünk és a közönségnek két evezőst mutatunk, hol az egyik első, a másik természetesen második lesz, akkor persze világos, hogy az unalom lesz a nap uralkodója.

Egy fiatal fővárosi Club, mely a velcipéd sportot kultiválja, csöndben kezdett az 1886. évben működni és mire a saison végére értek, Felső-Magyarország egy része meg volt hódítva a sportnak. S ha még ez idén Kassa, Miskolcz, Nagy-Bánya, Selmezbánya, Győr és Sopront képes hozzá fűzni, úgy Magyarország északi részén be lesz fejezve működése. S mi ennek titka? Nincs titka, mert egészen természetes eszközökkel érhető el: némi érdeklődést kelteni a közönségnél (de nem szélhámossággal) és biztosítani a versenyek változatosságait nagyobb számú versenyzőkkel. Mily imponáló volt pl. Egerben a 100 méter gyors futás, melyre 21-en indultak

a némileg szűk pályán! És mily reklám volt a verseny-napok délelőttjén tartott ünnepélyes bevonulás! Semmi-féle újság nem képes erre!

Nem czélom fejtegetni azon módokat, melylyel a sportkedvet a fővárosban fejleszteni és a versenyeket biztosítani lehetne. „A reménység másodnapján“ tettel kell kiállnunk, mert különben oly rohamosan érünk ismét ez év végére is, mint az előbbieknél és ismét csak „új reménységek, új tervek és vágyak ébrednek mindenki-ben“. Folytassuk közös erővel azt a munkát, a mit a fiatal „Magyar Velociped Club“ mult évben megkezdett; hódítsuk meg hazánkat! Mert szép hazánk, ha miénk is, de sportunké még nem. De, hogy tervünk füsbe ne menjen, rögtön kell hozzá fogunk, hogy sokat végez-hessünk; mert „ki korán kel, aranyat lel“. Szakítsuk félbe téli (sport-) alvásunkat, hogy a kikelő tavaszi nap kész és rendezett terveinket megaranyozza! De eme hódítást egyesült erővel kell végeznünk, mert különben nem érünk czélt. Egyetemes terv szerint kell vidéki sportversenyeinket rendezni, különben megesik, mint eddigelé többször, hogy két, sőt három helyen lesznek egy napon versenyek. (Tehát hazánkban van sportélet legalább is annyi, mint másutt, csak hogy sokszorta rendetlenebb szervezéssel.) És erre nézve azt tartom felülmulhatatlanul szükségesnek, hogy az összes vidéki versenyek előre meg legyenek állapítva, határozott és változhatlan napokon és végleg megállapított programmal! Más szavakkal: teremtsünk központot a magyar sportnak! Állítsunk össze egy bizottságot, melynek feladata az legyen: nyilvántartani a vidéki versenyeket, vidékről érkező minden-mű versenykérdéseket elintézni és így összhangot létesíteni az ország minden részében létező sportegyletek között. Persze, már előre is hallom ama bizonyos „lehetetlen“ hangokat; semmi sem lehetetlen, csak a jó akarat és a tervszerűség ne hiányozzék!

Nem tudom, hogy a fővárosban lévő egyletek és clubok tagjainál létezik-e az a nézetkomolyság, mely a szép közös cél elérésének törekvésében elfelejtetné ama bizonyos kisebb-nagyobb súrlódásokat, melyek állandóan (és különben mindenütt) léteznek. De ha az illetők szét-tekintenek, azt láthatják, hogy csakis így érhető el a biztos siker. Mert ha pl. csak azt vesszük, hogy ha a budapesti velociped-versenyeket közvetlenül a bécsiek után tesszük, bizonyos, hogy néhány gráci, prágai, linzi stb. bicyelista is lejön: vagy ha pl. a szabadkai „internacionális“ úszó-versenyeket és a nagy balatoni versenyeket egymásután tesszük, szintúgy áll a dolog; vagy ha az egri versenyekre a salgó-tarjáni, rimaszombati, b.-gyarmati stb.-eket rendezzük, úgy e versenyzők átmehetnek egy helyről a másikra teljes trainingben! Mindezek előnyeit könnyű belátni.

Fájdalom, sok nagyon keesegtető reménnyel napvilágot látott terv ment már füstbe; s így én is csak annak élhetek, hogy az egészből nem lesz semmi! mindazonáltal távoli megfigyeléseim által arról győződtem

meg, hogy még léteznek oly harmonikus gondolkodású tagokkal bíró egyletek, melyek minden önzéstől menten szolgálnak egy közös nagy czélnak. Ilyennek vélem fölismerni a fiatal „Magyar Velociped Clubot“ Budapesten, mely mult évi működése folytán körülbelül 2000 frtot szentelt a közös hódítási czélnak olyképen, hogy a versenyek rendezése által azt az összeget juttatta az illető vidéki egyletek pénztáraiba. E kis egylet tehát nemesak tettelegesen támogatásra mutatkozott hajlandónak, hanem erélyesen működött tagjainál, hogy anyagi haszon is háramoljék a rendezendő egyletre. Ez biztat engem az összes vidéki egyletek figyelmét nevezett clubra felhívni s azt hiszem, nem fogok csalódni, ha kimondom, hogy eme csupán buzgó és sportkedvelő intelligens tagokból alkotott club minden vidéki egyletet támogatni fog versenyek rendezésében. Forduljanak tehát bárhonnét e club tagjaihoz, ők képviselni fogják a sportnak ama központját, melyből az ország minden részére jut. Eddigi önzetlen magaviseletük és páratlan működésük nyújt garanciát arra nézve, hogy a jövőben sem tagadják meg segélyüket senkitől.

Ismételve mondom, csak mint távoli vidéki figyelő bátorkodtam soraimat leírni; hogy a tervezett központi bizottság körülbelül bizonyosan nem fog létesülni, ez reményem a „remények napján“! De, ha a vidéki versenyek rendezésének ügyét a M. V. C. sem karolná fel, utoljára mártom be azt a tollamat, melylyel annyiszor igyekeztem a sportnak használni s azt írom naplómba: „Csak reméljük tovább a reménységek napján, de zsebre tett kezekkel“!

KUTATÓ. *)

Franklin a mozgásról.

A czím után ítélve, tisztelt olvasóim könnyen azt lihetnék, hogy valami fizikai tárgygyal akarom szórazkottatni. Pedig eszem ágában sincs; szigorúin ezen heti szaklap körében, a testgyakorlatok terén akarok ma-radni.

Azt mindenki tudja, hogy Franklin nagy hazafi és nagy polgár, az amerikai egyesült államoknak Washing-tonnal együtt felszabadítója és megalkotója, s ezenkívül mint a villámhárító feltalálója, nagy természetvizsgáló volt, úgy hogy soha senkiről nem irtak szebben, mint a hogy sírírata szól: Isten kezéből kiragadta a villámot, a zsarnokok kezéből a jogart! De azt talán nem tudja mindenki, hogy Franklin nagy író is volt és hogy néhány lapon a test mozgásával, mint az egészség főtényezőjével foglalkozott. Pedig úgy van. Apró művecskéi vannak, melyek mindössze csak kis kötetkét képeznek, de melyek mind tárgyuk különféleségénél, mind az elő-adás igénytelen egyszerűségénél fogva fölötte vonzó-k. Az ember érzi, hogy az egyszerű, szinte gyermeteg hang mögött roppant gondolkodó elme működik; elme, mely nem tud oly értelemben, hogy sok összeolvasott ismeret hord össze és rendszeres terjedelmességgel ad elő, hanem oly elme, mely mindent a mivel foglalkozik, áthat, mindennek lényegére talál és a gondolkodás megért

*) A sportélet mozgalmaitól visszahúzódtott jeles munkatársunkat olvasóink ez élnév alatt is sejtteni fogják. Szerk.

gyümölcseit, a sarkelveket, keresetlen csinnal, csevegő modorban terjeszti elő. Ez az életböles modora, mely tanít, anélkül hogy tanítani látszanék. A gyakorlati elme okoskodása az, mely a tudákosság sallangjait mellőzi, hogy annál közvetlenebb és kellemesebb táplálékot nyújtson a tudásnak.

Franklin iratai erkölcsi műveknek vannak nevezve, de nem kell hinnii, hogy azok az embernek a közönséges értelemben vett erkölcsiség szempontjából adnának lezékét. Társadalmi kérdéseket tárgyal, pl. ir egy Amerikában szervezni kívánt rendről, persze ellenző irányban, ir a háborúról, a párbajról. Vallásos kérdéseket fejteget; előadja a maga vallásos meggyőződését és parabolákat költ a vallási üldözés ellen, valamint a vallásfelekezetek különféleségéről a paradicsomban. Magas alkotmányi kérdésekről mond véleményt, pl. a monarchikus kormányformáról, a rabszolgaságról, az amerikai vad törzsek hitéről. Bajos meséket gondol ki, a napi kérdésekre és a saját életére vonatkozással. A népszorgalom érdekeit előmozdítandó, ir a munkás kötelességeiről, az adósságokról, a kereskedelem akadályairól. Egyénibb körbe lépve, véleményt mond a korai házasságok ellen, ir a kérszokról mint az emberi élet jelképeiről, ir az erkölcsi algebráról, a testvéri szeretetről, a jó cselekedetekről, az emberek megítéléséről, az élet rosz használatáról és a halál fölötti tanokról. Más iratokban eszméket ad a találmányokról, a tanulmányozás módjáról, a rovarok tanulmányozásáról, az érmek felírásáról. Cikkekem tulajdonképi tárgyát pedig két kis irata képezi: az egyik a test gyakorlásáról szól, a másik párbeszéd Franklin és a közszevény között. Mindezen iratok rövidiek, úgy hogy mondhatni, egyik rövidebb a másiknál. De mind könnyed beszélgető előadásban van tartva, sőt legtöbbje valamely benső emberéhez intézett levelet képez.

A két említett iratban Franklin a testi mozgás szükségességét tárgyalja és fölötte érdekes dolognak tartom elvi jelentőségű mondatai ösmertetését. Természetesen mellőzöm a szövegnek nem az elvek lényegéhez tartozó kitéréseit, megjegyzéseit és személyi vonatkozásait, amibár főleg ezekben áll az előadás bája, az irány közvetlensége.

Az egyik irat rövidke levél, melyet Franklin New-Jerseybe, rokonához, Franklin kormányzóhoz intéz. Rokona azt közölte vele, hogy betegeskedik és testi indiszpozíciója orvoslása végett eltökélte, hogy több mozgást fog tenni. Franklin helyesli rokona elhatározását. „Legnagyobb fontosságú read nézve, írja Franklin, hogy megelőzd a betegség előfeltételeit; az orvosságokkal való utólagos gyógyítás hatása bizonytalan. Gondolkodván a testgyakorlás különféle fajairól, úgy találok, hogy kedvező hatásukat nem az igényelt idő, sem a használt tér szerint kell megítélni, hanem a hőség foka szerint, melyet a testben előidéznek. Ez iránt a következő észleleteket tettem. Ha reggel, a mikor kocsiba szállok, fádom, egész estig kocsikázhatom, anélkül, hogy fölmelegedni birnék; ha a lábam fázik, a mikor lóra ülök, gyakran több óra hosszat lovagolhatok, a mig fölmelegedhetem: de alig teszek egy órányi gyalogutat, már érzem, hogy fölmelegedtem. A vérkeringés ekkor igen élénk. Röviden: azt tapasztaltam magamon, hogy egy mértföldnyi lovaglás többet használ, mint öt mértföldnyi kocsikázás, és egy mértföldnyi gyaloglás többet, mint öt mértföldnyi lovaglás. Hozzá teszem azt is, hogy egy mértföldnyi fél- és lejárs lépcsőkön többet használ, mint öt mértföldnyi járás sík földön. A két utóbbi testgyakorlatot (a gyaloglást és a lépcsőjárás) meglehet tenni a nélkül,

hogy a házból ki kellene menni; a lépcsőjárás különösen akkor ajánlatos, a mikor kevés szabad időnk van, mert kevés perc alatt igen nagy mozgást tehetni. Ezen gyakorlatok alatt, órát tartva kezemben, megfigyeltem érverésemet és úgy találtam, hogy érverésem perczenként hatvantól százig váltakozott és azt tétélezem föl, hogy a vér hősege az ütőer gyorsaságának arányában növekszik.

Látható, hogy Franklin észrevételei az egyéni tapasztalás eredménye és hogy a képzelhető legegyszerűbb testgyakorlatot képezik. (Vége köv.)

Vajda Péter a testgyakorlatokról.

A Somlyay József által jelesen szerkesztett Népevelők Lapjában Péterfy Sándor jeles philosophus költőknek Vajdának neveléstani nézeteiről szólva, közli a következőkben Vajdának sorait a testgyakorlatokról: „A test és a lélek oly szoros kapcsolatban állanak egymással, hogy együttvéve tesznek egy lényt; midőn tehát az ember neveléséről van szó, nem szabad egyik alkotó részünkről sem megfélekezni. Eddigi nevelésünk e tekintetben a lehető legghiányosabb volt. Minden arra látzik számítva benne, hogy a test fejletlenül maradjon, elhanyagoltassék, sőt gyöngévé, nyomorékká tétessék. Minden oktatás a zárt falak között történt s mellrontó sok ülésel és írással vala összekapcsolva. A szükséges és szükségtelen tanulmányoknak oly halmaza adaték elő, hogy ezeknek miatta elnyomorodott az ifjú, kinek senki sem tanácsolta, hogy menjen mozogni, játszani — sőt megbüntették, ha koresolyázott, fürdött stb. — Így váltunk elkényeztetett, erőtlen, türni nem tudó fajú! Oda lett férfias öntudatunk, mely urává tesz a természetnek és erőt ad, minden roszszal való küzdelmeink között. Elszaporodtak veszedelmeink. Életünk rövid és betegségekkel terhelt; minden czél, minden erőlködés megárt. E bajokon egy új nevelési rendszernek kell segíteni, mely figyelembe veszi a gymnasztikát. Ez által lehet az ifjúság testét kifejteni, hajlékonyvá, erőssé tenni, hogy ügyes legyen a védelemben, hogy megszerezhesse azt a kellemet és erőt, mely a társaságban való szegletességnek ellentéte és a csuszó-mászó gyávaságnak ellensége. A gymnasztika tervszerűleg kezelendő.

E végre árnyas, homokos kert lesz szükséges iskolánk mellett, hol a szárazon alkalmazható gyakorlatok üzhetők; de kell egy nagy gymnasztikai terem is, hol rosz időben és télen tornázhassanak az ifjak. E teremben tanulhatnak ifjaink táncolni és vívni is. A vívás nemcsak a lefolyt századokban volt szükséges ifjainkra nézve; elengedhetlen ügyesség ez korunkban is. A rab nemzet ifjúságának a vívást azért kell tanulnia, hogy szabadságát minél előbb visszazerezhesse, a szabad nemzetben pedig azért gondozandó ez az ügyesség, hogy drága kincsét megoltalmazhassa. A lovaglásban a vagyonosabb szülők gyermekei képeztessenek ki; de az úzást minden egyes növendéknek el kellene sajátítania.

Tornaszer az ajtóközben.

(Képpel.)

Sokan vannak, kik a torna-egyletekbe elfoglaltságuknál fogva nem mehetnek és így kényszerítve vannak otthon elvégezni erősítő gyakorlataikat.

Az ily szobában való tornáznál a legtöbb bajt a tornaszer megválasztása okozza, mert olyannak kell lenni e szernek, hogy lehető kis helyen elférjen, könnyen elővehető legyen és e mellett minél több gyakorlat végzését tegye lehetővé.

Mind e feladatoknak nagyban megfelel a képünkön látható tornaszer, mely az ajtóközbe úgy elhelyezhető, hogy ott mi változást sem kell tenni. A felső rúd két vége gumiburokkal van ellátva és így szorul az ajtófához. Az odaillesztés egy kis csavarnak forgatásával történik. A felső rúdra függeszthető a nyújtó és erre a gyűrűhinta, mint képünkön látható. E szereken minden gyakorlat végezhető, csak lendületben nem lehet rajtuk tornázni.

E szoba-tornaszer olcsósága és könnyen megszerzhetősége különösen ajánlják.

A vívásról.

(Irta: Legouvé Ernő.)

— Vége. —

Ezek rendszerint kedélyes, jó, derék emberek, testtől, lelkestől tanítványaik szolgálatára állanak, főképen azon tanítványaikéra, kik már ellenfelük megölése által dicsőséget szereztek nekik. A vívótanároknak — mellesleg legyen mondva, — nem valami nagy erényük az igazmondás, de csak akkor, midőn vívási bravourjaikról van szó. Különb en ez a gyengeség még a tanoncokban is meg van; sokszor könnyebb a lelküknek, ha egy-egy kapott vágást eltagadnak. Már szinte szavuk járása lett ez a kifejezés: „Nem éreztem!“ Igazán irigylésre méltó emberek! Bezzeg mi drámaírók nem követhetjük példájukat és épen ezért irigyeljük őket. Midőn egy-egy szindarabunk megbukik és a közönség fütyül: mi nem mondhatjuk „Nem hallottam!“ Na, de ilyen esetekben is a vívóterem mindig felüdít és a vívómesterek elbeszélései feledtetik „el nem tagadható“ kudarcunkat.

Még most is él emlékemben egy ilyen mulatságos elbeszélés. Első vívómesterem az öreg Dulaurier apó volt. Minden dicsőségét leánya képezte.

— Ah, uraim, — szokta mondogatni, — az én leányom remek teremtes! Olyan a termete, mintha formába öntötték volna!

Nos, ez a formába öntött lány egy divatkereskedésben volt alkalmazva és atyja nagyon nyugtalankodott erénye miatt. Igaz, hogy nem volt rá oka, de utóvégre mégis csak nyugtalankodott. Hogy eloszlassa aggodalmait és biztos meggyőződést szerezzen magának, egy este köpenybe burkolva lesbe állt azon utcasaroknál,

mely mellett leányának hazafelé menet el kellett haladnia.

— Képzeltetik, — beszélte nekünk, — hogy dobogott a szívem, a mint őt megláttam! Jobban beburkolóztam köpenyembe, hogy valamiképen fel ne ismerjen és hozzá menve egy néhány bohókás szót súgtam a fülébe... Oh szerencse! Leányom felém fordult és hatalmasan pofon vágott! Én gyorsan egy vívási mozdulatot tettem és így kiáltottam rá: „Most már látom, leányom, hogy becsületes vagy!“

A vívásnak még hasznossági becsé is van: megtanít az emberek helyes megismerésére. Karddal kezünkben vége minden tettetésnek. Alig öt percnyi támadás után lehámlik a tettetés minden máza és mint az arcfesték lefolyik az izzadsággal; az udvarias, keztyűs és mézes szavú ember helyett a valódi férfi áll előttünk, a maga óvatos vagy szeleburdi természetével, ingadozó vagy határozott jellemével, ravasz vagy egyenes lelkületével; az emberi lélekbe sohasem tekinthetünk be jobban, mint az arcot borító vasrostélyos álarczon át.

Sajátságos módon vált ez egy ízben hasznomra. A többek között egyszer egy ügynökkel vívtam, a ki rhum és champagnei elárúsításával foglalkozott. Vívás előtt nagyon ajánlgatta szállítmányait és én meg is ígértem neki, hogy teszek nála megrendeléseket. Vívás után így szóltam a háziúrhoz:

— Ettől az embertől nem veszek champagneit!

— Miért nem?

— Bora is hamisított lehet... minden vágást eltagad!

Nézetem alkalmazása sok tekintetben lehet előnyös. Ha férjhez adó leányuk van önöknek, és egy ifjú megkéri kezét, ne vesztteggessék idejüket a gyakran hamis és csakis téves útra vezető információk beszerzésével, hanem egyszerűen szóljanak így az ifjúhoz:

— Jöjjön és mérje velem össze kardját!

Őt perc mulva jobban küismerik jellemét, mint másfél havi folytonos puhatolódzással.

Végre, azért is szeretem a vívást, mert bizonyos nyers tehetséget, arra valóságot feltételez; szükséges hozzá a tanulás, a gyakorlat, de mindez magában véve nem elegendő: hivatásra van szükségünk, hogy jó vívók legyünk; épen úgy születünk jó vívónak, mint művészek. És minő élvezetet nyújt, ha a kezdet formai nehézségein túl vagyunk! Alig van külső életünknek olyan fénye, melyben teljesebben éreznők az élet-erő pezsgését magunkban, mint a vívás alkalmával.

Nézünk csak meg egy vívót vívás közben! Minden tagja, minden izma ki van fejlődve, mindegyik saját állást foglal el és más-más munkát végez. Míg a kéz gyorsan és könnyedén repdes és mindinkább előbbrehatol: a test hátra húzódik és a lábak, biztos állást foglalva el, minden perczen várják a működő kéz jeladását, hogy előre törjenek-e vagy hátra vonuljanak. Mint a hű katonák, minden tag a parancsnok szavát lesi ilyenkor, a ki így szól; „Előre!“... „Most visszafelé!“ Ez a parancsnok: a fej. Minden lelkesedés és számítás az ő műve; mintha csak valódi csatatéren volna, egy tekintetre észreveszi az ellenség hibás mozdulatát, tört vet neki és kényszeríti, hogy abba belemenjen; visszavonulást színel, hogy újabb rohamra bátorítsa és azután rettenetes erővel ront rá, és sok mindenféle cselfogás után valósítja kiesiben mindazon ügyes hadmozdulatokat és hadászati számításokat, melyeket a nagy hadvezéreknek annyira megbámulunk.

De vegyük tekintetbe, hogy ez a bonyodalmas művészet, mely az egész testet igénybe veszi és mozgásba

hozza, voltaképen a mutató és hüvelyk ujj hegyében összpontosul. Minden e két ujjtól függ, miután ama finom és kormányzó tehetség, mely a vívót mesterré teszi: a tapintás érzéke, bennök van meg. Bámulatot költ ama finom érzékenység, mindent egyszerre megérező erő, mely e két ujj között előmlik. A közöttük levő vas hatása alatt remegnek és idegesen rángatódznak, mintha csak valamely villanyfolyam közölné velük a gyors mozdulatokat. A látó tehetségre sincs szükségük, hogy az ellenfél kardjának mozdulatai figyelemmel kísérjék: a jó vívó a tapintás által is megérezzi azokat. És ha még hozzáveszszük a magnetikus érintés gyönyörét, az erekben pezsgő vér forró lüktetését, a hevesen dobogó szívet, a szédülő főt, a reszkető ütereket, a hullámzó mellett a kitáguló porusokat! ha arra a boldog érzésre gondolunk, melyet saját erőnk tudata és érzete költ fel bennünk; ha a változatoságban annyira gazdag, testedző és lélekenmesítő küzdelemre gondolunk, melyet nemcsak naponként, hanem minden szerepen, minden új összemérkezésnél újra kezdhünk: megértjük, hogy a vívás művészetének gyakorlása valóságos mámor, mely időnk jól felhasználásával nemcsak a rosztól men, meg, de frissebbé, üdültebbé és egészségesebbé is tesz.

FELEKI JÓZSEF.

A „Szabadkai Torna-Egylet“ közgyűlése.

1886 decz. 28-án tartotta meg évi rendes közgyűlését. Az elnöki jelentésből sajnosan veszszük tudomásul, hogy a pártoló és rendes tagok hátraléka kitesz a „Sz. T.-E.“ alakításától kezdve egész 1885 december 31-ig 4789 frtot, az alapító tagok kamathátraléka pedig 172 frt 40 kr., vagyis az összes hátralék 4961 frt 40 kr. Ezen összeg az egyleti ügyész által behajtatni rendeltetett.

Ilyen pénzügyi viszonyok mellett nem csodálhatjuk, hogy az egylet életelemét képező versenyügyek teljes erővel fel nem karoltathattak. Mindamellett örömmel regisztrálhatjuk azt, hogy a „Sz. T.-E.“ által Palicson megtartott harmadik országos atletikai és torna-versenyek alkalmával, a hol Ventzel Lajos a versenybizottság ítélete alapján a „Bajnok“ ezímet kiküzdötte, mind a viadori ugró-versenyeknél, melyeknél Nagybudafai Vermes Nándor viador lett, mind az úszó-versenyeknél, melyeknél Rohonczy Aladár a nemzetközi gyorsúszásban első és Schwanda Gusztáv a bajnoki távúszásban bajnokjelöltté lett, a sok szép reményekre jogosító ifjú erőnek közreműködésével a legszebb eredményeket mutatták fel. Az egyesület 6 tiszteletbeli, 52 alapító, 45 pártoló és 108 rendes taggal bír.

Az egylet hivatalos lapjává újlag a „Herkules“, a Porzsolt testvérek által kiadott testgyakorlati, közlöny, választatott.

A jövő évi versenyek Palicson 1887 aug. 15-én lesznek megtartva, mely alkalommal a bajnoki távúszás, cselverseny (futás 15 klm. távolságra) és bajnoki 1 angol mf. síkverseny mellett a „pentathlon“ is lesz mutatva. Az igazgatóság következőleg alakult meg: alnök Vermes Lajos, titkár Hubay Árpád, pénztárnok Dubits A. Jenő, ellenőr Stabiszefszky Leo, művezető

Matkovich Miklós, szertárnok Sztojkovits Emil, orvos dr. Kertész Sándor, ügyész dr. Mukits Károly, mérnök dr. Mácskovits Titus, jegyző Biró Károly. Választmányi tagok: Fratricsevits Péter, Ventzel Lajos, Szemző István, Milassin Andor, Pinkovits József, Antunovits Dezső, Jankovits Kázmér, dr. Antunovits József, Vojnits Imre, Farkas József, Vermes Nándor, Vermes Béla, Regényi Lajos, Gábry László, Skossa Zoltán, Farkas Zsigmond. Póttagok: Sárii Szabó László, Weber Frigyes, Gyelnás Gerő, Kirner Dezső, Paul György, Lázár János, Hubay Dezső.

VERMES LAJOS,
a „Sz. T.-E.“ alelnöke.

Torna óra-rend.

(Tornakártyák.)

A zárjelek közé tett számok azon oldalt jelölik meg, a melyen a Porzsolt Lajos „Tornázás kézikönyvében“ az illető gyakorlat bővebb leírása megtalálható.

33. tornaóra.

6—10 évesek: Díszturnára is alkalmas szabadgyakorlatok: tornatér közepén két arcsorból 8-as besosztás után jobbra átfordulnak, kanyarodnak és mennek vissza a növendékek a háttér hosszoldalának közepéig, onnét derékszögben befelé kanyarodnak és a tér közepén feljönnek az előtérbe a nézőközönséggel szembe; ott szétválnak a két sor, egyik jobbra, másik balra vonul és nagy körrel kezdve csiga vonalban járnak, a harmadik kör végeztével itt úgy mint amott a vezetők visszakanyarodnak és az imént tett úton vissza kibontakoztatják sorjaikat, újból találkozáva a két vezető, egymás mellett járnak a háttér közepéig, ott ismét ellenkező irányba szét mennek jobbra és balra hosszában, a térség szélességi oldalán felkanyarodnak előre, mely után vezéreltetik: „a tér közepe felé nyolczas (. . . .) sorokba fejlődj és kézfogással egész távolra nyitódj! két lépés sorköze zárkozz!“ Ekkor a térség jobb oldalán balra, amott meg jobbra fejlődnek mindkét sorbeliek, úgy hogy közepén kis elválasztó térség maradván, a két csapatot sorai egymásra igazodnak. (75—83.) Páros karlendítés előre fel és le alatt hátra, első oszlop karemelés fel, második oszlop karokat hátra feszítsd, „rajta“ szóra kezdeni, 1-ső le, 2-ik fel (1. ábra két alakja szerint). Páros karlendítés oldalt

1. ábra.

vállmagasságig, onnan fejfölé, ismét le vállakig, és le (93.), 1. oszlop fejfölé nyujts és abból kezdeni, míg a 2. oszlop alulról. (2. ábra.) Kezeket esipőre. Kis térdhajlítás és törzshajlítás előre, váltakozva 4 ütemben, 1. oszlop a térdhajlítással, 2. a törzshajlítással kezd. Mindkét oszlopban kis sorok 1 és 2-vel jelöltnak előlről hátra felé arcvonalban: kezeket lökéshez mellre, minden 2-ös számú sor egy lépést hátra lép: rohamlépés egyoldalú karlökéssel (99.), 1. sor balra, 2. sor jobbra. Mindannyian terpeszkedő állásba jobb lábbal jobbra lépj, kezeket esipőre: oldalt törzshajlítás és törzsfordítás váltakozva (3. és 4. ábra), 1-es sorok a balra hajlítással, 2-es sorok a

2. ábra.

jobbra fordítással kezdeni (97.), ellenkező oldalra ugyanazt, aztán a másik mozgást, tehát 8 ütemben. Gyakorlóttabb fiúknál ugyanezen gyakorlatot összeköthetjük karlökésekkel oldalt le és föl, aztán arczirányba. 2-ös sorok egy lépés előre lépj, jobbra zárkozni indulj, mindket oszlopban jobbra át, 8-as soronként egymás után csatlakozva egy-egy sorba alakulni, szaladás indulj, a két oszlop illetve sorvezető útban találkoznak, egymás mellé csatlakoznak és a háttérben „visszakoznak“.

3. és 4. ábra.

Korlát on (nem dísz-tornára): mindkét karfa hosszában kívül annyian, mennyien elférnek, egy kar távollal rézsút szembe állva, iskolatornázás módjára páros térden a tulsó karfán kezek az innső karfán fekvéssel függésben kar és lábgyakorlatok (191.). Oldal helyzettel támaszkodások (193.). Gyűrűs hintán függéssel állásokban karhajlítás és nyújtás; felső testtel dőlni előre, hátra, oldalt egymásután visszahuzódásokkal; helyben állva függni és a felső testtel körben lendülni; a gyűrűk fejmagasságig igazítva maradnak és úgy függni guggolással, lépkedni előre és hátra; hátra lépkedni, felugrani hajlított karú függésbe pillanatra, középen leugrás (188.).

10—18 évesek. Botokkal összgyakorlatok dísz-tornára is alkalmas móddal: két arczsorban 4 lépés sor-közzel állnak térközépen hosszában, kettős beosztás külön itt és ott, bot kezdetben sulyban tartatik: „vállhoz“, „lábhoz“, „vállhoz“ (19. tornaóra szerint); rendekbe jobbra át, egy sorba balra arcz; rendekbe balra át, egy sorba szakadozba, jobbra arcz (77.); vagy katonai pontossággal szakaszba, abból kettős rendekbe és ismét szakaszba (30. tornaóra, honv. szab. 69. old.). Most a mint alkalmasabb, vagy 8-as sorok alakíttatnak a két szakasz kettős rendeinek össze igazodásával, vagy 4-es sorok a szakaszok rendeiből, oldalsorba vezérlés után oldalt nyitódás két lépés távolra, arczsorba fordulás után balra oldalt szintén, (68., 69., 81.) vagy elébb katonai móddal (honv. szab. 76., 77.) Megjelölés: 1., 2., 3., 4. sor, az esetleg következő hátsó sorok ugyancsak 1, 2, 3, 4 számmal jelöltetnek. Bot vállhoz. Első gyakorlat: jobb lábbal hátra rohamlépés, testtel hátra húzódni, egyidőben a bot felső végét földre ejteni előre le körzéssel, arcz és kissé a bal váll előre 1; felső testtel előre dőlni, gyorsan térdhajlításcsere, botot jobb kéz előre felemeli, bal kéz is megragadja és előre szegezve tartatik mint a katonafegyver (honv. szab. 51. old.) 2; jobb lábbal visszalépni szögállásba, testtel felegyenesedni, jobb kar lenyújtva, bal kéz a jobb váll elé emelve vállhoz tartatik a bot 3; bal kéz a bal czombhoz visszatér 4. Ezen 4 ütemű mozgásoknak azonban különböző részeit végezzék a 4 sorok egyidőben: akár a beleindításkor egymásután kezdetni a sorokkal az első mozgáson, akár pedig előbb felvétetni külön a 2., 3. és 4. sorral a 2., 3. és 4. ütemű helyzetet és akkor kezdetni illetőleg folytatni az irt sorrendben; az előbb irt móddal könnyebb de talán nem oly szép a kezdés (26. tornaóra szerint). Második gyakorlat: botot sulyba, előre emelni vállmagasságig, karforgatás — — e közben vezérlés: 1. sor jobbra, 2. sor balra át, 4. sor fejfölé vezetni a jobb kart ott forgatás, mind fejfölé, 1. és 2. sor előre arcz, forgatás elég, sulyba; bal kézbe át, bal kar lendítés előre vállmagasságig, onnét fejfölé, ismét előre és le, sorok különböző

mozgással, mint fent. Harmadik gyakorlat: kiinduló helyzet: terpeszkedő állásba jobbra lépni és karokat — a botot fogva — fejfölé emelni, lépj. Most jobb kart vállmagasságig oldalt nyújtani, bal kéz ajk elé, bot vízszintesen, egyidőben jobb térd hajlítás 1; törzshajlítás előre, páros kar lenyújtás és lábak nyújtása 2; felegyenesedni, bal kart balra vállakig emelni, jobb kéz ajk elé, bot vízszintesen, bal térdhajlítás 3; karok fejfölé, bal láb is nyújtatik 4; sorok különböző kezdéssel. Negyedik gyakorlat: bot mellő mély tartásban mindkét kézben: mélyen leguggolás bot emeléssel előre 1; lábak nyújtásával egyidőben törzshajlítás előre és a karok lenyújtatnak 2; törzsnújtás és kezeket a bottal a mell elé hozni karhajlításal 3; karokat lenyújtani 4; sorok különböző kezdéssel mint az 1-sőnél iratott. Korlát on, mindegyik korlátnál egyszerre kettő, a végeknél arczzal befelé haránt állásból feszített karokkal támaszkodásba ugrás, kis lendület, hátra leugrás; ugyanaz de lendülés közben lábak hosszában szétterpesztve tartassanak; lendület homorított merev tartással; minden hátralendüléskor lábterpesztés és zárás; ugyanaz elől; minden hátra és előre lendüléskor páros lábhajlítás és nyújtás — rugás előre és hátra — előtornászok tartják a kézcuklóját a lendülőnek; felkar függésben hajlított zárt lábakkal lendülés után előre felvetni a lábakat a jobb korlátfára térdcsuklóba és vissza; ugyanaz balra, abból feltolódni ülésbe, elébb a testtörzsszel fekvésbe, aztán a karokkal. Gyűrűs hinta fejfölött egy arasztnyi magasságra igazítva: hintázni nyújtott karral (17. tornaóra); hintázni, előre lendülés végén jobb kéz átkap a bal kéz mellé, a hátra lendüléskor ismét elfogni a jobb karikát; az előre hintázáskor bal kézzel gyorsan a jobb kéz csuklójára fogni, a hátra hintázáskor elfogni ismét a bal karikát; hintázás nélkül helyben felvetni jobb lábat térdcsuklóban a jobb kéz csuklójára, most felhuzódni a karokkal és elereszteni pillanatra jobb kézzel a karikát, de azonnal vissza is fogni rá, mielőtt a lábak a földet érintenék leestőkben; ugyanaz bal kézzel.

34. tornaóra.

Legyen itt feljegyezve az, miszerint nagyon is helyén van feláldozni a teli hónapokban egy-egy tornaórát a szabadban tömegben alkalmazott mulattató mozgások rendszeres eszközléseért. Sőt igenis kívánatos, hogy a tornatanító jutalmazza növendégeit ily mulatságok rendezésével. Mondassék meg a fiúknak napokkal előbb már, hogy alkalmas időben ekkor meg ekkor a tornaóra helyett kimegyünk a nyári tornatérre rendszeresen csúszkálni az előre mesterségesen készített jégpályára, vagy hógörgetegeket hajtunk, hótemplomot építünk, hóalakokat formálunk, hólabdákkal „táborosat“ játszunk, vagy szánkázunk apró szánkóitokon. Egy igtanítói felügyelettel és résztvevő buzdítással lelkesen mozgással eltöltött rövidke egy óra is százszor többet ér a növendékek edzésére, egészségére, mint bárminő szakzerűen rendezett szobai mozgások.

Különfélek.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 firt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet.) intézendő.

Az első velocipédkirándulás 1887-ben. Úgy mint a múlt évben, az idén is a Magyar Velocipéd Club rendezte az első kirándulást. F. hó 15-én délután Kaszás István vezetése alatt Szabó Sándor és Zörcz Román két-kerekű velocipédeken indultak Újpesten át Rákospalotára és ugyanugy jöttek vissza. Ismét bebizonyította célszerűségét a velocipéd téli használatban is, mert sikamlós utakon is teljes biztonsággal lehet rajta járni s igen téves feltevés, hogy a gép fagyott helyen, hóban vagy jégen csúsznék. A gummitalp (ruggyanta) inkább oda tapad a fagyhoz s ezáltal nagy biztonságot nyújt a velocipédezőnek. Nyáron alig lehet Rákospalotára velocipédezni a nagy homok miatt, de most a fagyott havon pompásan lehet hajtani. Jégen is szép gyorsasággal lehet haladni, csak a fordulókat és íveket függélyesen kell megtenni és nem dülve. Különben Angliában télen hóval fedett országutakon rendeznek bajnoksági versenyeket.

MATCHLESS.

A korcsolyázás emelése érdekében nem tartjuk feleslegesnek több oldalról történt felhívás folytán a Budapesti korcsolyázó egyesület figyelmét egy dologra felhívni; ugyanis nálunk a műkorcsolyázás még nagyon előre haladva nincs, de már mégis vannak néhányan, kik azt rendszeresen űzik, azaz korcsolyáznak, ha erre alkalmas terük volna, hol a vadul, nagy rohammal száguldóktól menten gyakorolhatnák magukat; eddig a pálya közepét igyekeztek elfoglalni, de ezen elfoglalás respektálásra nem talál; nem ártana, — általános biztonsági szempontból sem, — ha ezen okkupációt a nagyérdemű igazgatóság szankcionálná egy gyenge kis korláttal, ezáltal csak sok eséstől, talán nagyobb szerencsétlenségtől óvna a közönséget, de másrészt a korcsolyázás, különösen a figurális korcsolyázás emelésére tennék egy nagy lépést előre, elfogadható volna a terv azért is, hogy a felette nagy számban megjelenő közönségnek nyújtanánk nagy élvezetet, ha előttük láthatnák a jobb korcsolyázókat; a divatos tourok azért legkevésbé sem szenvednének hátrányt; avagy lehetne talán egyik sarkát elkerítettetni erre a célra. a tanulni akaró korcsolyázó szívesen felkeresné azt a helyet is; ily elkerített helyek vannak a külföldi jégpályákon több helyen.

Korcsolyázás a városligeti egyleti jégen. Valahára a pestiek is hozzá tudtak jutni a budaiaktól oly nagyon irigyelt jéghez, jan. 16-án nyílt meg csendben minden előleges tudósítás nélkül az egyleti jégpálya; hogy mennyire kedvenc szórakozása a pesti társaságnak a korcsolyázás, mutatta mindjárt az első nap is; a közép-szerű jóságú jég tükrét ellepte a közönség, bár sokan kételkedve a megnyitáson, korcsolya nélkül jöttek ki, s csak a meleg szobák ablakain át élvezték a mulatságot; volt kedv és öröm, de volt sok sikoly és ijedelem is, azok kik ez idén először voltak jégen, bizony gyakran kénytelenek voltak megismerkedni a jég keménységével, közvetlen érintkezés által is, folyton hallottunk panaszkodásokat: „rosz a jég“, „rosz a korcsolya“, „roszul van korcsolyám felcsatolva“ s több ilyenféle panaszt és mentesítést, ha valami nem sikerült; csak türelem, jó lesz ez mind pár napi gyakorlat után s hiszszük, jó lesz a jég is

az egész ideyben, ha az érdemes igazgatóság nem fog sajnálni kis munkát és pénzt a pálya rendben tartására. A díszes közönségből sikerült feljegyezhetnünk a következőket: herczeg Odescalchi Gézáné, Edelsheim-Gyulay báróné, Zichy komtessek, Gorove Mariska, László Gabriella, Noszlopy Elvira, Veigerth Anna, Paulovits Mariska, Vághy Gizella, Thalmayer Mariska, Horváth Gizella, Tolnay kisasszony, Szabó Anna, Pétery kisasszony, Fodor nővérek, Kürthy Oszkárné, Kürthy Clariss, Steinbach Emma, Brüllné, Schlesingerné, Dick Juliska, Müller nővérek, Ipszmüller Gizella, Dedinszky Kálmánné, Vattay Dezsőné, Örley Lajosné, Örley Margit, Zsigmondyné, Gruber Emma, Nikolits Sándorné, Nikolics Maricza. Andrassy-Szászy Sarolta, Grimm Gáborné, Vadnay Margit, Bálint Margit stb.

Frey Lipót a bécsi korcsolyázó ex-bajnok 1882-ből, híres skuller és velocipédező a professionista korcsolyázók közé lépett, s pénzért fog fellépni miut halljuk Münchenben, Linzben, Brüsszelben, Prágában, Berlinben. A kik látták Freyt Bécsben, egészen el vannak ragadtatva műkorcsolyázásától, hiszszük, hogy Pesten is lesz alkalmunk öt láthatni, ha még kellő időben, mielőtt egész téle el nem szerződik, érintkezésbe teszik magukat vele a pesti urak.

A pécsi athleta-clubról írják lapunknak, hogy mult hétfőn kezdték meg a gyakorlatokat a tornacsarnokban és azokat nagy szorgalommal folytatják. Gyakorlatok idejéül naponként — ünnep- és vasárnapok kivételével — 2 óra, d. u. 6—8-ig állapították meg. A gyakorlatok meglehetősen látogatottak, 20—30 közt ingadozik az azokban résztvevő tagok száma, a mi kezdetnek igen szép. A testedés minden neme és a vívás felváltva gyakoroltatik Hemmerich Károly tornatanár fíradhatatlan vezetése alatt és ha meggondoljuk, hogy mindezen havonként csak 1 frtba kerül, úgy az új egyesület igen olesónak mondhatjuk. A tagok száma eddig már elérte a 90-et és bizonyára már legközelebb eléri a 100-at is. A város felnőtt fiatalsága mulasztást követ el, ha be nem iratkozik és részt nem vesz e club gyakorlatain, melynek úgy a társadalmi mint a közegészségi téren oly szép hivatása van és a mely hivatásának bizonyára emberül meg is fog felelni.

A bécsi korcsolyázó-egyesület ez évi versenyét f. hó 23-án d. u. $\frac{1}{3}$ órakor tartja meg a következő programmal:

1. **Megnyitó-verseny.** Tiszteletdíj az első és másodiknak; távolság 800 m., nyitva a bécsi korcsolya-egyesület tagjai számára. Tét 2 frt.

2. **Juniorok-versenye.** Tiszteletdíj az első és másodiknak, táv 800 m., nyitva amatőröknek. Tét 2 forint.

3. **Síkverseny** a bajnoki címért. Tiszteletdíj az első és másodiknak, táv 1600 m., nyitva amatőröknek. Tét 10 frt.

4. **Verseny hátrafelé.** Tiszteletdíj az első és másodiknak, táv 800 m., nyitva amatőrök számára. Tét 2 forint.

5. **Nagy akadály-verseny.** Tiszteletdíj az első és másodiknak, táv 800 m., 8 akadálylyal, — 60 cm. magas és 2 m. széles — nyitva amatőröknek. Tét 2 forint.

6. **Magas ugrás.** Tiszteletdíj az első és másodiknak. Tét 2 frt. Szilárd akadálylyal, 75 cm. kezdő magasság, tetszésszerű emelkedéssel, a legnagyobb ugrás nyer: minden magasságra egy ugrás, másodszori leverése az akadálylyal kizár a versenyből.

7. Távolugrás. Tiszteletdíj az első és másodiknak, nyitva amatőröknek. Tét 2 frt. Szilárd akadály 3 m. kezdő távolsággal, a legnagyobb ugrás győz.

A műkorcsolya-verseny ugyancsak enap tartatik meg a délelőtti órákban, nyitva a bécsi egyesület amatőr tagjainak; ezen verseny kétfelé van osztva, az egyik az iskola-gyakorlat, a másik az öt perczig tartható speciális gyakorlatok; az iskola gyakorlatot át kell csinálni, ívezés jobb és ballal, előre, hátra, kifelé és befelé; hármassal jobb és bal lábbal, s aztán folytatólag dupla hármassal; hurkok, nyolczasok; hármassal, kígyóvonal és hurkok; összesen körülbelül 40—50 figurát kell megcsinálni, a versenyzők 5 legjobbika fog a szabadban választható gyakorlatok versenyére bocsáttatni. Díjak egy arany és 2 ezüst-érem.

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

(Budapest, váci-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES“

testgyakorlati képes hetilapra.

Negyedévre 2 frt.

A „Herkules“ testgyakorlati közlöny az egyetlen magyar képes hetilap, mely a testgyakorlatok és testedző sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulattató cikkeket és képeket közöl a tornázás, atletikai csónakázás, úszás, velocipédezés, vívás, korcsolyázás, vitorlázás, kerékkorcsolyázás, ökölvívás, gyaloglás, birkózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sport-

A közelgő ünnepek alkalmából
ajánlják

LOBMAYER JÁNOS FERENCZ és társa

Budapest, IV., Károly-körút 18.

az országos kiállításon

kivétel nélkül kitüntetett boraikat,

továbbá:

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

Gráciban

francia módon készült pezsgőiket

speciálítások	} „Athleta“ } „Bicycle“ } „Turner“	} pezsgők	palaczkonként ft. 2.—
			„ „ „ 2.—
			„ „ „ 1.80

6—10

versenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra, kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sport-egyletek működéséről.

Negyvennyolcz egyesületnek hivatalos közlönye.

A közoktatásügyi miniszter rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézetének.

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules“ 1884-iki egész évfolyama	bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki „ „	„	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama	„	4 „

Tartalom: „A reménység másodnapján“. Kutatótól. — Franklin a mozgásról. — Vajda Péter a testgyakorlatokról. — Tornaszer az ajtóközben. — A vívásról. Feleki Józseftől. — A „Szabadkai Torna-Egyesület“ közgyűlése. Vermes Lajostól. — Torna óra-rend. — Különfélék.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . . 4 frt.
Égész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petisórt 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ   PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: **AIGNER LAJOS.****Szerkesztőség:**

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmendetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNAK-EGYLET, AZ »ÁRADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEEGZSÁZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, A »FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MÁROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MÁROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ÉNYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI ÉVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNAK-EGYLET«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJANI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELNECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEDEDI CSÓNAKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEDEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEDEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S A TEMESTVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézteinek.

Modern úr.

Azt kellene címül írni, hogy „modern férfiak“, a mint „modern nőket“ irt Albert Károly a másik nemről; csakhogy most már férfiúnak lenni nem — chic; következésképp nem modern. Ne beszéljünk hát férfiakról, ama dönthetetlen kőfalról, mely Spártát védelmezte, hanem urakról, kik nem várják be az ellenséget, hanem önmagukat és egymást lövik föbe. Tehát két úr van, kik testvérek! egyiknek Párbajozó a keresztnéve, másikat, engedje meg a nyelvészet, csak most ez egyszer nevezzem „önnönbajozónak“, aztán maradhat tölem hapax legomenon. Az elsőről nem szólok. Róbert Károly régi jó királyunk eltiltotta a többi istenitéletet; ezt meghagyta, mert nem látta be, hogy Istentől van. A másik úr az előbbinek öcseseura, nem alábbvaló bátyjánál. Sőt mint később szülött, felvilágosodottabb kornak magzatja, túltesz azon, valódi modern, halad a korrallal. Miképen a Jupiter fejéből kipattant Minerva mindjárt hadisten, azonképen ez, ha a „Fraj“ által begöngyölgetett pólyából kibontakozik, mindjárt úr, önérzetes gentleman; kész tudás, még a politikáról is tudna beszélni, az etiquette szabályait meg alaposan érti, tud francziául, németül, angolul, czitál a regényhősök közül, ismeri az operetteket s színházból néha boszankodva távozik komoly műbirálatával, hogy X. Y. színész ügyetlenül játszott — így szokta ezt mondani: mamája vagy valaki más, túltesz a philosophusokon, ismeri az élet czélját, kényelem, élvezet, — gyönyörre kéjt szórakozva kerget stb., 17 éves korában czilindert tesz hasonlatost önmagához, mely egy nagy ürességet zár magába; üres a fő, de helyette teli van a szív,

barátság, szerelem, kalandok új meg új alakjával, mégis mindig csak a régivel; maga a változatosság is gyönyör, öldösik egymást az emlékek, hogy újnak adjanak helyet s gyönyörtől duzzad a kebel, — de mint a négy szegleten meggyújtott ház, hamar összedől, — mert e csatangoló lakosok, mint megannyi gyújtogató, vagy rabló, kieszik az életnedvet s mikor egy igazi lakosnak jönne kell, jön és pusztá házra lel. A modern úr végzett, mielőtt kezdett volna.

A civilizáció áldásos eszméi foglalják el az embert. Tudomány, művészet és a többi szellemi munka finomítja, de egyúttal vékonyítja azaz gyengíti az ideget s utána gyengül az izom . . . evvel szemben minden testi munka durvítja, de erősíti az izmokat s utána erősül az idegzet. Ily physiologikus és psychologikus kapcsolatban van e kettő. Az elfinomult idegzetűnek sajátos világa van; nem úgy ízlel mint más, nem az a ruházata, nem az az étele, itala, nem az a poézise s végül nem bírja el az életet. Ezért hullanak sokan ifjanta a sörgödörbe.

Ez megdöbbenő, de nem kétségbeejtő. Egy láthatatlan szellem, az élet igénylése, Schopenhauer „vak akarata“ örködik. Csak egyesek akarnak meghalni, az egész élni akar. A pusztulni indulással csaknem egyszerre keletkezik az óvószert, melynek okát, czélját, mi egyedek nem látjuk, nem is akarjuk, mert meg akarunk halni, de látja a „vak akarat“, a faj élni kívánása, mely az egyedekkel tartja fen magát. Ezért ad orvosságot, mert van orvossága ama betegülő idegnek. Az izom ereje tartja fen. Az idegeket a szellemi munka műveli — anyagi apadásal egybekötött finomságban, mely apadást egyensúlyoz,

sőt ellenkezőre növel az izom ereje, mit a testi munka művel — durvasággal egybekötött erőre nézve. Az ideg finomsága s az izom ereje egymásra hatnak s ezt híják „ép testben ép lélek”-nek.

Hogy életben maradjunk, testi munkát kell végeznünk. A faluk embere tengerit kapál, nem is vásott el idegzete.

Természetes dolog, hogy a — modern úr, hogy izomzatát s így idegzetét erősítse, nem mehet el tengerit kapálni. De vannak kisebb testi munkák s ily finomabb munkákat végeznek is az emberek: sétálnak az udvaron, a kertben, az utcán és a sétatéren. Csakhogy ez nem elég. Ezért sokan nagyobb sétára vállalkoznak, ki a városból, hatodik, tizedik, huszadik mértföldig, s néha futásra változtatják a sétát s hogy a verejték annál inkább hulljon, fáradtan birkoznak, s birkozva küzdenek stb.; ez a története, ez a fejlődése a különböző atletikai cluboknak; ez a faj orvossága, melyet nyújt a „vak akarat” csupán azért, hogy az idegek ne gyengüljenek el, s ha elgyengültek, erősödjének meg, vagyis, hogy ne szálljanak olyan sokan ifjanta a sirgödörbe, a föld alá, hanem a föld felett minél tovább értékesítsék ép testökben az ép lelket, mert ez a faj még nem akar meghalni.

BORONKAY GYÖRGY.

Franklin a mozgásról.

(Vége.)

A második irat szelleműs párbeszéd Franklin és a köszvény közt. A köszvény Franklint éjfél tájban gyötri és ez alkalommal köztük furcsa, de tanulságos társalgás fejlődik. A be-zelgetés folytában a köszvény áldozatának sok olyasmit mond, mikkel a testgyakorlás szükségességét bizonyítja.

„Azért gyötörlek, szól a köszvény, mert sokat vettél. Minden tartózkodás nélkül sokat ettél és ittál, és elnézted, hogy lábaid indolensekké váljanak.”

„Te nemcsak testemet gyötöröd, válaszol Franklin felháborodva, de még jó híremnek is ártsz. Hazug módon iszákosnak és faláknak híresztelsz, pedig a kik engem ösmernek, bizonyíthatják, hogy sem az egyik, sem a másik nem vagyok.”

„Mondjanak az emberek, a mit akarnak, jegyzi meg a köszvény; az emberek önnönmagukkal és barátaikkal szemben rendesen elnézők. Hiszen világos, hogy az az ember, a ki eleget mozog, többet ehetik és ihatik mint az, a ki mindig ül.”

A párbeszéd további folyamában a köszvény így leczkézi áldozatát:

„Ha munkakörödnél és foglalkozásodnál fogva nem érsz rá sok testgyakorlásra, miért nem választasz legalább oly időtöltést és szórakozást, mely némi mozgással van összekötve? Nagy szükséged van a sétálásra és a lovaglásra; ha pedig ezekben a rossz időjárás gátol, legalább a tekeasztal körül forgolódhatnál. De ezek helyett mit csinálsz? lássuk! Ha a reggelek hosszúk és egy kis sétára ráérnél, otthon maradsz. A helyett hogy rövid sétával jó étvágyat szereznel magadnak, könyveken és hírlapokon ülsz, melyek kár, hogy annyi olvasóra találnak. Ezután bőséges lakomát csapsz. Rendes reggelidet képezi négy findzsa tea tejföllel, azután néhány jókora

szelet kenyér vajjal vagy füstölt hússal. Bizony nem könnyű emésztésű eledel. Azután újra neki mégy az íróasztalnak, vagy pedig ügyleti dolgokban különféle egyekkel értekezel. De hagyjuk ezeket, mert bizonyára azt állítod róluk, hogy halaszthatlan teendőid. De mit csinálsz ebéd után? Ha eszed volna, barátaiddal, a kikkel ebédeltél, a kertben sétára indulnál: e helyett két-három órára a sakktáblához ülsz! Ez a te örökös játékod. Pedig a sakkjáték igen veszedelmes oly embernek, a kit foglalkozása sok ülésre kényszerít. A központosított figyelem, a helyett hogy a nedvek folyását gyorsítaná, forgásukat hátráltatja és akadályozza a belső elválasztásokot. Belémlyedsz ezen szerencsétlen játék spekulációiba és alig veszed észre, hogy egészségedet rontod. És mi lenne oly életmód következménye, mely a testet stagnáló nedvekkel betölti és minden betegség rohamának tág tért nyit, ha én köszvény nem jönnék és könnyebbségedre olykor-olykor fel nem hajszolnám, nem tisztitanám és el nem oszlatnám megsűrűdött nedveidet?”

Igy foly a prédikáció. Franklin a köszvény szakgatásai alatt óbégat és keserű szemrehányásokra fakad. „Igazságtalan vagy irántam, úgymond, azt vetve szememre, hogy nem teszek mozgást. Hiszen ebéd után gyakran ki szoktam hajtani.”

„Igen bizony, válaszol a köszvény, nyujtózkodol ruganyos kocsiban, a mi valamennyi testgyakorlat közt a legkényelmesebb és a legjelentéktelenebb. Megfigyelve a hő mennyiségét, melyet a mozgás különféle fajai előidéznek, nem nehéz azt megítélni a mozgás fokából és mértékéből. Így például, ha télen fázó lábbal kimegy, egy órányi séta egészen fölmelegít, de szállj lóra és négy órányi jó ügetés után sem fogsz annyira fölmelegedni. Ha meg épen kocsiban ringatózol, akár egész nap furikázhatol, mégis lábaidat, a melyre találsz, a legelső tűzhelynél kell fölmelegítned.”

Majd tovább szól a köszvény:

„Akarod tudni, mily módon idézi elő a járás nedveid jó körzését, a mig lábaid az egyik helyről a másikra visznek? Arra ügyelj a járásnál, hogy tested egész súlya először az egyik, azután a másik lábra nehezedjék; ez nagy nyomást gyakorol a lábra és az edényeket összenyomva, nedveitől megüríti. De az edények rögtön megtelnek ismét nedvekkel, mihelyt a súly a másik lábra nehezedik. Így megy az tovább és általa a vér forgása gyorsul. A hőség, mely egy adott időben fejlődik, a vérkeringés gyorsaságának fokától függ. Ha a folyékony testrészek kellő élénkségekben vannak: a nedvek ritkulnak, a belső elválasztások könnyülnek és minden rendjén van. Az orcák pirral festődnek be és az egészség szilárd.”

Mellőzöm a bájos személyi vonatkozásokat, mellőzöm az enyelgő részleteket; mert nem szándékozom a párbeszédet lefordítani és csak azon helyeket emelem ki, melyek a testgyakorlás szempontjából, hogy úgy mondjam, szakszerű érdekek bírnak.

A köszvény szakgató működése közben felsorolja áldozata büneinek lajstromát. Az egészség elleni bűnök abban központosúlnak, hogy bár Franklin sűrű mozgás tevést gyakran föltette magában, ezt pusztá kényelemből elhanyagolja, daczára annak, hogy életmódja egészségtelen voltáról meg van győződve. A párbeszéd oly kedves, irálya oly könnyed és szellemes, hogy bármely belletrista megirigyelhetné.

A köszvény sok kárba ment figyelmeztetés után úgy találja, hogy áldozata igen hálátlan iránta; mert nála nélkül — úgy mond — a bénaság, a vízkór és a guta már régen jelentkeztek volna és a más világra küdték volna át.

Végre egyezmény létesül a versenyzők közt. A köszvény rááll, hogy elhagyja Franklint, ha ez megígéri, hogy felhagy a sakkal, mindennap rendszeren sétál és mértéketlenül él. Mindazáltal kilátásba helyezi a köszvény, hogy Franklint ígéretére emlékeztetendő, olykor-olykor meglátogatja, mert javát akarja, a mint igaz barát-hoz illik.

Hogy Franklinra a baráti figyelmeztetés hatás nélkül nem maradt, azt abból merem következtetni, hogy nyolczvannégy évet meghaladó kort élt (bár úgy is halhatatlan lett volna, ha egy-két évtizeddel hamarabb hal vala meg). Én meg mindenkinek azt kívánom: okuljon Franklin példáján és tegyen elég mozgást, nehogy a köszvény jóakaró barátságára szüksége legyen.

DR. JOÓB LAJOS.

„A budapesti torna-club“ dísz- és verseny-tornázása.

(1887 január 6.)

Hogy a Hieronymi Károly elnöklete alatt virágzó torna-club kitünően sikerült dísz- és verseny-tornázásának eredményéről csak ily későn adunk részletes tudósítást, annak oka egyszerűen az, hogy a nevezett egyesület egyik jeles tagja szavát adta, hogy kimerítő és szakszerű leírást fog hozzánk beküldeni, de ez csak pusztá ígéret maradt.

Első sorban teljes elismeréssel kell adóznunk Ruh Géza művezetőnek, ki a műsor első részét, az ütemes felvonulást, kar- és lábgyakorlatokat szokatlan precizitással kommandírozta; de az a 24 tagú kiváló tornász-csapat, mely a fényesen feldíszített tornacsarnok eszoporondján kiállott, meg is állta keményen a helyét, s akár Berlinben is produkálhatta volna magát.

A fiatal torna-clubnak ugyan összesen már 108 működő tagja van, de a nézőközönség miatt mind nem állhattak ki, úgy hogy a Brooser Mór, Pozdech Gyula és Goll János alelnök vezetése alatti csapatgyakorlatokban csak 40—50 tag vehetett részt. E csapat-tornázás a lovon, magas korláton és a bakon történt, s különösen az első csapat excellált a lovon, hol Brooser Mór, egy kipróbált s több versenyen győztes kitünő előtornász, a legmerészebb ugrásokat és vetődéseket s végén a nyeregbeni kézzállásokat a legmintaszerűbben vezényelte és „mit-macholta“.

A dísz-tornázás 3-ik pontja a magas korláttoni „minta csapat-tornázás“ volt, melynél ismét a művezető állott az elite tornász-csapat élére s helyből felugrással összetett szép lendítési gyakorlatokat vezényelt és mutatott elő.

Az ez után következett verseny-tornázás on: Brooser, Lasser Gyula, Fassberger József, Pozdech Gyula és Neliba Ágoston állottak ki. Versenybírákként fungáltak: a Budai torna-egyesület jeles művezetője Zsingor Mihály és Bély Miska torna- és vívótanár.

Magas korlát, magas ugrás és magas nyújtó — ez utóbbi kettő összekötve — voltak versenyszerektől megállapítva, s a ki legtöbb egységet tudott az ezeknél kikötött versenygyakorlatok alatt kivinni, vihette el a díjat.

A verseny a legfeszültebb figyelem s a versenyzők nemes vetélkedése mellett folyt le, s a halás nézőközönség, különösen annak szebbik fele, nem fukarkodott a jól kiérdemelt tapsokban.

Brooser volt a kegyencz, mindenki ráfogadott; de az előző gyakorlatokban már annyira kifáradt, hogy a helyes politikából inkább pihent Pozdech által úgy a gyakorlatok aesthetikai kivitele, mint gyorsasága által túl lett haladva, úgy hogy az utóbbi összesen $26\frac{3}{4}$, Brooser ellenben csak $21\frac{1}{2}$ egységet tudott összehozni, s így az 1-ső díjat Pozdech Gyula, egy szabályos termetű nyugodt tornász, a 2-ik díjat Brooser, a 3-ik díjat pedig 21 egységgel Neliba nyerte el.

A 3-ik díj odaitelését illetőleg a közvélemény a brassói származású s berlini és bécsi sikereiről is jeles Lasser Gyulának ítélte oda, ki a magas nyújtón valóban utánozhatatlan nehéz gyakorlatokat is végzett.

E verseny-tornázásra nézve ki kell jelentenünk, hogy Pozdechet kivéve minden versenyzőn észre lehetett venni a fáradságot; a rendezőségnek e számot előbbre kellett volna tenni, vagy a versenyzőket visszatartani a fárasztó csapat- és minta tornázásoktól.

Pozdech Gyula különösen az erőgyakorlatoknál tanúsított páratlan szép tartásával, melylyel még Ruh művezetőt is túlszárnyalta, nyerte meg rohamosan a közönség sűrű tapsait és a Jury ítéletét is.

Az 5-ik pont, iskola tornázás magas nyújtón összekötve bakugrással; itt már még inkább látszott a tagok fáradsága, s csak azok produkáltak igazán szépet, kik az előbbi számban nem vettek részt.

Itt már a művezető excellált s egy produkezióját akármelyik világ-czirkusz közönsége is megbámulhatná, s ez, a magas nyújtón óriás-forgás, fogásváltoztatással, az úgynevezett „Riesenhelle“ alsó és felső fogással, egyfolytában.

A műsor 6-ik pontját a díjak (díszokmányok) ünnepélyes kiosztása képezte.

A hivatalos elfoglaltatása miatt távol volt elnök helyett az alelnök buzdító szavak mellett s a nagyszámú nézők lelkes éljenzése között osztotta ki a díjakat.

Az nap este a Hotel Frohnerben díszlakoma volt, melynek menuje a következő volt: Poisson: Fogas et Dick à la tartare. Relevé: Roastbeef à la Jardinière. Roti: Chapon à la brosché. Salate saison. Entremets: Gateau des pommes. Fruits et Fromage. Jó magyar borok és pezsgők.

A jó kedv általános volt s a leglelkesebb felkészülések egymást érték, különösen tetszettek Goll János alelnöknek humoros toasztjai.

Végül, a kiket tulajdonképen legelől kellett volna említeni, a dísz-tornázáson jelen volt szép világból közöljük a következőket: Komáromi Ilka, Jurisics Anna, Knöpfler Emilia, Mülhausen Julesa és Malvin, Neliba Augusztá, Velder Irma és Gizella, Tropper Róza és Barbara, Fassberger Mariska, Pfender Irma, Effenberger Jozefa, Fischer Irma, Keszler Boriska, Vajjas Irma, Fe-

hér Jánosné, Hoffer Károlyné, Lantosi Irma, Friedman Julcsa, Speidel Felixné, Feley Anna, Schubert Mathild, Tompa Endréné.

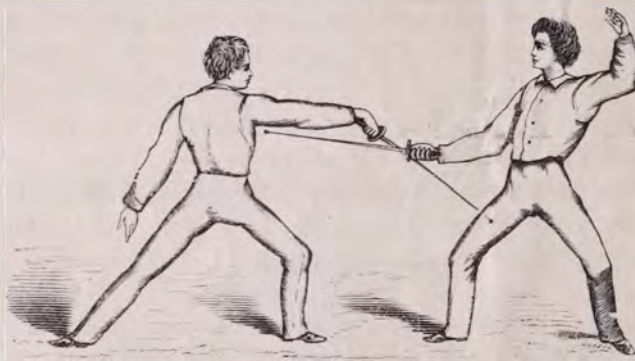
BARÁTOSI PORZSOLT GYULA.

Két állás a törvívásban.

(Képpel.)

E lapokban már ismertette volt a vítvívásnál előforduló két nevezetesebb szúrás és védés, a terz, quart. Tudjuk, hogy a terz és second és a quart és demi-cercle a páros állások; mennyiben a két elsőnél a kézfej, s a két utolsónál a tenyér oldala irányul felfelé. És viszont a fegyver oldalát (belső, külső) tekintve a terz és second és a quart és demi-cercle a páros állások; ott a külső, itt a belső oldalon történik a támadás.

E párosságnak nemcsak rendszertani oka van, de a törvívás lényeges sajátjaiból folyik. Például annak, hogy a terz és second szúrás csak akkor helyes, ha fegyverünk külső oldala éri az ellen fegyverét; és a quart és demi-cercle pedig akkor jó, ha a belső oldalon érintjük az ellenfél törét, oka az, hogy csak így lehet erővel szúrni és

védni, mert az ellenfél töre nyomásával szemben van hüvelykujjunk.

A törvívásnál tehát első dolog avval tisztában lenni, hogy jobbra és balra mily védések és mily szúrások a legajánlatosabbak. És ezt a terz- és quartnál kell megtanulni.

Ezután jönné az élváltások gyakorlata, a dégagé, az un-deux és un-deux-trois. Még ezelőtt a pressez-t kell ismerni.

Most jön az élváltásokkal egybekötött két szúrásnak, a seconde és demi-cercle-nek és a kontravédéseknek betanulása. Mind a second-et, mind a demi-cercle-t ugyanis élváltás előzi meg. Például ha a terzállásból az ellenfél dégagét csinál, mi ezt demi-cercle-vel védjük és egyszersmind szúrunk is.

A seconde- és quart-állást mutatja képünk be. Az állásban levő jobb oldali vívó ugyanis előbb dégagét csinált, mert quartban áll, míg ellenfele kontraparáddal átjött a secondba.

Különösen felhívjuk olvasóink figyelmét a két vívó állására. A kilépés és állás kitűnően van feltüntetve, ép így a bal kéz tartása is.

Korcsolya-versenyek.

Az I. kerületi polgári kör a múlt évben egy sportszerűen rendezett korcsolya-versenyyel lepte meg a főváros sportköreit, e versenyyel megtörve a jeget a téli sportmultságok, ünnepek feletti közönyön. Akkortájban részletes leírást hoztunk a versenyről, melynek sikere után felbuzdulva, a kör jégpálya-bizottsága az idén nagyobb szabású s teljesen sportszerűen rendezendő sportversenyeket ígért.

A versenyek első napja már lefolyt. Január 23-án mérköztek először a korcsolyázók, mely mérközésről az alábbi sorokban hű képet nyitunk.

A versenybírótság következőképen alakult: Elnök Fejérváry Géza báró, honvédelmi miniszter, elnökhelyettes Nyáry Adolf báró, altábornagy, Sárkány János Ferencz, barátosi Porzsolt Gyula, Neuoffer János tr., Fischer Samu tr., Cherny Lajos tr., Ferdinandy Béla. Időmérők: Mészáros István, Orlay Antal tr., Terböcs István. Handicaper: Ferdinandy Béla. Indító: Beckers Frigyes gróf. Térmérő és versenytéző: Ocherolly János. Versenytitkár: Beiwinkler Károly, a jégpálya igazgatója.

Összesen 41 nevezés történt, a mi meggondolva azt, hogy a jégpálya-bizottság a jégre és a beállható enyhe időjárásra való tekintettel egy kissé rohamosan nyelbe ütötte a dolgot: már előzetesen szép eredményeket ígért, ismervé a nevezők közül néhányat, több versenyen, atletikai club vagy más sportegylet versenyein győztes sportférfiút, a legszebb reményekre jogosított. De a mostoha időjárás részben meghiúsította e reményeket. A verseny előtt két nappal csikorgó hideg, aczélkemény, tükörsima jég; a verseny előtti napon meglágyul az idő, enyhe tavaszi szél, meleg napsugár; a verseny napján vízlepett kásás jégréteg s hogy a versenyzőkre ne egyedül a korcsolyavasat elnyelő jég legyen az akadály: gondoskodott a természet olyan forgó szélviharról, mely majd elfűtta lábáról az embert s mely épen a versenyzőkkel szemben süvöltött élesen, metszőn, hidegen. De azért a verseny-bírótság már három órakor a páholyban ült, s a szellős zászlókeretben megadta a jelt a futamokra.

A versenyek a következő sorrendben folytak le:

I. Tanulók síkversenye. Távolság 250 méter, vagyis a pálya egyszer körül. Nyitva a kör jégpályáján évadjegygyel bíró oly tanulók számára, a kik 12 évnél nem fiatalabbak és 15 évnél nem idősebbek. Tét nincs. Tiszteletajándék az elsőnek, másodiknak és harmadiknak. Neveztek tizenötén, de csak tizennégyen futottak két csoportban. Az első csoport hét versenyzője közül elsők lettek: Stoffer József 52 mp. alatt, Márki Béla 58 m. és Halászi Lajos 59 mp. alatt; a második csoportban pedig Ludvík Elemér 48 mp., Országh Elemér 56 mp. és Koppek Kornél 58 mp. alatt. Összeállítva e hat versenyzőt, az eredmény a következő: Első Ludvík Elemér, ismét 48 mp. alatt, második Stoffer József 52 mp., harmadik Országh Elemér 53 mp. alatt futva meg a pályát.

II. Síkverseny. Távolság 300 m. Nyitva minden amateur-gentleman számára. Tét 1 frt. Ezüst-érem az elsőnek, bronz-érem a másodiknak. Indultak Puber Ede, Tavassy Béla, Ferdinandy Berzi, Fassberger József, Kovács Aladár, Szentgyörgyi Imre. Elsőnek érkezik be Fassberger József 54 mp., másodiknak Tavassy Béla 56 mp.

III. Verseny hátrafelé. Távolság 300 m. Nyitva minden amateur-gentleman számára. Tét 1 frt. Ezüst-érem és tiszteletdíj az elsőnek, bronz-érem a másodiknak. Neveztek hárman, de egy sem indult, így e

verseny elmaradt, illetőleg jövőre halasztatott; hasonlólag az V. (hölgyek versenye: ezüst érem elsőnek, bronz érem a másodiknak) és a IX. számú versenyek is, előbbinél nem történt, utóbbinál csak egy nevezés tétetett.

IV. Hölgyek díja. Nagy síkverseny. Távolság 1609 mtr. (egy angol mérföld) Nyitva minden amateur-gentleman számára. Tét 2 frt. Aranyérem és tiszteletdíj az elsőnek, ezüstérem és tiszteletdíj a másodiknak, bronzérem és tiszteletdíj a harmadiknak. Az aranyérem csak abban az esetben adatik ki, ha a győztes a verseny-távolságot 4 perc alatt, vagy ezen belül futná be, ellenesetben csak ezüst érmet kap. Már előre lehetett látni, sőt az előbbi versenyekből következtetve (hiszen az a 14 diák teljesen elrontotta az amúgy is lágy, vízlepte jeget) biztosra lehetett venni, hogy az arany érmet nem nyeri el senki. De viszont, tekintetbe véve a szép eredményt, a győztes Pirovich Aladár egyöntetű, szabályos és biztos futását, fokozódó sebességgel tett versenyhaladását a pályának hatszor való megkerülésében, s hogy az angol mérföldet, oly rongált, süppedő jégtalajon, ellenkező szélrohammal szembe futva, szóval a lehető legkedvezőtlenebb, ellenséges viszonyok ellenére is 5 perc és 33 mp. alatt futotta meg: bátran állíthatni, hogy sima, kemény jégen, szélsémben megteszi az 1609 méternyi utat a kitűzött 4 perc alatt. — E versenyben indultak: Sándor Ákos, Pirovich Aladár, Kellauer Gábor, Katinszky Ernő, Sándy Gyula és Bockelberg Ede. Mindjárt a kezdettől Sándor Ákos előtér, s megelőzve versenytársait, szépen vezet a második fordulóig. Nem is koresolyázik, hanem szalad. A második fordulónál azonban kiáll (a mi előre látható volt) s feladja a versenyt, erejét az akadály versenyre akarván feltartani. A második fordulónál biztos egyenletes tempóban Pirovich veszi át a vezetést, azt mindvégig megtartja s jó conditióban teszi meg hatszor a kört s a közönség éljéne közt érkezik a célhoz, mint irtuk, 5 perc és 33 másodperc alatt. Utána meglehetősen másodiknak Sándy Gyula 6 perc 57 mp. harmadiknak Katinszky Ernő 7 perc 28 mp. alatt. A többiek futása gyötrelmes vergődés, nem jöhet sportszámba.

VI-dik, minthogy az V. számú elmaradt: S i k v e r s e n y - h a n d i c a p. Távolság 500 mtr. Nyitva amateur-gentlemanek számára. Tét 1 frt. Handicap a start vonaltól számítandó tételnyben vagy térhátrányban adatik. A térkülönbség az első és utolsó induló közt 100 méternél nagyobb nem lehet. Tiszteletdíj az elsőnek és másodiknak. Az öt nevező közül hárman indultak a következő tételnyvel; Stoffer Gusztáv és Ferdinandy Bertí 100—100 méternivel. Szentgyörgyi Imre pedig 80 m. nyivel. Elsőnek érkezik be Szentgyörgyi Imre 1 perc 23 másodperc alatt, másodiknak Ferdinandy Bertí 1 perc 24 m. p. alatt. Előbbinek kétséges a győzelme, mivel a cél előtt csaknem 30 méterrel elesik, mire versenytársa megelőzi s már mindenki azt hiszi, hogy első lesz, midőn ő is a cél előtt 5—6 méterrel elbukik, mi-alatt a talpra állt Szentgyörgyi hosszú tempóban egy másodperccel előbb a célhoz ér.

VII. A k a d a l y v e r s e n y. Távolság 750 méter. Nyitva amateur-gentlemanek számára. Tét 1 frt. Hat hó-akadály — 1.5 méter széles hóalappal, 0.8 mtr. széles hókoronával és 0.5 mtr. magassággal. Ezüstérem és tiszteletdíj az elsőnek, bronzérem és tiszteletdíj a másodiknak. Indultak Sándor Ákos, Bárczy Andor és Pirovich Aladár. Sándor Ákos szépen vezet és gyönyörűen ugorja át az akadályokat. Utána Bárczy Andor, ki azonban a második fordulónál lankadni kezd s csak az utolsóánál szedi össze erejét; Pirovich mindjárt az első akadálynál

felbukik és földadja a versenyt. Sándor Ákos a pálya díszes és előkelő közönségének már a tavali verseny óta favoritja, 2 perc 58 másodperc alatt elsőnek érkezik, utána Bárczy Andor, ki 3 p. 40 mp. alatt ér be, a második győztesnek kiáltatik ki.

VIII. V i g a s z v e r s e n y. Távolság 400 méter. Zárt verseny azok számára, kik a II., III., IV., VI., vagy VII. versenyben futottak, de díjat nem nyertek. Tét nincs. Tiszteletdíj az elsőnek és másodiknak. Minthogy azonban a felhívásra csak ketten álltak ki a síkra, csak az első tiszteletdíjért küzdhettek: Pyber és Bockelberg. Az utóbbi lett a győztes 1 perc és 26 másodperc alatt.

E verseny után a bizottság az üvegtérembe vonult, a hol a valóban szép és meglepő ügyes sport-nyeremény-tárgyak kiosztása következett.

Ezzel az I. kerületi polg. kör koresolyaversenyeinek első napja lezajlott. Érdekes volt és sportszerűleg rendeztetett. Hogy az időjárás is beleavatkozott, arról, természetes, nem tehet senki; de hogy ily szélviharban csaknem tönkre tett pályán is megtartá a bizottság a versenyt: ez már az ő érdeme. Vajha versenyén (február 2-án) kedvező idő állna be. Két nap óta ismét hidegebbre fordul az idő, talán állandó hideg marad; egyébként ki számíthatna rá? Hiszen a versenyrendezők és nevezők oly nyugodtan s elégedetten nézték a verseny előtti napokban a tömeges jégzajlást a Dunán, s hallgatták a hidoszlopnál beállt jégparthoz ütődő sivitó, recsegő jégtáblák diszharmonikus zenéjét: s ime néhány nap, — s alig úszik egy-két tábla a haragos zöld folyam tükérén, s csak a sírályok fürödnek, élénken sikoltva a felettük károgó hollócsapat átható kiáltásába.

RUBICON.

Torna óra-rend.

(Tornakártyák.)

A zárjelek közé tett számok azon oldalt jelölik meg, a melyen a Porzsolt Lajos „Tornázás kézikönyvében“ az illető gyakorlat bővebb leírása felfalálható.

35. tornaóra.

6—12 évesek: ellenvonulással nyolezas sorok képzése úgy mint a 13. tornaóra iratott (74., 80.), azután egész távolra nyitódni oldalt soronként, a sorok 3 lépés sorközzel egymás mögött. Ellentétes tagmozdulatok: bal láb vetés előre, vissza, azután a jobb láb oldalt vissza, most a bal oldalt és a jobb előre, így váltakozva 8 ütemben többször. Bal kar lendítés előre fejfölé és vissza le, aztán a jobb kar oldalt vállmagasságig és le, most a bal kar oldalt és le, a jobb pedig előre fel és le, 8 ütem. Kezeket lökéshez mellre, jobb karral lökés előre vállmagasságig, ezzel egyidőben a bal karral pedig fejfölé, ezután mellre mindkét kéz és ismét lökés, de most a bal kéz előre, a jobb föl. Karnyújtás le, jobbra rohamlépés egyidőben bal karemelés balra vállmagasságig, vissza lépni szögállásba és kar le; ezután ellenkező oldal felé ugyanígy. Jobbra kitenni a jobb lábat, könnyedén érintve a földet, bal kar emelés balra föl: ezen felvett kiinduló helyzetből felugrani és az alatt átmenni a balra lépő állásba és jobbra karemelés, a következő ugráskor újból csere a lábakkal és karokkal. Kezeket esipőre, törzshajlítás előre le, lassan törzskörzés jobbra-, hátra-, balra és ismét előrehajlásokkal. Nyolezas sorok zárkoztatása után ellenvonulással visszaalakulás egy sorba. V i s z i n t e s l é t r á h o z egyidőben többen állnak: ugrás oldal-

függésbe, egy kapocsfát ragadva meg felső fogással és mindjárt le is ugrani; oldalfüggés két fokot fogva orsó-tartással; oldalfüggés egy kapocsfán alsó fogással; két fokot fogni, egyet középen kihagyva; haránt függés két kapocsfát fogva; ugyanaz egy fokon alsó fogással — mindezen függések csak pár pillanatig tartanak és minden függéshez más lábtartás vezéreltessék, terpesztés oldalt vagy előre és hátra, terdemelés, lábkeresztezés, sarok emelés, egyik láb feszítve másik hajlítva, de a leugrás mindig szabályszerint. Lengőkötél alatt átutatók és fölötte átugrások mint a 12. és 25. tornaóra iratott, csak hogy itt most mindenkinek kezébe egy fabot adatik, a melyet futás és ugrás közben különféleképp kell magával vinnie, péld. súlyban, mell elé, fejfőle tartani, hátul derékra kulcsolni karokkal, nyakra szorítani, vállra fektetni stb.

12—18 évesek: Tornász előgyakorlatok a katonai század kiképzése és vezetéséhez: a tornatanító mint századparancsnok magához szólít 4 ügyes előtornászt mint leendő szakaszvezetőket, aztán a többieket nagyság szerint egy sorba sorakoztatván, kettős beosztás eszközöltetik, aztán jobbra át, rendekbe jobbra fejlődj, balra arcz, jobbra zárkozni indulj; az így keletkezett két sort most 4 egyenlő részre osztva megjelöltetik az 1., 2., 3. és 4-ik szakasz, felsólttatik a négy szakaszvezető arra, hogy illető szakaszaitak oszszák be 1 és 2 párokra és szárnyegyéneiket esetleg ügyesebb fiúkkal (előtornászokkal) cseréljék fel, aztán pedig vonuljanak hátra, illető szakaszaik mögé. Figyelmeztetések: jegyezze meg jól mindenki, hogy hányadik szakaszba tartozik, a sorban hol áll, ki mellett vagy ki mögött, ha szétoszlásra hivatik fel a század, mindenki az illető szakaszvezetője közelében csoportosuljék, ha sorakozásra történik vezérlés, minden szakasz külön sorakozzék illető szakaszvezetőjével szemközt úgy, hogy a jobb szárnyegyen egy lépés közelre épen szemben álljon szakaszvezetőjével, a szakaszoknak egymáshoz igazítása a vezetők gondja. A háttérbe húzódva: „oszolj!” Ismét az előbbi „fejlődött vonalba sorakozz” (honv. szabályzat 128., 131.): ekkor mindenk előtt a szakaszvezetők vesznek állást egy vonalban egymástól oly távolra a minő hosszú a szakaszuk, aztán sorakoznak velök szembe a szakaszaik. „Oszolj!” A négy szakaszvezető álljon fel egymás háta mögé, 6 lépés távolra egymástól, arcczal hátrafelé, most vezéreltetik: „század, oszlopba sorakozz” vagy csak: „sorakozz” (honv. szab. 131. old. lent), ekkor a szakaszok egymás mögött állnak fel számaik szerint, elől az első, leghátul a negyedik szakasz, a szakaszvezetők hátra mennek illető szakaszaik közepe mögé. „Oszolj!” Most a tornatér más helyén más irány felé kell sorakoztatni, de a szakaszvezetők előleges felállítása nélkül és gyorsan futással a riadó vezérszóra dob- vagy kürtjelre, azonban elébb szóval meg kell értetni, hogy hova hogyan álljanak fel majd a szakaszvezetők és szakaszaik és hogy miként igazodjanak, a szakaszok századba oszloppá: „riadó!” (honv. szab. 132.) „Oszolj!” Vízszintesen emelt létrán: oldalt függeszkedés egy kapocsfán végig felső fogással; haránt testhelyezettel függeszkedni végig két kapocsfán; egyszerre 4 áll egy létra alá, vállak a létra hosszirányában, egy fokot közbe hagyva függés két fokon, váltogatott kézzel fogni a közben lévő fokra és vissza, orsó tartással; ugyanaz singtartással (14 éven felül); fogás cserék egy fokon függve (63.); egymásután végig függeszkedni a fokon orsótartással oldallengésekkel, balra lengéskor bal kéz fog tovább, jobbra lendüléskor jobb kéz, előtornászok a derekát fogva segédkeznek a működő-

nek; 16—18 évesek ugyanazt fél fordulatokkal és fokok kihagyásával. Lengőkötél alatt átutatók és fölötte átugrások és szökdelések úgy mint a 12. és 25. tornaóra iratott, csak ez alkalommal vas kézi súlyokkal megterhelten, inkább golyó párokkal mint vas botokkal, különféle tartásokkal, csak fejfőle emelten nem, mert könnyen fejsértés történhetik szökdelés és futás alatt.

36. tornaóra.

Ellentállási gyakorlatok; minden párnak egy bot adatik. A 6—10 évesek csak játszva működtesenek, helyből egymást kimozdítani ne engedtessek meg; azonban a nagyobb korúaknál fokozatosan több buzdítás adható az erő kifejtésre. Két sorból csapattest alakíttatás (108., 109.), párok szemközt: tolni egymást jobb rohamállásban jobb kéz beljebb, bal kéz bot végén. Húzni egymást bal láb és bal kéz elől. Tolás, egy kéz fogja a botot hónalj alá hozva, jobb aztán bal. Húzással felváltva leguggolni egész ülésig és felemelkedni, bot közepét fogják mindketten, lábaikat előre húzva feszítve össze teszik, felső testtel hátra dölve húzva tartják egymást (110. old. 18. ábra). Bot közepét fogva hátra lépni, húzás közben letérdelni egy térdre és ismét felemelkedni, egyszer az egyik; aztán a másik enged többet a letérdelőtársnak (109. oldal 17. ábra). Mindenki a párjához közelebb áll, kis terpeszkedő állás, jobb kéz alsó, bal kéz felső fogással fogja a botot közepe táján vállszélességben: most igyekezzen mindenki jobb karjával a bot egyik végét feltolni, bal karjával pedig lehúzni a másik végét, karhajlítás szabad, de a felvett állásból kimozdulni nem, ha a bot a vízszintes helyzetből a függélyes helyzetbe jutott, győztes az kinek jobb keze van felül. A l a e s o n y t á m f a vagy l e b e g ő gerenda innen és túl hosszában allnak két sorban, kiki az ő kijelölt párjával, egyszerre több pár lép föl, szemközt kézfogás keresztben, jobb kéz jobb kezét fog; lépő állás csere felugrásokkal vezérszókra. Kézfogással egyik leguggol egy lábön állással, párja pedig páros lábön állva tartja őt, aztán amaz guggol, emez tartja (6—12 évesek páros lábön állva guggolnak). Párok karkereszteléssel kézfogás, törzsfordítás ellentétesen, egyik a bal vállát fordítja hátrafelé mialatt párja a jobbat, e szerint a karok is mintegy fűrészelik egymást. Szemközt kézfogás, de nem keresztelve, hanem bal kéz jobb kezét fog; most egyidőben emeltetik fel az összefogódzó két kéz a támf egyik oldala felől a fejek fölé, ezután kiki a saját felemelt karja alá bujik fejével és utána fordul egész testével is, míg csak egészen hátat nem fordított a szintén megfordult párjának; a visszafordulást megelőzőleg szintén elébb karemélést kell tenni egy oldalon; lehet ezt folyton körülfordulásokkal simán többször is végezni vagy csak fél fordulatonként ugyanazon oldal felé vissza is, mindenkép a kézfogás gyengéd legyen. Párok egymásután végig lépkednek szemközt vállfogással, egyik háttal másik arcczal fordulva halad végig; cserével ugyanaz. Egyszerre 4 áll fel, vállfogással lépkednek végig az oldalt ringó járással ütemben, egyensúlyvesztéskor fogás el. Szintén összefogódzva a hármas lépéssel végig menni gyors ütemben. Második szer ez alkalommal nem szükséges, de valami játékrögtönzés helyén van, ha idő leend reá a fegyelmezett gyors munkálkodás után. Labdát a kézbe csapatonként, ha csak 1 óra is!

K ü l ö n f é l é k .

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfize-

tési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére. hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatioja a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet.) intézendő.

Sport és egyenruha. A hadügyminiszterium, több oldalról történt kérdezősködésre rendeletet adott ki, mely szabályozza azt a kérdést, hogy a sportkedvelő katonatisztek letehetik-e egyenruhájukat. A szolgálatban levő tisztek velocipéden csak egyenruhában mehetnek, de a kardot letehetik. Sportöltönyt csupán parforce-vadászatokon és lóversenyeken vehetnek magukra. Csolnakázó klubokba beléphetnek a tisztek, de regatta-ruhát nem szabad felvenniök. Az asztalnoki, a német és máltai lovagrend ruháin kívül más egyenruhát, a katonain kívül, nem viselhetnek. A szabadságolt állományú tisztek, ha tűzoltó-egyletek tagjai, a kivonulásokkor sem katonatiszti, sem tűzoltói egyenruhát nem ölthetnek.

Az egyetemi atletikai club 1-ső atletikai sétáját mint nekünk írják, 1887 január hó 23-ikán reggel 9-kor tette meg Vay gróf művezető vezetése alatt. A club tagjai csoportban, minden versenyzés nélkül, 7460 méternyi távot sétáltak be kétszer. Az utat oda 60 percz alatt, vissza 65 percz alatt tette meg a csapat. Összesen a 14,920 métert 2 óra és 5 percz alatt tették meg. Átlagos sebesség perczenként 124 méter 45 cm. Az idő a sebes menetet akadályozta, induláskor fagyos és csúszamlós talaj; jövet nedves olvadó sáros út volt. E mindenesetre athletákhoz méltó sétálásban résztvettek: gr. Vay Lajos, Bertalan László j. g., Zsvikovics Aladár j. h., sövényházi Hornu Nándor j. h., Hellensusz Emil j. h.

A budapesti angol club multheti társas estélyén Pulszky Ágost tartott felolvasást az angol iskolai életéről. Felolvasó ismertette az angol nevelési rendszert, mely sohasem kényszeríti a növendéket erőszakosan elméjének és jellemének művelésére. E rendszer magyarázatául felolvasó egy reminiscenzenciát mondott el saját angolországi iskolaéveiből, mely jóízűen megneveltette a díszes hallgatóságot. Egy izben az igazgató az egész intézetnek, melyben Pulszky tanult, betiltotta valami okból az angol ifjúság által oly szenvedélyvel űzött kriket játékot. E rendszabályozás nagy elégtelenséget szült, és az ifjak meetingre gyűltek össze, melyen elhatározták, hogy bedobják az igazgató ablakait a most már feleslegessé vált kriket-golyókkal. Ez meg is történt. Nehány nap mulva a betiltás ideje lejárt, és nagy szükség lett a golyókra. Deputációt küldtek tehát az igazgatóhoz, a mely azokat visszakérje. De az igazgató úgy válaszolt: „Legnagyobb örömmel tennék eleget kérelmüknek, de egyáltalán nem emlékszem, hogy én valaha golyókat kaptam volna önöktől. Igaz, hogy a napokban bedobták ablakaim kriket-golyókkal, de csak nem tételezhetem fel oly gentlemanekről, mint a minők önök, hogy ily nevetlenségre vetemedhettek volna.“ Természetesen a golyók később

visszakerültek, de e finom leczke mindenesetre keményebben sújtotta a könnyűvérű tanulókat, mint talán a leg-súlyosabb büntetés.

A hamburgi nemzetközi koresolya-verseny érdekességéből ez idén sokat vesztett az által, hogy a f. hó 18. és 19-én megtartott küzdelmeknél Axel Paulsen nem jelent meg, sem pedig az angol bajnok Smart. Az első nap Harald Hagen győzött mind az egy ang. mértföldes pályán 3 p. 13¹/₂ mp. alatt, mind pedig a 3500 méteres 7 p. 26³/₄ mp. alatt, a második napi döntő küzdelemnél azonban a rövid távolságon Vander Berg norvégiai győzött, a nagyobb távolságon Harald Hagen, így a nagy bajnoki érem nem volt kiadható miután ketten osztoztak a győzelmen; a műversenyben a tavali bajnok győzött ez idén is, Werner Károly Christianiából, míg a második díjat az amerikai, nálunk is ismert Curtis Callie vitte el.

A müncheni koresolya-verseny. F. hó 15. és 16-án folyt le igen nagy érdeklődés mellett a koresolya-verseny, az első napot a műverseny és Frey Lipót professionista mutatványai vették igénybe; a műverseny első részében (az iskola-gyakorlatok) Seybert V. bécsi koresolyázó győzött, a szabadon választott gyakorlatoknál azonban Büchtger R. pétervári és müncheni koresolya-egyleti tag több pontozatot nyervén, az első díjat át kellett neki adni. A felette szépen és korrektul kivitt gyakorlatok nagy lelkesedéssel fogadtattak, de a mit Frey produkált, az már igazán bámulatra ragadta a közönséget. A második napon a megnyitó versenyben Stikler L. müncheni győzött 1600 méternél 4 p. 55 mp. idő alatt; a bajor bajnoki 1600 m. koresolya-versenyben Blatter Alfréd bécsi vitte el a díjat 3 p. 44 mp. közép jóságú idő alatt, ros második volt Büchtger R. Az ifjúsági 800 m. versenyben Paulcke Willy 2 p. 14 mp. első; a hátrafelé versenyzők közt győzött 800 méteren Jammerspach Fr. müncheni 2 p. 23 mp. idővel. Végül az akadályversenynél 800 m. Paulus Fr. Münchenből lett első 2 p. 20 mp. idővel.

A közelgő ünnepek alkalmából

ajánlják

LOBMAYER JÁNOS FERENCZ és társa

Budapest, IV., Károly-körút 18.

az országos kiállításon

kivétel nélkül kitüntetett boraikat,

továbbá:

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

Gráczban

francia módon készült pezsgőiket

speziálítások	} „Athleta“ } „Bicycle“ } „Turner“	} pezsgők	palaczkonként ft. 2.—
			„ „ „ 2.—
			„ „ „ 1-80

7—10

Az ó-budai torna-egylet február 1-én a „Korona” helyiségeiben bált rendez. A belépti díj vendégek részére személyenként 2 forintban állapítottat meg; a társ-egyletek tagjai azonban a pénztárnál egyszerű jelentkezés mellett 1 frtért belépésre jogosítvák. Az egylet, melynek élén Gergelyi Jakab elnök áll, a múlt évben is sikerült bált rendezett, hiszszük az ez évi sem marad el jó siker dolgában a múlt évitől.

Harcz vízen és szárazon, ausztráliai scullerek közt.

E hó 15-én érdekes handicap volt, melyen az ismert ausztráliai P. Kemp és N. Matterson is részt vettek, a folyó közepén nevezettek csónakjai karamboláztak, az ekkor kifejelett szó és tettleges harc alatt a csónakok felfordultak s most a vízben úszva folytatták a scullerek a háborút. Matterson később kijutott a szárazra, csak-hogy a vízi bajnokok még akkor sem hagytak fel a harcczal, sőt Kemp Mattersont arcba vágta, hogy az a harcot nem irigylendő győztesének átadni volt kénytelen. Az igazi scullergyőzelmet addig pedig a vízen valami Stansburg aratta.

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

(Budapest, váci-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES”
testgyakorlati képes hetilapra.
Negyedévre 2 frt.

A „Herkules” testgyakorlati közlöny az egyetlen

magyar képes hetilap mely a testgyakorlatok és testedző sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulattató czikkeket és képeket közöl a tornázás, athletika, csónakázás, úszás, velocipedezés, vívás, korcsolyázás, vitorlázás, kerék-korcsolyázás, ökölvívás, gyaloglás, birkózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sportversenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra, kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sport-egyletek működéséről.

Negyvennyolcz egyletnek hivatalos közlönye.

A közoktatásügyi miniszter rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézeteinek.

A „Herkules” előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules” 1884-iki egész évfolyama bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki „ „ „ „	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama	4 „

Tartalom: Modern úr. Boronkay Györgytől. — Franklin a mozgásról. Dr. Joób Lajostól. — „A budapesti torna-club” dísz- és verseny-tornázása. Barátosi Porzsolt Gyulától. — Két állás a törvívásban. — Korcsolya-versenyek Rubicontól. — Torna óra-rend. — Különfélek.

GREIL FERENCZ Innsbruckban,
FRANZ BAUER SÖHNE

darócszövetgyár és udvari szállító cég raktára, szállít:

Uri daróczkalmét (Loden),	Erlinger-kalmét,
nehézet és könnyűt.	Gyapju ágytakarót, tiszta
Vadászruhakalmét,	gyapjuból,
Tourista-daróczot,	Női ruhakalmét,
Vízhatlan esőköpenyeket,	

és megrendelés szerint készít ruhakalméket.

Minták bérmentve és díjtalanul küldetnek; a szállítás pontosan történik utánvét mellett.

5—6

Czím: **FRANZ GREIL,**
Lodenfabriks-Niederlage. Innsbruck.